

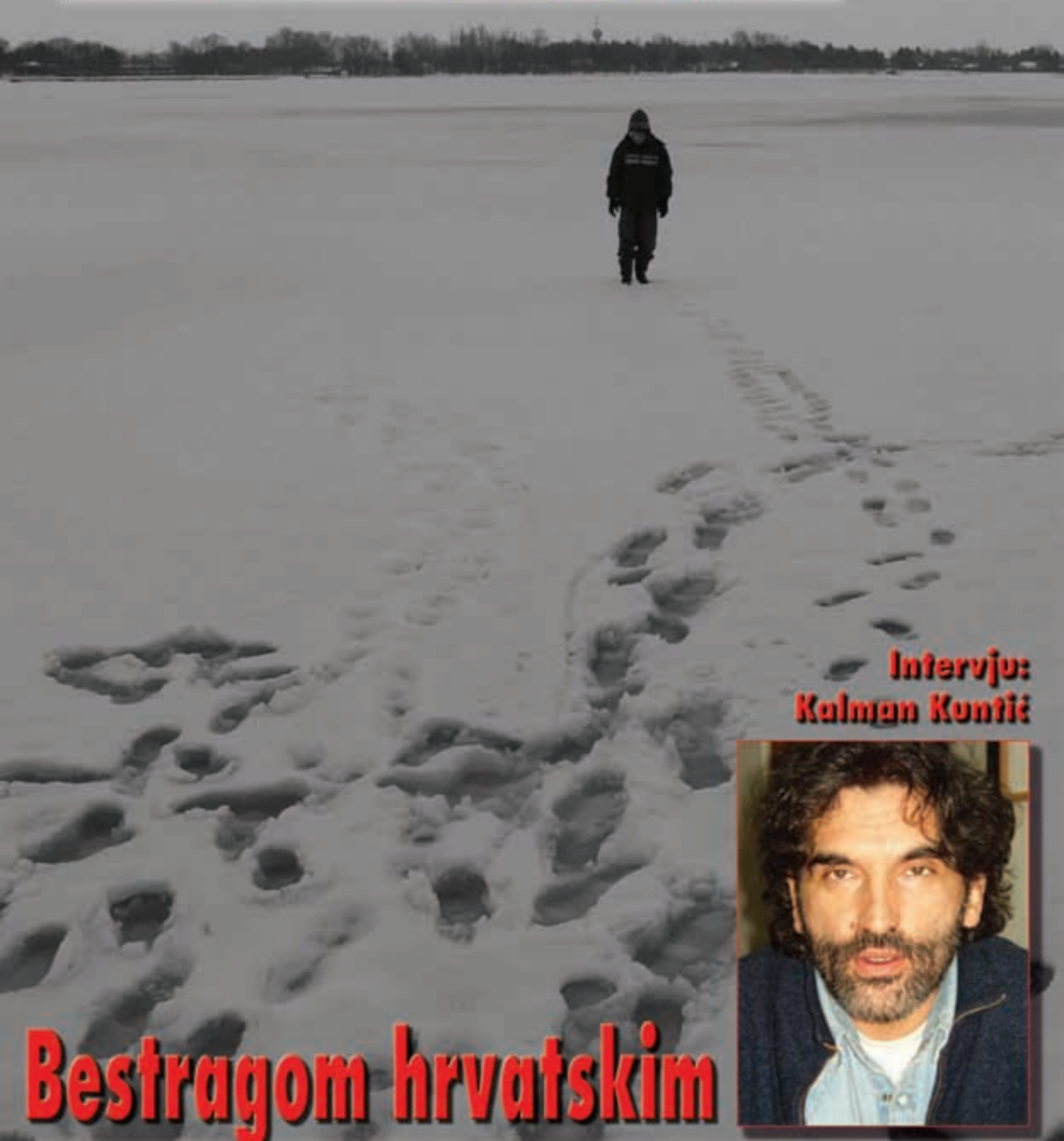
Hrvatska riječ

Informativno-politički tjednik, izlazio od 1945. do 1956., obnovljen 2003.

ISSN 1451-4257

SUBOTICA, 25. VELJAČE 2005. * CIJENA 35 DINARA * BROJ 107

**Intervju:
Kalman Kuntić**

Bestragom hrvatskim

TEMA BROJA: IZVRŠNI ODBOR HNV-a O NERAVNOPRAVNOSTI NA RTV NOVI SAD

kolpa·san®

KUPATILA

stvorena za uživanje
i za ponos

sanitarija i pločice, kade, tuš kade, tuš kabine,
saune, masažni sistemi-vodeni i vazdušni,
bazeni za masažu, nameštaj za kupatila,
ugradni vodokotlići i kupatilska galanterija

Banijska 2, SUBOTICA (u poslovnom centru preko puta FB "PARTIZAN"),

Tel: 024/ 547-274 , 547-886

Novi Sad - Rumenački put 11; 021/518-091
Beograd - Lješka 4; 011/354-8063

OSNIVAČ:

Hrvatsko nacionalno vijeće

IZDAVAČ: Novinsko-izdavačka ustanova »Hrvatska riječ«,
Trg Cara Jovana Nenada 15/II, 24000 Subotica**UPRAVNI ODBOR:**Mr. Mato Groznica (predsjednik), Dušica Dulić,
Kalman Kuntić, dr. Marija P. Matarić,
Dražen Prčić, Stipan Stipić, Zvonko Sarić,
Zvonko Tadijan, Tomislav Žigmanov**V. D. DIREKTORA I****V. D. ODGOVORNOG UREDNIKA:**

Zvonimir Perušić

**POMOĆNICA I ZAMJENICA
ODGOVORNOG UREDNIKA:**

Dušica Dulić

REDAKCIJA: Ivan Andrašić (Podunavlje),
Davor Bašić Palković (glazba i kazalište),
Jasminka Dulić (politika),
Ivan Ivković Ivandekić (fotografije),
Dražen Prčić (sport i zabava),
Zdenko Samaržija (povijest),
Zvonko Sarić (kultura),
Nada Sudarević (fotografije),
Željka Vukov (društvo)**TEHNIČKI UREDNIK:**

Thomas Šujić

ADMINISTRACIJA:

Zdenka Sudarević

LEKTORICA: Katarina Vasiljčuk**KOREKTOR:** Mirko Kopunović**TELEFON:** ++381 24/55-33-55

++381 24/55-15-78

ŽIRO RAČUN: 355-1023208-69**E-MAIL:** hrvatskarijec@tippnet.co.yu**WEB:** www.hrvatskarijec.co.yu**TISAK:** »Dnevnik« Holding sa p.o. Novi Sad,
»Dnevnik« ŠtamparijaList je registriran kod Tajništva za informiranje
Skupštine AP Vojvodine pod rednim brojem 73.List je oporezovan PDV-om od 8 posto, po
Službenom glasniku broj 140 od 1. siječnja 2005.

Greškom na grešku

U ovom se momentu vodi nekoliko akcija za koje bi se moglo reći da su međusobno povezane, odnosno da ima naznaka da su sinkronizirane, a usmjerene su protiv interesa hrvatske zajednice u Srbiji i Crnoj Gori. Forsira se uvođenje izmišljenog bunjevačkog jezika u sustav osnovnih škola u Subotici, konstituira se Bunjevački informacijski centar, u pojedinim se beogradskim medijima opetovano lažima i tendencioznim poluinformacijama pritišću pojedini (treba li reći malobrojni?) Hrvati koji obnašaju odgovorne dužnosti, na državnoj se televiziji i dalje ignoriraju zahtjevi Hrvata za ravnopravnim tretmanom, a čuju se i ideje o bogoslužju na »bunjevačkom jeziku« u crkvama.

Čemu sve to, ako s najviših državnih funkcija i u Srbiji i u Hrvatskoj dolaze isključivo umirujuće izjave i ako je posve jasno da se opstrukcijom manjinskih prava, umjetnom podjelom i razbijanjem jedne nacionalne zajednice na podetničke skupine samo ruši imidž države i kod građana te države i u inozemstvu?

Tko to, radeći protiv građana druge nacionalnosti povezanih u manjinsku zajednicu, radi i na štetu vlastite države? Na riječima, nitko. Ali, zaklanjajući se iza pogrešno tumačenih zakonskih paragrafa, odgovarajući greškom na grešku, objašnjenje se uvijek svodi na »pravo i onog drugog« da se organizira i uživa u statusu. Pa, makar to bilo u suprotnosti i sa znanošću i s dobrim običajima i sa zdravom pameti.

Sasvim je sigurno da u Hrvatskoj nitko neće povesti organiziranu akciju umjetne podjele, recimo, Srba na Ličane, Krajišnike ili Kordunaše, niti će se na mala vrata uvoditi tzv. hrvatska pravoslavna crkva. Sigurno je i to, da ne bi bilo Hrvata iz Srbije i Crne Gore koji ne bi takvu hipotetičku glupost osudili. A još je sigurnije, da pripadnici ovdašnje hrvatske zajednice ne predstavljaju nikakvu smetnju, još manje opasnost, za bilo koje državotvorno pitanje većinskog naroda u ovoj zemlji. Stoga je izvan pameti ovo što se događa, a što nema nikakve veze s demokracijom i ljudskim i manjinskim pravima čak ni onih u čije se ime novotarije podmeću. Ponovno buđenje već pokopanih ideja znak je da ćemo se još dugo nositi s problemima koji nisu svojstveni suvremenom i uzoritom društvu, te da ćemo veliki dio intelektualne i radne energije i dalje trošiti na utrku u kojoj se drugi slobodno služe dopingom.

Z. P.

FOTOGRAFIJA NA NASLOVNICI:

Nada Sudarević

Zima u jeku, komunalci na odmoru?

ČETVRTAK, 17. 2.

Izvršni odbor HNV-a

Ravnopravnost za Hrvate**i na RTV NS.....8-11**

Intervju

Kalman Kuntić.....16-19

Veleposlanik Hrvatske u Beogradu Tonči Staničić

Granice nisu problem u odnosima....20,21

Sto dana Pokrajinske vlade

Strateški razvoj Vojvodine.....22,23

DSHV

»Bunjevački jezik« uputiti**akademijama.....26**

Josip Z. Pekanović iz Sombora

Bunjevci protiv Hrvata.....27**Opasni**

Od postraumatskog stresnog poremećaja pati preko 100.000 ratnih veterana, koji nemaju nikakvu institucionalnu zdravstvenu pomoć. Taj broj spada u nekoliko stotina tisuća ljudi iz Srbije koji su sudjelovali u ratovima na prostorima bivše Jugoslavije. Slobodan Stamenković, specijalni neuropsihijatar Zdravstvenog centra u Vranju je apelirao na određene strukture u policiji da obrate pozornost na aktivan kadar koji je sudjelovao u ratovima i uputi ih na odgovarajuće liječenje. »Ovi ljudi predstavljaju potencijalnu opasnost i treba im pomoći. Ratni veterani se moraju resocijalizirati, a kroz adekvatan tretman se mora spriječiti tendencija ka alkoholizmu, narkomaniji, destruktivnosti i autodestruktivnosti«, rekao je Stamenković.

Rekonstrukcija

Premijer Ivo Sanader izrazio je na sjednici Vlade čvrsto uvjerenje da će Vlada s novim članovima, koje je podupro Hrvatski sabor, nastaviti jednako uspješno obavljati dužnosti u korist Hrvatske i njezinih građana. Potpredsjedniku Vlade Damiru Polančecu, ministru zdravstva Nevenu Ljubičiću i ministrici vanjskih poslova i europskih integracija Kolindi Grabar-Kitarović premijer je na sjednici zaželio uspješan rad te naglasio da ih očekuju važni poslovi.

Optimizam

Predsjednica izaslanstva Europskog parlamenta za jugoistočnu Europu Doris Pack izjavila je u intervjuu za najnoviji broj mostarskog tjednika Danas kako očekuje da će Hrvatska svoje pregovore o pridruživanju Europskoj uniji početi 17. ožujka ove godine, te da bi ti pregovori mogli biti završeni 2007., a pridruživanje Hrvatske Europskoj uniji 2009. godine. Podsjetila je kako je suradnja s Međunarodnim sudom za ratne zločine (ICTY) u Den Haagu jedan od uvjeta za sve zemlje regije prije nego što započnu pregovore. S moje točke gledišta na ovom području Hrvatska je učinila što je mogla i sada je na generalu Gotovini, koji također ima francusku putovnicu i može biti bilo gdje, da učini što treba učiniti za budućnost svoje zemlje i preda se, dodala je Doris Pack.

PETAK, 18. 2.

Predsjednik

U nazočnosti najviših državnih dužnika, desetak šefova stranih država, brojnih inozemnih izaslanika te predstavnika međunarodnih integracija i organizacija na zagrebačkom Trgu sv. Marka održana je svečanost inauguracije Stjepana Mesića na dužnost predsjednika Republike

u drugome mandatu. Predsjednik Mesić svečano je prisegnuo pred predsjednikom Ustavnog suda Petrom Klarićem i sucima toga suda.

Kriminalac

Jutarnji list je kao ekskluzivan donio tekst svojeg novinara iz Pariza u kojemu se navodi da je Ante Gotovina u Francuskoj svojedobno u trima presudama osuđen na 9,5 godina zatvora, na što je reagirao odvjetnički tim Ante Gotovine, ustvrdivši da list objavljuje falsifikat.

Ipak

Administrativni odbor Skupštine Srbije potvrdio je odluku o povećanju plaća zastupnicima. Za podršku inicijativi Demokratske stranke i Srp-

ske radikalne stranke da plate budu vraćene na prethodnu razinu, na sjednici Odbora nedostajao je jedan glas. Protiv smanjenja su glasovali zastupnici G17 Plus. Uzdržani su bili članovi Odbora iz Demokratske stranke Srbije i predstavnik Socijalističke partije Srbije, dok predstavnik Srpskog pokreta obnove i drugi zastupnik SPS-a nisu glasovali. Time je potvrđen porast zastupničkih plaća koje sada iznose od 75 do 120.000 dinara.

SUBOTA, 19. 2.

Pomilovanje

Epilog sudskoga procesa protiv Nebojše Ivanova, stanovnika Dimitrovgrada (Srbija) bugarske narodnosti jest – pomilovanje od strane predsjednika Srbije Borisa Tadića.

Da podsjetimo, Nebojša Ivanov, potpredsjednik Glavnog odbora Demokratskog saveza Bugara u Srbiji i Crnoj Gori i član Nacionalnog vijeća Bugara osuđen je na tri mjeseca zatvora zbog izazivanja međunarodne mržnje i netrpeljivosti. Ivanov je, naime, svojoj sugrađanki novinarki Zorici Milev prijetio i vrijeđao je na nacionalnoj osnovi, nazivajući je »srbomankom«. Okružni sud u Pirotu osudio ga je prvostupanjski na 15 mjeseci zatvora, nakon čega mu je Vrhovni sud kaznu smanjio na tri mjeseca.

Na Dan državnosti Srbije, 15. veljače, predsjednik Srbije Boris Tadić pomilovao je 20 osuđenih osoba, među njima i Nebojšu Ivanova, čije su pomilovanje tražili bivši predsjednik Bugarske Petar Stojanov i Nacionalno vijeće Bugara u SiCG.

NEDJELJA, 20. 2.

Bećari

Bećarski porez bi trebao biti poseban zakon o oporezivanju neženja i bračnih drugova bez djece. Taj porez je na razmatranje Skupštini Srbije dalo Udruženje protiv bijele kuge »Opstanak«, a za sada je podržala samo Srpska pravoslavna crkva. Prema njihovom na-

crtu zakona o obnavljanju stanovništva, bećarski porez plaćali bi i bračni drugovi koji imaju samo jedno dijete ako su im imovinske i druge mogućnosti znatno iznad prosjeka.

PONEDJELJAK, 21. 2.

Inicijativa

U Skupštini SiCG više zastupničkih klubova pokrenulo je inicijativu za izglasavanje nepovjerenja predsjedniku SiCG Svetozaru Maroviću. U obrazloženju Socijalističke narodne partije, Demokratske srpske stranke, Srpske radikalne stranke i Socijalističke partije Srbije, službeno dostavljene Parlamentu 17. veljače, navodi se da je predsjednik Skupštine Zoran Šami dužan najkasnije za mjesec dana zakazati sjednicu na kojoj će biti raspravljano o povredi Ustavne povelje. Navodi se da Marović nije raspisao neposredne izbore za parlament SiCG iako je na osnovu odredbu Povelje bio dužan to učiniti. Ako Parlament prihvati prijedlog, njega će potom razmatrati Sud SiCG kako bi dao svoje pravno tumačenje, a ako Sud potvrdi da je Marović prekršio Ustavnu povelju, zastupnici će glasovati o njegovom povjerenju.

Gvero

Umirovljeni general VRS Milan Gvero, optužen pred Haškim tribunalom, u četvrtak će se predati tom sudu. Kako je potvrđeno u Vladi Srbije, Gve-

ro je u razgovoru s ministrom pravde u Vladi Srbije Zoranom Stojkovićem odlučio da dobrovoljno ode u Haški tribunal kako bi pomogao narodu i državi. Zoran Stojković je izjavio da je Gvero častan oficir koji zna što mu je dužnost. Tužilaštvo Haškog tribunala potvrdilo je da je Gvero optužen za ratne zločine. Međutim, Tužilaštvo nije objavilo detalje, jer je optužnica još zapečaćena.

UTORAK, 22. 2.

Transformacija

Crna Gora dostavila je službenom Beogradu prijedlog transformacije SiCG u zajednicu nezavisnih i međunarodno priznatih država.

Prema prijedlogu, koji je dostavljen agenciji Beta iz kabineta predsjednika Filipa Vujanovića, sporazum bi u istovjetnom tekstu usvojile skupštine država članica Crne Gore i Srbije, kao i Skupština državne zajednice, čime bi državna zajednica prestala postojati. Istim prijedlogom bi se Crna Gora i Srbija nakon toga međusobno priznale kao nezavisne države sa svim pravima i obvezama iz samostalnog međunarodno pravnog suvereniteta.

Podrška

Papa Ivan Pavao II. primio je u privatnoj knjižnici u Vatikanu hrvatskog premijera Ivu Sanadera na čelu hrvatskog izaslanstva. Sanader je zahvalio Ivanu Pavlu II. što je hrvatsko izaslanstvo bilo prvo međunarodno izaslanstvo koje je primio nakon izlaska iz bolnice. Sanader je nakon toga razgovarao s državnim tajnikom Svete Stolice, kardinalom Angelom Sodanom o bilateralnim odnosima i stanju u regiji. Sanader je izjavio da je Sodano dao punu podršku hrvatskom ulasku u Europsku uniju i početku pregovora s EU 17. ožujka.

Manjine

Vladin Savjet za nacionalne manjine jednoglasno je donio odluku o raspodjeli proračunskih sredstava manjinama po načelu svakome 10 posto više novca nego lani.

Riječ je o 24,5 milijuna kuna osiguranih u ovogodišnjem državnom proračunu za nevladine udruge i ustanove nacionalnih manjina. Najviše proračunskog novca, 6,4 milijuna kuna dobili su Srbi, Talijani su dobili 5,1 milijun kuna, Mađari 2,7, Česi 2,4 milijuna, Romi 1,2, Slovaci oko milijun kuna, kao i Rusini i Ukrajinci. Bošnjaci su dobili oko 850 tisuća kuna, Albanci oko 559, Makedonci, Slovenci i Crnogorci oko 500, Nijemci i Austrijanci oko 470, a isti su iznos dobili i Židovi. Bugari su dobili 48.000 kuna, Poljaci 37.000, a Rusi 32.000 kuna.

SRIJEDA, 23. 2.

Insajder

BIA je demantirala navode Vladimira Bebe Popovića u emisiji »Insajder« da je direktor BIA Rade Bulatović arhiv DB-a odnio stranoj obavještajnoj službi i da je izjavio da je to uradio netko od njegovih prethodnika. U priopćenju BIA se navodi da nove neistinite izjave Popovića predstavljaju nastavak kampanje čiji je cilj diskreditiranje BIA-e kao važne državne institucije. BIA demantira optužbe i da je Bulatović predao izvještaj Agencije za 2003. stranoj obavještajnoj službi i da su pojedini službenici BIA pokušali stupiti u kontakt s predstavnicima vlasti kako bi pružili dokaze da je direktor BIA predao povjerljivi dokumenta stranoj službi.

ZADOVOLJSTVO I NEZADOVOLJSTVO

I ja bih bio zadovoljan položajem nacionalnih manjina u Srbiji da živim u Švedskoj. Bio bih zadovoljan i da mogu nesmetano putovati Europom, ali moram čekati u redu za vize, što je problem koji se ne tiče samo nacionalnih manjina, nego svih građana Srbije. **József Kasza**, predsjednik SVM-a, »Dnevnik«, 18. veljače

HIPOTETIČKA VIJEST

Na kraju, moguće je zamisliti ovu vijest. Haaški istražitelji uhitili su jučer odbjeglog hrvatskog generala Antu Gotovinu, a u pretrazi prostorija u kojima se skrivao nađeno je pismo Ivice Račana Carli del Ponte i mnogi govori i intervjui Ive Sanadera i drugih čelnika HDZ-a iz 2001., 2002. i 2003. godine u kojima su ga štitili. Račan, Sanader i drugi hrvatski političari izjavili su da se tih tekstova ne sjećaju te da ih je optuženik za cijelo krivotvorio i držao kako bi i nakon uhićenja Hrvatskoj otežao ulazak u Europsku uniju. **Milan Ivkošić**, kolumnist, Večernji list, 18. veljače

POŠTENO ZARAĐENA PLAĆA

Sram te bilo, džukelo jedna! **Tomislav Nikolić**, narodni zastupnik i zamjenik predsjednika SRS-a svom skupštinskom kolegi iz DS-a, Danas, 19. veljače

BRIGA ZA SUSJEDE

Što se tiče susjednih zemalja, stav je svih kolega novinara, njihova politička elita svojim će građanima teško objasniti zašto se kažnjava Hrvatska, jer je u proteklih pet godina napravila velik demokratski iskorak. Odnos prema manjinama nikada nije bio transparentniji i bolji. Predstavnici srpske manjine kao partneri HDZ-a participiraju u vlasti. Povratak Srba uz manje, prije svega financijske, probleme provodi se neometano. Sanaderovom gestom »Hristos se rodi« rat je na ovim prostorima, i na simboličnoj razini, napokon završio. Hrvatska s Haaškim sudom dobro surađuje (pred sudom su se pojavili Hrvati iz BiH-a, generali Čermak i Markač, traženi dokumenti su poslani tužiteljstvu). Problem je Gotovina kojeg vlasti ne mogu pronaći.

Iako Carla del Ponte i dalje optužuje, evidentno je da ona kao ni strani obavještajci, unatoč finansijskim sredstvima i opremi, nisu locirali generala niti dali valjane dokaze da se krije u Hrvatskoj ili regiji. Kada se sve zbroji, teško je vjerovati da će građani SiCG i BiH izručivanje optuženih za zločine, koje ih svaki put dovodi u predizvanredno stanje, podržati kao put koji vodi istini i pravdom. **Dražen Klarić**, komentator, Večernji list, 18. veljače

ULJUDIVANJE EKSTREMISTA

Međunarodna pozicija Srbije gora je nego što je bila, između ostalog i zato što je Srbija iznevjerila očekivanja poslije 5. listopada 2000. Takvo razočaranje teško se prima u međuljudskim, a kamoli u međunarodnim odnosima. Hrvatska, koja je krajem 2000. godine gore stajala nego mi i zbog toga je njena javnost bila ljubomorna na Srbiju, sada je u relativno boljoj poziciji. Ona je uljudila svoje ekstremne nacionaliste, mi svoje nismo. **Vojin Dimitrijević**, direktor Beogradskog centra za ljudska prava, Danas, 20. veljače

VIZIONARSKA ELITA

Hrvatski političari uživaju u zaostajanju Hrvatske. Jer jedino u tom slučaju mogu izgledati napredni. Ne u zaostajanju za nekom nametnutom road mapom nego za suverenitetom vlastitog razvoja. Ono o čemu se ne raspravlja tako često, ili uopće, jest strano teško stanje nacije. Ima li njezina elita realne vizije svojih i državnih mogućnosti? Prosvijetljeni realizam je ovdje rijetka pojava i ne treba se nadati da će se vladajući sami proglasiti nemoćnim pred novim činjenicama. Hrvatske političke figure su se odrekle Tuđmanovih ambicija da bude paterfamilias u regiji, tj. shvatile što Hrvatska ne može, ali nemaju ambicija da gospodarski uspješnije upravljaju zemljom, odnosno pojmiti što ova zemlja može. Međutim, cijela ta politička garnitura koja je već petnaestak godina na sceni stalno nam pod nos gura legalnost svojeg izbornog uspjeha, dok pitanje legitimnosti neuspješnog vladanja gura pod tepih. **Danko Plevnik**, komentator, Slobodna Dalmacija, 18. veljače

Dujizmi

- ✓ *Nisam lud da odgovaram! Mene nitko ništa nije pitao;*
- ✓ *Ubiše me životni promašaji;*
- ✓ *I dalje ću se jesti, samo da ne bih bio intelektualac;*
- ✓ *Svejedno mi je, samo neka bude ravno.*

Dujo Runje

Predsjednik Republike Hrvatske o odnosima Srbije i Crne Gore i Hrvatske

Nemojmo gurati probleme pod tepih

O podršci SiCG Hrvatskoj:

Hrvatska se odlučila kandidirati za mjesto nestalnog člana Vijeća sigurnosti i cijenimo podršku koju nam druge države daju, pa tako i podršku Srbije i Crne Gore.

O granici na Dunavu:

Smatram da je odlazak vojske (SiCG) s granice jedan korak prema rješavanju tog pitanja. Europski je standard da se o sigurnosti granica između dvije države brinu pripadnici ministarstva unutrašnjih poslova, a osim toga, ta će promjena olakšati i život stanovništva u pograničnom području s obje strane granice. Inače, svakako bi najbolje bilo do rješenja spora oko granice na Dunavu doći bilateralnim razgovorima, mada je i arbitraž također legitiman način rješavanja problema.

O povlačenju tužbe Hrvatske protiv SiCG za agresiju i genocid:

Hrvatska za sada ne razmišlja o toj opciji.

O položaju hrvatske manjine u Srbiji i srpske manjine u Hrvatskoj:

Znate kako se kaže, ništa nije toliko dobro da ne bi moglo biti bolje. Međutim, moram naglasiti kako je Hrvatska donijela ustavni zakon o zaštiti nacionalnih manjina koji je u skladu s europskim standardima. Hrvatska je odlučna i u namjeri da osigura povratak u miru i sigurnosti svim svojim izbjeglim građanima, bez obzira na njihovu nacionalnost. Za nas su manjine most suradnje, a ne sredstvo za osvajanje tuđeg teritorija, i takav stav očekujemo i od drugih država u regiji, pa tako i od Srbije i Crne Gore.

O povratku izbjeglica:

Kao što sam već rekao, Hrvatska poduzima sve što je u njenoj moći kako bi omogućila povratak svim svojim izbjeglim građanima. No, nije dovoljno ljudima samo izgraditi kuću, potrebno je

Za nas su manjine most suradnje, a ne sredstvo za osvajanje tuđeg teritorija, i takav stav očekujemo i od drugih država u regiji, pa tako i od Srbije i Crne Gore

Stjepan Mesić

Prošli su ratovi ostavili ogromnu mržnju na ovim prostorima, a na nama je da se suočimo s vlastitom prošlošću i vlastitim greškama

osigurati im radna mjesta, ali i omogućiti školovanje njihovoj djeci. I tu nam je potrebna i pomoć međunarodne zajednice, ne u vidu humanitarne pomoći, nego u privlačenju stranog kapitala i pokretanju proizvodnje. Kada je riječ o vraćanju imovine, točno je da taj proces ne ide onako brzo kako bismo željeli, međutim moramo imati u vidu objektivne okolnosti. Također, što se tiče popisa osoba koje su počinile ratne zločine, oni moraju biti konačni i jasni, ali pojedinci koji su zločine počinili moraju biti kažnjeni – i tu nema iznimke. Moramo individualizirati krivicu, jer za zločine ne mogu biti krivi cijeli narodi.

O zacjeljivanju ratnih rana iz devedesetih:

Ključ rješenja je u individualizaciji krivnje, jer kada za zločine budu odgovarali konkretni ljudi, prestat će kolektivno optuživanje. Jednako tako, moramo pustiti vremenu da učini svoje, ne može se ništa postići prisilom. Prošli su ratovi ostavili ogromnu mržnju na ovim prostorima, a na nama je da se suočimo s vlastitom prošlošću i vlastitim greškama, bez guranja problema pod tepih. Međutim, mlade generacije moramo učiti toleranciji i dijalogu, nikako ih ne smijemo tjerati u situaciju da vode tuđe i neke davno prošle ratove.

O gospodarskoj suradnji:

Sporazum o slobodnoj trgovini nije čarobni štapić i ne može se sve njime riješiti. Međutim, slažem se da naše dvije zemlje trebaju raditi na jačanju naših gospodarskih bilateralnih odnosa. Kada je riječ o povratku imovine srbijanskih poduzeća u Hrvatskoj i hrvatskih u Srbiji, što je također jedno od još uvijek otvorenih pitanja, moram reći da politička volja postoji, ali postoje i administrativne prepreke na čijem uklanjanju moramo raditi.

Intervju sa Stjepanom Mesićem je objavljen u novosadskom »Dnevniku« 17. veljače

Izvršni odbor HNV-a o neostvarivanju prava hrvatske zajednice na RTV Novi Sad

Zahtijeva se ravnopravnost i za Hrvate

*Izvršni odbor HNV-a zahtijeva da se uspostavi redakcija na hrvatskom jeziku na Televiziji Novi Sad, po uzoru na sve druge manjinske zajednice u Vojvodini * Skrb o informiranju na materinjem jeziku je u nadležnosti Vijeća * Kaznena prijava HNV-a protiv RTV NS zbog povrede ravnopravnosti građana, te zbog narušavanja ugleda hrvatskih novinara*

Piše: Zvonko Sarić

Izvršni odbor Hrvatskog nacionalnog vijeća zahtijeva od RTV Novi Sad da uspostavi redakciju na hrvatskom jeziku, da emisiju »Tragom hrvatskim« odmah vrati na program TV Novi Sad i da bezuvjetno povuče tužbe koje je podnijela protiv zamjenice urednika i v. d. ravnatelja NIU »Hrvatska riječ« Dušice Dulić i Zvonimira Perušića.

Izvršni odbor HNV-a je također donio odluku da podnese kaznenu prijavu protiv RTV Novi Sad zbog povrede ravnopravnosti građana, te zbog narušavanja ugleda novinara koji se bave novinarstvom na hrvatskom jeziku.

Sjednica Izvršnog odbora HNV-a održana je u petak 19. veljače, a nazočni su bili svi članovi Izvršnog odbora – Lazo Vojnić Hajduk, Dujo Runje, Tomislav Žigmanov, Marinko Prčić i Berislav Skenderović – kao i predsjednik Odbora za informiranje HNV-a Milovan Miković, pročelnik Odbora za informiranje HNV-a Andrija Anišić, te Dušica Dulić i Zvonimir Perušić.

Jedina točka dnevnog reda ove sjednice bila je rasprava o neostvarivanju prava hrvatske zajednice u Vojvodini na informiranje na državnoj televiziji.

NA TEMELJU ZAGARANTIRANIH PRAVA: Otvarajući sjednicu predsjednik IO HNV-a Lazo Vojnić Hajduk je iznio kako je zbog otpočinjanja sudskog procesa između RTV Novi Sad i uposlenika »Hrvatske riječi«, te zbog neemitiranja emisije »Tragom hrvatskim« na Televiziji Novi Sad, 14. veljače održan sastanak na kojemu je on bio nazočan kao predsjednik Iz-

Kaznena prijava protiv RTS NS zbog povrede ravnopravnosti: proširena sjednica Izvršnog odbora HNV-a

vršnog odbora Vijeća, uz predsjednika HNV-a Josipa Ivanovića, generalnog konzula Republike Hrvatske u Subotici Davora Vidiša i novinare koji su tuženi.

Na tom je sastanku zaključeno kako Hrvatsko nacionalno vijeće treba zauzeti službeni stav povodom takvog ponašanja RTV Novi Sad, a na temelju odluke koja je ranije donesena na Vijeću, Izvršni odbor može donositi odluke u ime Vijeća, s tim da se te odluke kasnije iznesu na Vijeće, gdje će biti verificirane.

»Moja razmišljanja temelje se na razgo-

voru i dogovorima na spomenutom sastanku, a što je na temelju prava koja su nam zagarantirana zakonskim i normativnim aktima rekao je Lazo Vojnić Hajduk.

»Predlažem da Radio Televiziji Novi Sad uputimo službeni dopis kojim ćemo zahtijevati potpisivanje ugovora o osnivanju hrvatske redakcije. Skrb o informiranju na materinjem jeziku je u nadležnosti Vijeća i stoga pokretanje programa na hrvatskom jeziku mora biti pod pretežitom ulogom Vijeća, a to znači po pitanju odabira urednika, odobravanja uređivačke koncep-

Odluka IO HNV-a: pokretanje programa na hrvatskom jeziku mora biti pod pretežitom ulogom Vijeća, a to znači po pitanju odabira urednika, odobravanja uređivačke koncepcije i odabira producenta

cije i odabira producenta. Tim ugovorom treba utvrditi i vremensko trajanje emisija, a smatram kako bi bilo potrebno uspostaviti svakodnevno emitiranje vijesti na hrvatskom jeziku u trajanju od pet minuta u poslijepodnevnom satima, kao i emitiranje vijesti u večernjim satima u trajanju od petnaest minuta. Također bi trebalo realizirati emitiranje četiri ili pet polusatnih emisija tjedno koje bi se bavile oblastima obrazovanja, kulture i gospodarstva, kao i svom aktualnom problematikom hrvatske zajednice. Naš dopis trebamo dopuniti i zahtjevom za emitiranjem emisije 'Tragom hrvatskim', koja je pod tim nazivom trebala biti nastavak emisije 'TV divani'. Nastavak emitiranja je bio predviđen i s pomoćnikom ravnatelja RTV Novi Sad *Drahomir Grnjom* dogovoren je i datum za 17. listopada prošle godine, ali emisija se nije emitirala ni do danas. Također trebamo zahtijevati da tu emisiju producira 'Hrvatska riječ', a troškovi koji su vezani za tu

emisiju trebaju biti pokriveni od strane Televizije Novi Sad.

Lazo Vojnić Hajduk je naglasio, i kako treba zahtijevati bezuvjetno povlačenje tužbi RTS Novi Sad protiv novinara Dušice Dulić i Zvonimira Perušića, a da o cijelom slučaju i dalje treba obavještavati sve instance u Pokrajini, Srbiji i SiCG koje se bave ovim pitanjima, Ministarstvo vanjskih poslova Republike Hrvatske, kao i tuzemne i inozemne vladine i nevladine organizacije.

Lazo Vojnić Hajduk je potom istaknuo kako HNV treba podnijeti kaznenu prijavu protiv RTV Novi Sad zbog povrede ravnopravnosti građana, te zbog narušavanja ugleda hrvatskih novinara, a predložio je i formiranje odvjetničkog tima koji će se baviti ovim cjelokupnim problemom.

ZAHTJEVI ZA ONIM ŠTO JE ZAKONOM PROPISANO: U raspravi koja je uslijedila Dujo Runje je iznio kako cijela hrvatska zajednica suosjeća s tuženima,

koji su tuženi samo zbog toga što su pripadnici hrvatske zajednice, a pitanje informiranja na RTV Novi Sad je prvorazredno pitanje o ostvarivanju elementarnih prava hrvatske zajednice.

»Kao najmlađa službeno priznata nacionalna manjina Hrvati još ne ostvaruju ona prava koja ostvaruju ostale nacionalne manjine i to se mora nadvladati, jer nam ta prava pripadaju. Ta prava su zakonom propisana. Slažem se sa svim iznesenim stavovima i težnjama koje nam je predočio Lazo Vojnić Hajduk«, kazao je Duje Runje, s čime se složio i vlč. Andrija Anišić.

Nakon toga je Milovan Miković kazao kako Vijeće mora definirati svoje stavove temeljem Ustava i zakona. »U Vojvodini sve nacionalne manjine imaju uredništva na Radio Televiziji Novi Sad, te nakladničke kuće i tisak na materinjem jeziku. Trebamo se pozvati i na pozitivno naslijeđe takve prakse u Vojvodini, a interes naše zajednice treba se usmjeriti i prema

Podrška emisiji na Radio Bački

Na koncu sjednice razmatrano je pismo generalnog konzula *Davora Vidiša* kojim obavještava Vijeće kako se veleposlaniku RH u SiCG *Tončiju Staničiću* obratio pomoćnik ministra u Ministarstvu kulture Republike Srbije *Vladimir Tomčić* sa zamolbom za donaciju prigodom obnove zgrade Narodnog kazališta u Subotici. Povodom te zamolbe generalni konzul Davor Vidiš je zatražio pismeno mišljenje HNV-a o spomenutoj donaciji.

Tomislav Žigmanov je iznio mišljenje kako se Ministarstvo kulture prvo trebalo obratiti HNV-u i zatražiti mišljenje prije svega o mogućnosti osnivanja hrvatske drame u subotičkom kazalištu, što je aktualan problem, a prema mišljenju Laze Vojnića Hajduka objekt kazališta treba u cijelosti graditi naša domicilna država. O spomenutoj donaciji Vijeće će pismeno odgovoriti.

Donesena je i odluka da se podrži inicijativa za realizacijom jednosatnog programa na hrvatskom jeziku, koji bi se emitirao jednom tjedno na valovima Radio Bačke u Baču. U vezi toga će se uputiti dopis Skupštini Općine Bač.

Također je razmatran zahtjev za financijskom pomoći za realizaciju dokumentarnog filma »Božićni običaji«, koji je podnio scenarist i glavni organizator *Alojzije Stantić*. Zaključeno je kako financiranje takvog projekta nije u domeni Vijeća. Iznesen je i problem što hrvatske udruge koje su konkurirale na pokrajinskom natječaju za dodjelu sredstava iz proračuna nisu podnijele izvješće o realizaciji projekata s prethodno korištenim sredstvima, ali kako su sredstva na natječaju predviđena za oblast kulture, Vijeće će tražiti izuzeće i prihvat podnesenih projekata.

Donesena je i odluka o pripremi priopćenja povodom vijesti kako će od sljedeće školske godine učenici prvih razreda osnovnih škola u Subotici moći učiti i 'bunjevački jezik s elementima nacionalne kulture'.

radijskim programima. Svakako je potrebno dimenzionirati kadrovske potrebe pri tome, a Vijeće se nužno mora suprotstaviti podnesenim tužbama protiv hrvatskih novinara«, kazao je Milovan Miković, dodavši da su tužbe takve vrste bile praksa prema pojedincima u hrvatskoj zajednici i

u vrijeme Miloševićeva režima.

U daljnjem tijeku rasprave iznesene stavove podržali su Marinko Prčić i Berislav Skenderović, dok je Zvonimir Perušić kazao da je o aktualnoj problematici ostvarivanja prava informiranja hrvatske zajednice upoznat i ministar za ljudska i manjin-

ska prava SiCG *Rasim Ljajić*, koji je zbog toga upriličio nekoliko sastanaka s rukovodstvom RTV Novi Sad i koji je javno iznio ocjenu, kako hrvatska zajednica mora konzumirati ista prava kao i ostale nacionalne manjine u SiCG. Zvonimir Perušić je napomenuo i kako je tajnik Savjeta za nacionalne manjine Vlade Republike Srbije *Petar Lađević*, u svojstvu izaslanika srbijanskog premijera *Vojislava Koštunice*, prilikom proslave druge obljetnice »Hrvatske riječi« 1. veljače kazao kako će Savjet učiniti sve da što prije krene televizijska emisija na hrvatskom jeziku u onom obliku kako se dogovori s Hrvatskim nacionalnim vijećem.

Zvonimir Perušić je zatražio i da HNV zahtijeva od RTV Novi Sad prekid svih aktivnosti koje se paralelno vode kako bi RTV NS mimo Hrvatskog nacionalnog vijeća i hrvatske zajednice otvorio jedno radno mjesto za novinara koji bi se bavio programom na hrvatskom jeziku. Za takvo što, rekao je on, jedino je nadležno Vijeće, a RTV Novi Sad ne može donositi nikakve odluke koje ne bi bile usuglašene s Vijećem, ili koje bi mu bile suprotstavljene.

EMISIJE NA HRVATSKOM U NADLEŽNOSTI HNV-a: Nakon iznesenih ocjena i stavova Tomislav Žigmanov je kazao kako je dobro što se rješavanju problemu pristupa institucionalno, putem tijela HNV-a.

»Važno je uputiti službeni dopis Vijeća Radio Televiziji Novi Sad kojim ćemo tražiti ista prava koja u Srbiji i Crnoj Gori već ostvaruju druge nacionalne manjine. Dakle, treba zahtijevati formiranje hrvatske redakcije na Televiziji Novi Sad, a budući da će proces formiranja redakcije trajati, trebamo zahtijevati da se s emitiranjem emisije 'Tragom hrvatskim' krene odmah. Nužno je i iskazati naš zahtjev za povlačenjem tužbi protiv hrvatskih novinara, a trebamo donijeti odluku i o podizanju kaznene prijave protiv RTV Novi Sad. U svojim daljnjim aktivnostima Izvršni odbor Vijeća treba detaljno artikulirati program i uređivačku koncepciju emisija na hrvatskom jeziku, kako onih televizijskih, tako i radijskih«, kazao je Tomislav Žigmanov.

Na koncu sjednice Izvršnog odbora HNV-a jednoglasno je usvojena odluka o upućivanju službenog dopisa Vijeća RTV Novi Sad sa svim zahtjevima koji su izneseni na sjednici, kao i o podizanju kaznene prijave protiv RTV Novi Sad.

Odmah početi s emitiranjem emisije »Tragom hrvatskim« na TV NS: jednoglasje u HNV-u

Pismo Izvršnog odbora HNV-a sa zahtjevima Radio-Televiziji Novi Sad

Otkloniti diskriminaciju hrvatske manjine

Izvršni odbor HNV-a uputio je u utorak generalnom direktoru RTV Novi Sad *Petru Jovanoviću* pismo koje je potpisao predsjednik IO HNV-a *Lazo Vojnić Hajduk*, koje donosimo u cijelosti.

»Izvršni odbor Hrvatskog nacionalnog vijeća je na svojoj sjednici od 18. veljače 2005. godine konstatirao da postoji diskriminacija u ostvarivanju prava i sloboda hrvatske nacionalne manjine u pogledu konzumiranja informacija na vlastitom jeziku u sustavu nacionalne televizije u Republici Srbiji. Zaštita ovih prava temelji se na članku 1. stavak 2. Zakona o zaštiti prava i sloboda nacionalnih manjina.

Ovakvo stanje Izvršni odbor Hrvatskog nacionalnog vijeća je utvrdio, kao prvo, što se za razliku od drugih manjina u Vojvodini, pravo na informiranje na vlastitom jeziku hrvatska manjinska zajednica još uvijek, iako to već duže vrijeme zahtijeva, ne konzumira u sustavu nacionalne televizije; kao drugo, postoje određeni problemi i vrlo ozbiljni nesporazumi, koji po našoj ocjeni imaju za cilj sprečavanje, osporavanje i odgađanje potrebnih čina, kada je u

pitanju ostvarivanje spomenutog prava hrvatske manjine u Vojvodini; i kao treće, ovo pravo je garantirano pozitivnim zakonodavstvom ove države i to na taj način što predviđa u procesu ostvarivanja i izravnu uključenost Nacionalnog vijeća jer Nacionalno vijeće (Savet) predstavlja prema članku 19. istog Zakona, nacionalnu manjinu i u oblasti informiranja.

Temeljni je cilj da hrvatska manjina ostvari u uživanju ovoga prava potpunu ravnopravnost s drugim manjinskim zajednicama u okviru RT Novi Sad.

Radi ostvarivanja ovih ciljeva od RT NS tražimo sljedeće:

Da se na RT Novi Sad osnuje Uredništvo ili Redakcija na hrvatskom jeziku, a ugovorom između RT NS i Hrvatskog nacionalnog vijeća urede međusobni odnosi. Tim ugovorom bi se posebno utvrdilo vremensko trajanje programa, vrijeme emitiranja i vrste programa koje će ona realizirati (informativne emisije, te emisije političkog, kulturnog, odgojnog, zabavnog... karaktera),

I da se, na koncu, utvrdi vremenska dina-

mika kadrovska i uređivačka politika.

Na istoj sjednici Izvršnog odbora Hrvatskog nacionalnog vijeća donesena je odluka kojom Izvršni odbor Hrvatskog nacionalnog vijeća zahtijeva da se, s obzirom da će organiziranje informiranja u hrvatskoj zajednici na prednji način trajati dulje vremena, odmah vrati u program II. kanala RT Novi Sad emisija »Tragom hrvatskim« u starom terminu – svake druge nedjelje u 18 i 30, čiji producent treba biti NIU »Hrvatska riječ«. RT Novi Sad je dužna izdvojiti određena novčana sredstva koja su potrebna za pokrivanje troškova izrade ove emisije. Na koncu, Izvršni odbor Hrvatskog nacionalnog vijeća traži da RTV Novi Sad bezuvjetno povuče tužbe protiv zamjenice urednika i direktora NIU »Hrvatska riječ« *Dušice Dulić i Zvonimira Perušića*.

Također, Izvršni odbor Hrvatskog nacionalnog vijeća, zahtijeva od RTV Novi Sad da obustavi sve radnje koje je ta kuća započela bez zajedničke pripreme i ikakvih konzultacija s Hrvatskim nacionalnim vijećem, a tiču se ostvarivanja prava hrvatske zajednice na informiranje. ■

Sastanak Odbora HNV-a za informiranje

Upitnik za uredništva hrvatskih medija

Predsjednik Odbora za informiranje HNV-a *Milovan Miković* predočio je upitnik s 27 pitanja, koji će biti upućen uredništvima medija na hrvatskom jeziku, s ciljem da se prikupe informacije koje će pružiti sliku o medijima na hrvatskom jeziku u Srbiji i Crnoj Gori.

Odbor Hrvatskog nacionalnog vijeća za informiranje održao je sastanak 17. veljače u Subotici u prostorijama ureda Vijeća, te je razmatrao pitanja iz upitnika. Na sastanku su bili nazočni predsjednik Odbora *Milovan Miković* i članovi Odbora *Lazar Merković* i *Marko Berberović*, te predsjednik Izvršnog odbora HNV-a *Lazo Vojnić Hajduk* i predsjednik elektroničke vlade Vijeća *Zoran Vojnić Tunić*. Zbog obveza odsutni su bili članovi Odbora *Slaven Dulić* i *Josip Pekanović*.

Upitnik započinje identifikacijom osnivača, nakladnika ili vlasnika medija, a nastavlja se pitanjem o strukturi uredništva i podjeli rada unutar uredništva, te o stalnim vanjskim suradnicima i ostalim uposlenicima. Upitnik potom sadrži pitanje o izvorima financiranja medija, značajnijim finan-

Uvid u stanje u hrvatskim medijima: sa sjednice Odbora za informiranje

cijskim ili marketinškim aranžmanima, a s narednim pitanjima se saznaje – je li uredništvo smješteno u prostorijama koje su u vlasništvu glasila, ili je glasilo smješteno u prostorijama pod najam ili u prostorijama koje se dogovorno koriste. Slijede pitanja o računalskoj opremi i drugoj opremi potrebnoj za rad uredništva, nakladi, distribuciji glasila, troškovima izrade tiskanih glasila i prodajnoj cijeni tiskanih glasila, kao i o dinamici izvršenja Plana rada za tekuću godinu, programu razvoja i o ispitivanju

javnog mišljenja o čitanosti, slušanosti ili gledanosti.

Predložena pitanja iz upitnika su prihvaćena, uz uvrštavanje dodatnih pitanja o tome da li postojeći broj uposlenika zadovoljava potrebe uredništva i o aktualnoj problematiki. Upitnik će biti upućen hrvatskim medijima, a prema riječima *Milovana Mikovića*, odgovori će Hrvatskom nacionalnom vijeću pružiti neophodnu količinu informacija potrebnih za uvid stanja u hrvatskim medijima. ■

Sastanak visokog komesara OEES-a s predsjednicima nacionalnih vijeća u Novom Sadu

Međunacionalne odnose remete »relikti« prošlosti

Na poziv visokog komesara za nacionalne manjine Organizacije za europsku sigurnost i suradnju (OEES), veleposlanika *Rolfa Êkeusa* organiziran je sastanak s predsjednicima nacionalnih vijeća u Srbiji i Crnoj Gori u srijedu 16. veljače u Izvršnom vijeću Skupštine Autonomne Pokrajine Vojvodine u Novom Sadu.

Visoki komesar za nacionalne manjine Organizacije za europsku sigurnost i suradnju (OEES), veleposlanik *Rolf Êkeus* pratio je i ranije zbivanja i razvoj događaja u Srbiji i Crnoj Gori. Tijekom prošlog razdoblja, njegov ured je, *inter alia*, sudjelovao u izradi nacrtu saveznog zakona o zaštiti prava i sloboda nacionalnih manjina i pomno pratio formiranje i rad nacionalnih

vijeća nacionalnih manjina.

Tijekom ovog svojeg posjeta visoki komesar je razgovarao o odnosu između manjina i većinskog naroda kao i o drugim pitanjima. U razgovoru je dominirala procjena da je otpočelo novo poglavlje odnosa između predstavnika nacionalnih manjina i državnih tijela Republike Srbije, mada ove odnose remete poneki »relikti« prošlih vremena, poput problema informiranja hrvatske zajednice na RTV Novi Sad.

Razgovoru su sa strane Misije OEES-a u Srbiji i Crnoj Gori nazočni bili još: šef Misije *Maurizio Massari*, *Oliver Schmidt-Gutzat*, *Simona Santoro* i viši politički savjetnik visokog komesara *Marcin Czaplinski*. Razgovoru su prisustvovali: potpredsjednik Bošnjačkog nacionalnog

vijeća *Bajram Omeragić*, predsjednica Grčkog nacionalnog vijeća *Ana Trifunović*, predsjednik Mađarskog nacionalnog vijeća *László Józsa*, predsjednik Romskog nacionalnog vijeća *Vitomir Mihajlović*, tehnički tajnik Rumunjskog nacionalnog vijeća *Marcel Dragan*, predsjednik Rusinskog nacionalnog vijeća *Slavko Oros*, predsjednica Slovačkog nacionalnog vijeća *Ana Tomanova Mikanova*, predsjednik Ukrajinskog nacionalnog vijeća *Vasilj Decašen* i predsjednik Hrvatskog nacionalnog vijeća *mr. sc. Josip Ivanović*. Razgovoru je bio nazočan i predsjednik Odbora za međunacionalne odnose Narodne Skupštine Republike Srbije *Esad Džudžević*.

Sastanak potpredsjednika IV APV s predsjednicima nacionalnih vijeća

Novi projekt multikulturalnosti u Vojvodini

Na poziv potpredsjednika Izvršnog vijeća Skupštine Autonomne Pokrajine Vojvodine i pokrajinskog tajnika za propise, upravu i nacionalne manjine *dr. Tamása Korhecz* organiziran je 17. veljače sastanak s predsjednicima nacionalnih vijeća koja imaju sjedište na teritoriju Autonomne Pokrajine Vojvodine.

Na susretu je bilo riječi o raspisanom natječaju za sufinanciranje projekata manjinskih udruga i organizacija, te je naglašeno da se mora poštovati rok za davanje prijedloga od strane nacionalnih vijeća za distribuciju sredstava, a posebice je istaknuto da se prigodom apliciranja moraju podnijeti obračuni za utrošak sredstava koja je ovo Tajništvo dalo tijekom prošle godine.

Nadalje, bilo je riječi o jednom velikom projektu multikulturalnosti u Vojvodini kojega bi provodilo ovo Tajništvo u suradnji s Tajništvom za obrazovanje i kulturu. Razlika između sličnih projekata koje su organizirale nevladine udruge i ovoga je da će se ovim projektom začeti škole, odnosno među mladež, tako da će ukupni efekti ovakvoga djelovanja biti sigurno mnogo veći nego u slučaju projekata nevladinih organizacija.

Najavljen je tekst Nacrta zakona o nacionalnim vijećima koji je zapravo jedan kompleksan zakonski projekt jer obuhvaća složenu problematiku izbora nacionalnih vijeća, njihovu nadležnost, ustrojstvo i financiranje, a za razliku od Zakona o zaštiti prava i sloboda nacionalnih manjina, sva se pitanja reguliraju vrlo detaljno. Novina je i da su ovom nacrtu predviđene i kaznene odredbe.

Razgovoru su bili nazočni i pomoćnik pokrajinskog tajnika za propise, upravu i nacionalne manjine *János Orosz*, te predsjednici nacionalnih vijeća koja imaju sjedište na teritoriju APV: tajnik Mađarskog nacionalnog vijeća *László Varga*, predsjednik Bunjevačkog nacionalnog vijeća *Nikola Babić*, tehnički tajnik Rumunjskog nacionalnog vijeća *Marcel Dragan*, predsjednik Rusinskog nacionalnog vijeća *Slavko Oros*, predsjednica Slovačkog nacionalnog vijeća *Ana Tomanova Mikanova*, predsjednik Ukrajinskog nacionalnog vijeća *Vasilj Decašen*, te predsjednik Hrvatskog nacionalnog vijeća *mr. sc. Josip Ivanović*.

Hrvatska u znaku imenovanja, rekonstrukcija i potraga za glavnim bjeguncem

Novi-stari predsjednik, nova-stara potjera

Rekonstrukcija Vlade RH * Održana druga inauguracija hrvatskog predsjednika Stjepana Mesića *
Početak pristupnih pregovora s EU i dalje uvjetovan uhićenjem Ante Gotovine

Piše: Dušica Dulić

Sve intenzivnija potjera za *Antom Gotovinom*, razotkrivanje njegove kriminalne prošlosti, rekonstrukcija Vlade *Ive Sanadera* i svečana inauguracija novog-starog predsjednika Hrvatske *Stjepana Mesića*, obilježili su protekli tjedan u Hrvatskoj, koja poslije euforije predbožićnog zakazivanja datuma za početak pristupnih pregovora s EU, nailazi na staru zapreku čije nerješavanje ovoga puta može državu ostaviti da tapka u mjestu, unatoč ispunjavanju drugih preduvjeta.

REKONSTRUKCIJA HRVATSKE VLADE: Hrvatski sabor potvrdio je 17. veljače nove članove Vlade. Potpredsjednika Vlade i ministra zdravstva *Andriju Hebranga*, koji Banske dvore napušta zbog bolesti, zamijenit će dvije osobe. Novi je ministar zdravstva dosadašnji pomoćnik ministra *Neven Ljubičić*, a pot-

predsjednik Vlade zadužen za gospodarstvo bit će dosadašnji člana Uprave »Podravke« *Damir Polančec*. Dosadašnja ministrica europskih integracija *Kolinda Grabar Kitarović* stala je na čelo dva objedinjena ministarstva, tako da će ubuduće biti ministrica vanjskih poslova i europskih integracija, te preuzeti dio poslova *Miomira Žužula* koji je podnio neopozivu ostavku.

Premijer Ivo Sanader ustrajao je u saborskoj raspravi da je glavni razlog spajanju Ministarstva vanjskih poslova i Ministarstva europskih integracija želja da se izbjegne preklapanje poslova dvaju ministarstava, te je odbacio oporbene tvrdnje po kojima je spajanje uvjetovano nedostatkom dobrih kadrova.

»Na ovaj će način Vlada biti učinkovitija, mobilnija i homogenija«, rekao je premijer, izvijestivši da je prijedlog osnivanja jedinstvenog ministarstva dobio potporu

Europske komisije.

U raspravi o predloženoj rekonstrukciji Vlade saborska je oporba uglavnom isticala da, iako zbog političkih i ideoloških razloga ne može podržati nove članove Vlade, želi Vladi uspjeh, posebno u približavanju Hrvatske EU.

Za nove članove Vlade glasovala su 84 zastupnika vladajuće koalicije i oporbenog HSP-a. Ostali oporbeni zastupnici bili su u velikoj većini suzdržani, i tek uz poneki glas protiv. Odmah po glasovanju novi članovi Vlade prisegnuli su pred Saborom.

Hrvatska sada ima 13 ministarstava, bitno manje nego u mandatu prošle Vlade kad ih je bilo 19 i 22 ministra.

Premijer je zahvalio bivšim ministrima zdravstva i vanjskih poslova *Andriji Hebrangu* i *Miomiru Žužulu* na uspješnu radu, koji će nadalje nastaviti u zastupničkim klupama.

Novi ministri: Neven Ljubičić, Damir Polančec i Kolinda Grabar-Kitarović

INAUGURACIJA STAROG-NOVOG PREDSEDNIKA:

Polaganjem svečane predsjedničke prisega, Stjepan Mesić je 18. veljače započeo svoj drugi petogodišnji mandat na dužnosti predsjednika Republike Hrvatske. Nedugo nakon što su top s obližnje kule Lotrščak i zvona crkve sv. Marka označili podne, a zbor otpjevao hrvatsku himnu »Lijepa naša domovino«, predsjednik Mesić položio je svečanu prisegu, kojom se svojom čašću obvezao da će dužnost predsjednika države obnašati savjesno i odgovorno, na dobrobit hrvatskog naroda i svih hrvatskih državljana.

U inauguracijskom govoru predsjednik Mesić svijetu je poručio kako će nastaviti raditi na tome da Hrvatska bude otvorena država, spremna primati i davati, usmjeren na ulazak u euro-atlantske integracije i duboko privržen miru i sigurnosti u globalnim razmjerima.

borba protiv istine unaprijed je osuđena na neuspjeh. A svatko, tko se ne želi suočiti s istinom o sebi i o vlastitoj prošlosti – taj je kukavica. Smognimo hrabrost da istini pogledamo u oči, i to najprije istini o sebi samima, a tek potom o drugima«, kazao je predsjednik Mesić.

»Obraćam se susjednim državama. U svojem prvom mandatu odlučno sam se zauzimao za normaliziranje odnosa i razvijanje dobrosusjedske suradnje. Bilo je, a ima i danas prepreka na tome putu. Neke su kod nas, na našoj strani, neke se pojavljuju kod vas. Nemojmo tražiti ono što nas udaljuje, nađimo ono što nam omogućuje da mirno i sigurno živimo jedni uz druge i da u suradnji ostvarujemo svoje interese. Suradujmo na putu prema ujedinjenoj Europi, jer nam je taj put svima zajednički!« – rekao je tom prigodom novi-stari predsjednik Republike Hrvatske Stjepan Mesić.

Susret dvojice predsjednika: Boris Tadić i Stjepan Mesić u Zagrebu

EU. Veća je šansa i bolje je da uđemo zajedno, a ne odvojeno«, izjavio je Tadić nakon sastanka s Stjepanom Mesićem. Tadić je pozvao Mesića u posjet Srbiji i tamošnjim Hrvatima, a isto je spreman i on učiniti u Hrvatskoj.

Hrvatski predsjednik Stjepan Mesić je u intervjuu beogradskim »Večernjim novostima« rekao kako je »u ovom trenutku 'nemoguće' govoriti o eventualnom povlačenju hrvatske tužbe protiv Srbije i Crne Gore pred Međunarodnim sudom pravde«, te dodao: »Uvijek sam govorio da je bolje deset godina pregovarati, nego deset dana ratovati i uvijek sam za to da se stvari sporazumno rješavaju.

Ali, kad ne može doći do sporazuma, onda svakako postoje drugi načini predviđeni međunarodnim pravom. Ta stvar će se u jednom dugom vremenu rješavati«, kazao je Mesić.

NEIZVJESNOST POČETKA PREGOVORA S EU: Europsko je Vijeće 17. prosinca 2004. godine za početak pristupnih pregovora Republike Hrvatske s EU zakazalo 17. ožujka 2005., no, glavni preduvjet početka i dalje je izručenje *Ante Gotovine* Haškom tribunalu, što je u posljednjih nekoliko dana vidno uskomešalo političku scenu u Hrvatskoj.

Jutarnji list u broju od 17. veljače objavio je ekskluzivan tekst svog novinara iz Pariza u kojemu se navodi da je Ante Gotovina u Francuskoj svojedobno u trima presudama osuđen na 9,5 godina zatvora, a na to je reagirao odvjetnički tim Ante Gotovine ustvrdivši da Jutarnji objavljuje falšifikat.

Jutarnji je naveo da je od službenika su- da dobio presude, čije je preslike objavio, a po kojima je Gotovina osuđen prvo 1986. na pet godina zatvora za pljačku iz 1981., te je tu kaznu navodno i odležao. Zatim ga je sud 1993. osudio na dvije godine zatvora za sudjelovanje u nezakonitom uhićenju, otmici i iznudi te na koncu 1995. na 30 mjeseci za iznudu. Jutarnji list je još naveo kako u Gotovininu osobnom dosjeu u hrvatskome Ministarstvu obrane nikada nije navedeno da je igdje bio osuđivan.

Prisega: Stjepan Mesić

»Hrvatska u kojoj će se dobro živjeti, u kojoj će se živjeti od rada i rezultata rada, u kojoj će se vrednovati znanje i kvalifikiranost, a ne lukavstvo i prijevara, o takvoj Hrvatskoj sanjam«, istaknuo je Mesić.

»Nemojmo dozvoliti prošlosti da nam onemogućava put u budućnost. Ali ne prešućujemo prošlost. I, što je možda još važnije – nemojmo prošlost krivotvoriti, ni ovu jučerašnju, ni onu nedavnu. Svaka

Druga Mesićeva inauguracija okupila je manje predsjednika stranih država nego ona prije pet godina. No, među onima koji su se odazvali, uočljivo je bilo da su SiCG predstavljali skupa *Svetozar Marović, Boris Tadić i Filip Vujanović*.

Srbijanski predsjednik Boris Tadić izjavio je u Zagrebu da bi bilo dobro da Hrvat- ska i Srbija zajedno uđu u Europsku uniju. »Imamo zajednički interes da budemo u

Predsjednik Stjepan Mesić je o aktualnom uvjetu za početak pregovora izjavio kako »zbog slučaja Ante Gotovine ne bi smjelo doći do odgode pregovora s EU-om«.

»Udvostručili smo napore da bismo utvrdili njegovo boravište. Ako utvrdimo da je u Hrvatskoj, bit će priveden, no ako nije, za to moramo imati vjerodostojne i uvjerljive dokaze i onda se pregovori ne bi smjeli odgoditi«, rekao je predsjednik Mesić.

On je u Vjesniku iskazao uvjerenost da će Hrvatska 17. ožujka početi pregovore s Europskom unijom te je ustvrdio da »imamo sve više dokaza da general Ante Gotovina nije u Hrvatskoj«. Unatoč nekim naslovima u hrvatskom tisku, Mesić je ustvrdio kako je potpuno uvjeren da nitko visokopozicioniran u aktualnoj vlasti ne stoji iza prikrivanja boravišta generala Gotovine, te je objelodanio da su se u potragu uključile sve hrvatske obavještajne službe pa i francuska tajna služba.

»Ako je Gotovina u Hrvatskoj, sigurno ćemo ga detektirati, a ako nije, moraju nam pomoći iz inozemstva«, zaključio je Mesić.

Hrvatski premijer Ivo Sanader je najavio da će i dalje voditi diplomatske aktivnosti da zemlje članice EU uvjeri da Hrvatska čini sve da pozitivno riješi i posljednji otvoreni slučaj generala Gotovine.

»Uvijek sam bio realist, to sam i ovaj put s pozitivnim predznakom, vjerujem da će pregovori početi 17. ožujka«, izjavio je Sanader.

Ministrica pravosuđa *Vesna Škare Ožbolt* je u više navrata isticala kako je »Tužiteljstvo jedna strana u postupku i zbog percepcije Europe o onome što se u Hrvatskoj događalo, jako je važno da se general Gotovina pojavi pred sudom«.

Na posljednjim službenim susretima bivši je ministar vanjskih poslova Hrvatske

Miomir Žužul isticao kako svaka država od strane EU treba biti evaluirana prema tome kako ispunjava sve kriterije. U javnosti je bilo prezentirano kako je haška tužiteljica *Carla Del Ponte* uputila cirkularna pisma u kojima je ministre vanjskih poslova zemalja EU-a upoznala s argumentima o ocjeni da ne postoji puna hrvatska suradnja s Haškim sudom te da visokopozicionirane mreže u Hrvatskoj štite odbjeglog generala Antu Gotovinu.

»Znam, sigurna sam da hrvatska Vlada pokušava nagovoriti Gotovinu (na preda-

Potpredsjednica Hrvatskog sabora i predsjednica HNS-a *Vesna Pusić* izjavila je kako »Hrvatska treba pokušati održati 17. ožujka kao datum početka pristupnih pregovora s EU, ali je situacija teška i ozbiljna i treba se pripremati i za mogućnost da pregovori budu odgođeni«.

Komentirajući najavu predsjednika Stjepana Mesića da će se do 17. ožujka uhititi ili bar locirati mjesto boravka odbjeglog generala Ante Gotovine, predsjednik SDP-a *Ivica Račan* je ustvrdio da je to ambiciozno obećanje i dodao kako bi želio vjerova-

ju) ali oni ga nisu spremni uhititi iz mnogo razloga. Sada tražim od hrvatske Vlade da učini dodatne korake«, izjavila je Del Ponte.

Oporbeni političari izjavljivali su i kako se treba pripremati za varijantu odgođenog početka pregovora.

ti da se to može i ostvariti.

Ministri vanjskih poslova Europske unije 21. veljače su u Bruxellesu još jednom pozvali Hrvatsku da što prije locira i preda Haškom sudu (ICTY) odbjeglog generala Antu Gotovinu.

Državno odvjetništvo bi do kraja tjedna trebalo završiti s prikupljanjem podataka o imovini generala Ante Gotovine te provjerom nekih bankovnih računa i tvrtki za koje se sumnja da sudjeluju u financiranju njegovog bijega, nakon čega će odlučiti hoće li Vladi predložiti da zamrzne Gotovinu imovinu. Zahtjev za blokiranje imovine haškog bjegunca Gotovine mogao bi se podnijeti prema Zakonu o međunarodnim restriktivnim mjerama koji je Hrvatski sabor usvojio u prosincu prošle godine. Odluku o tome hoće li pristupni pregovori započeti 17. ožujka, Vijeće EU-a trebalo bi donijeti dan prije – 16. ožujka. Do tada, glavno je političko pitanje u Hrvatskoj – Gdje nam je Ante? ■

Čestitka predsjednika HNV-a mr. Josipa Ivanovića

Za dobrobit svih Hrvata diljem svijeta

Povodom polaganja svečane prisega Stjepana Mesića u novom mandatu za predsjednika Republike Hrvatske, predsjednik Nacionalnog vijeća hrvatske nacionalne manjine u Srbiji i Crnoj Gori mr. sc. *Josip Ivanović*, uputio je sljedeću čestitku:

»Vaša ekscelencijo, štovani gospodine Predsjedniče Republike Hrvatske!

Dopustite mi da Vam uputim najtoplije i najiskrenije čestitke prigodom polaganja svečane prisega u novom mandatu za Predsjednika Republike Hrvatske. Kao što je to iz Vašeg svečanog govora tom prigodom razvidno, Hrvatska će i dalje ići sigurnim i poznatim putem ka europskim integracijama putem Vašeg predstavljanja. Siguran sam da ćete sve poduzeti da se Republika Hrvatska afirmira, povećava iz dana u dan svoj ugled u Europi i Svijetu i ide putem prosperiteta u korak sa svim ostalim europskim državama te da se uskoro s njima i nađe u istoj obitelji Europske Unije.

Vjerujem da će i dijaspora naći svoje mjesto u Vašim strateškim interesima na dobrobit svih Hrvata diljem svijeta i svih građana Republike Hrvatske«.

Kalman Kuntić, stručni savjetnik u Pokrajinskom tajništvu za informacije i bivši pokrajinski zastupnik

Pozitivni pomaci u hrvatskoj zajednici

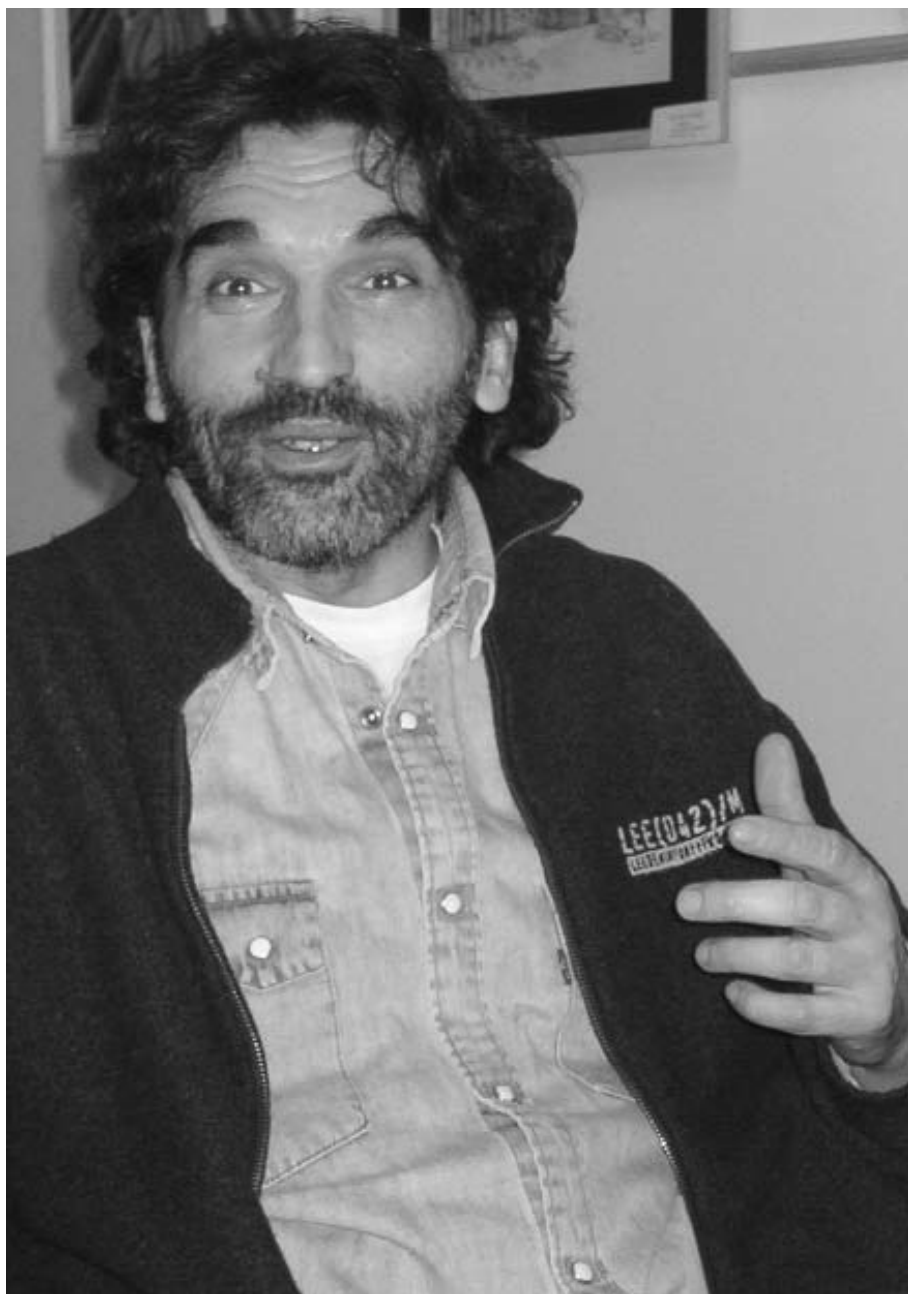
*Smatram da je ovoga momenta još uvijek prilično neutješno raditi u prosvjeti **

Tavankučani su mi ostali u najljepšem sjećanju i svakako nisu oni razlog što sam otišao

*s mjesta ravnatelja škole * Školovanje đaka na hrvatskom jeziku treba prožeti i nekakav privilegij,*

*gdje će doći do izražaja i afirmativna akcija i pozitivna diskriminacija * Ne smatram da sam svojim odlaskom izašao iz zajednice kojoj pripadam, ali sam se možda udaljio od gorućih problema te zajednice*

Intervju vodio: Zvonimir Perušić

Za Kalmana Kuntića i danas mnogi kažu da je bio jedan od najtalentiranijih političara iz hrvatske zajednice u Srbiji i Crnoj Gori. Dio svoga političkog umijeća pokazao je tijekom četiri godine zastupničkog mandata u Skupštini AP Vojvodine, kao i u turbulentnim godinama koje su prethodile slomu Miloševićeva režima, u kojima je Kuntić bio aktivan političar i jedan od političkih predstavnika ovdašnjih Hrvata.

U praskozorje posljednjih parlamentarnih izbora, 2003. godine Kalman Kuntić je iznenada iz manjinske stranke s hrvatskim predznakom prešao u »veliku« Demokratsku stranku, ali je njegov napredak u političkoj karijeri, bar za sada, izostao.

U međuvremenu je dužnost ravnatelja škole u »najhrvatskijem« mjestu u Vojvodini – Tavankutu – zamijenio savjetničkim radnim mjestom u Izvršnom vijeću AP Vojvodine.

HR: Od prije nepunih mjesec dana radite na novom radnom mjestu, u Tajništvu za informacije Izvršnog vijeća AP Vojvodine. Čime se bavite i što su Vaše dužnosti u tome tajništvu?

Moje dužnosti su prije svega činovničke naravi, dakle, ja sam u Tajništvu za informacije zaposlen, ne radi se ni o kakvoj političkoj funkciji. Što se samoga posla tiče, moje je da radim evaluaciju projekata, odnosno projektnoga financiranja koje ide prema onim kućama koje žele informirati javnost Vojvodine o događanjima Skupštini AP Vojvodine i Izvršnom vijeću AP Vojvodine. Znači, ponajprije je moje da sagledam hoće li u budućnosti ti projekti biti poštovani, i temeljem toga pretpostavljam da će pokrajinski tajnik za informacije, nakon te evaluacije, vršiti u budućnosti, od iduće godine, distribuciju sredstava. Odnosno, pretpostavljam da onaj tko ne bude zadovoljio kriterije, neće u budućnosti moći računati na novac. Naravno, kad govorim o tome, tu ne mislim na takozvane abonente, na one ustanove koje su od pokrajinskoga značaja, koje dobivaju novac neovisno o uređivačkoj politici, jer o njihovoj uređivačkoj politici vode brigu njihovi osnivači, a to su uglavnom manjinska nacionalna vijeća.

HR: Prije ovog angažmana nepune ste tri godine bili ravnatelj Osnovne škole »Matija Gubec« u Tavankutu. Taj ste položaj napustili prije isteka mandata. Zbog čega?

Jedno od mojih dosadašnjih zanimanja bilo je i ravnatelj škole, inače sam po obrazovanju profesor povijesti i to je moje pravo zanimanje. Školu sam napustio neovisno o tome radi li se o Tavankutu ili ne, između ostalog i zbog pomanjkanja novca da bi se ostvarile nužne pretpostavke normalnog obrazovanja. Smatram da je ovoga momenta još uvijek prilično neutješno raditi u prosvjeti.

HR: Kako ste općenito zadovoljni svojim radnim boravkom u Tavankutu, budući da ste rođeni u Subotici i da cijeli život tu živite?

Moram reći da me za Tavankut, kada je riječ o mom životu prije 1997. godine, nije vezivalo gotovo ništa, osim same spoznaje da se radi o najvećem selu u Srbiji i Crnoj Gori u kojem žive Hrvati. Kada sam se aktivno počeo baviti politikom, a to je od vremena kada sam postao prvim predsjednikom Hrvatskog narodnog saveza, jedna od glavnih promocija stranke, ako ne i prva, bila je u Tavankutu. Tavankut je svakako specifičan po tome što je, kao što sam rekao, najveće selo u kojem žive Hrvati, i što je naselje s najvećom koncentracijom hrvatskoga življa u Srbiji i Crnoj Gori, te stoga imate poseban osjećaj da vršite neku misiju u selu u kojem živi najviše vaših sunarodnjaka. Što se tiče klime u kojoj sam radio, Tavankučani su mi ostali u najljepšem sjećanju i svakako nisu oni razlog što sam otišao s mjesta ravnatelja škole.

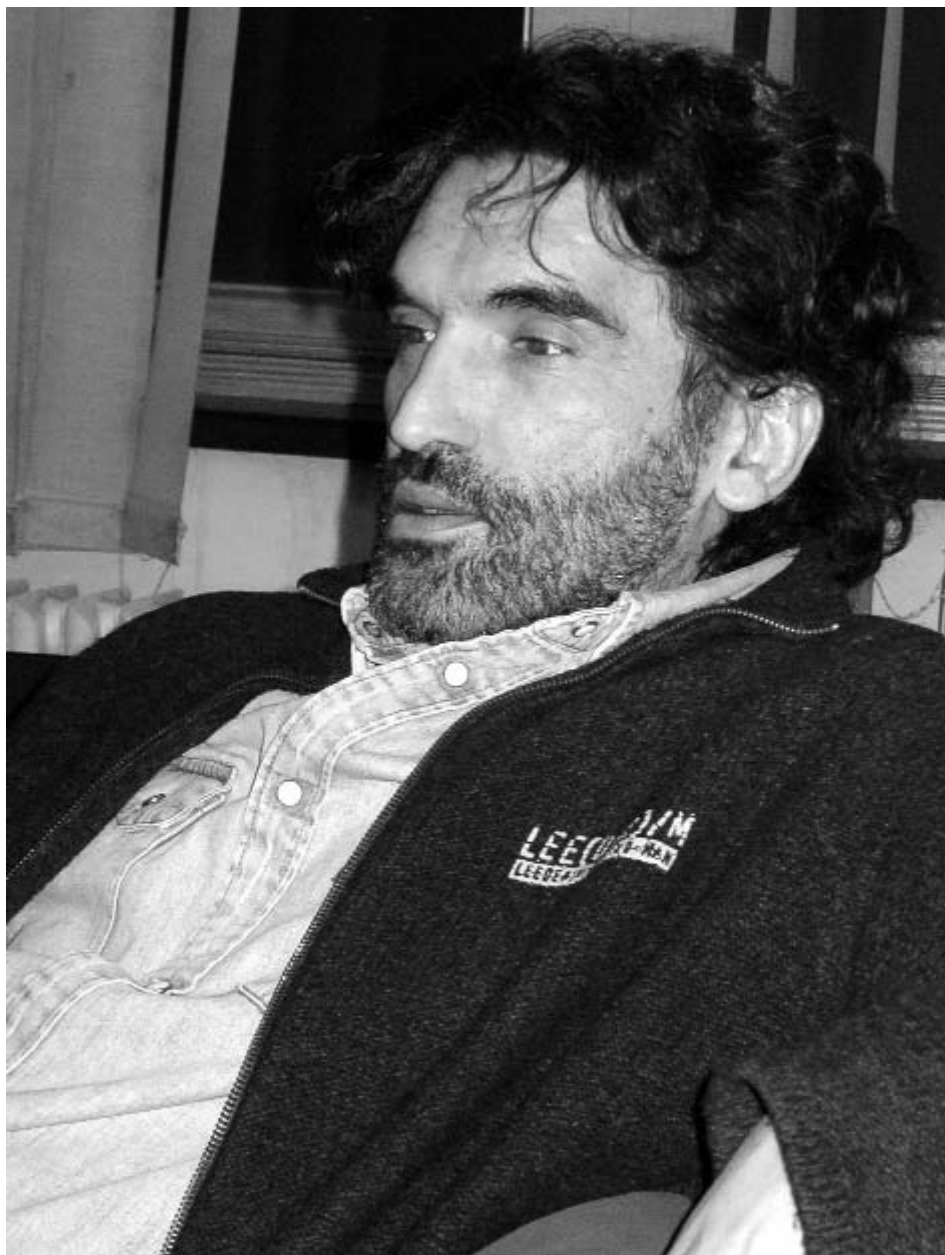
HR: Kako komentirate odziv đaka na nastavu na hrvatskom jeziku u Tavankutu i općenito u hrvatskoj zajednici?

Počeo bih ponajprije od zajednice. Ne treba zaboraviti da je hrvatska zajednica maloga kapaciteta. U cijeloj zemlji živi malo manje od 80.000 Hrvata, disperziranih na doista širokom prostoru. Nešto je veća koncentracija u Subotici, gdje brojimo nešto više od 16.000 duša, a kada bismo to podijelili po godištim, znači da imamo po uzrastu, po razredima, oko 300 do 400 djece maksimalno. Prosjek za nastavu na hrvatskom jeziku, s obzirom da ima 119 djece koja su obuhvaćena tom nastavom, dakle po 40-ak u svakom razredu, govori da svaki osmi ili deveti mali Hrvat pohađa tu nastavu. Ta brojka nekome može biti mala, nekome se može činiti da bi moglo biti više đaka u hrvatskim odjelima, ali s obzirom da se radi o novoj nastavi, da ne postoji velika jezična barijera kao, na primjer, između mađarskog i srpskog jezika, te da niti još uvijek ne postoji elita koja bi uspjehno govorila svojim materinskim jezikom, ja gledam pozitivno na ono što do sada imamo.

Isto takvo mišljenje imam i o nastavi na

hrvatskom jeziku u Tavankutu. Prve godine, kada se upisivalo u odjele na hrvatskom jeziku, upisano je bilo 14 djece, ove godine je upisano osam. Prošle godine nije upisano niti jedno dijete, iako smo imali

nalni radnik, nije dobar. Jednostavno, treba ukazati koje su prednosti pohađanja te nastave i, naravno, ne samo ukazati na prednosti, nego i pokazati tako što će oni kroz njihovo školovanje i vidjeti svoju matičnu

roditelje dvoje djece koji su potpisali da njihova djeca idu u hrvatski odjel, ali je to bio suviše mali broj. Ne treba zaboraviti da je prošle godine u tri naselja iz kojih djeca idu u tavankutsku školu, dakle Gornji Tavankut, Donji Tavankut i Ljutovo, ukupno u svim odjelima prvog razreda bilo svega 40-ero djece. Naravno, ne želim reći da se broj djece koja pohađaju nastavu na hrvatskom jeziku u Tavankutu generalno ne može povećati, ali ponajprije treba svladati strah kod roditelja, zatim treba uvjeriti ljude u hrvatskoj zajednici, odnosno njihovu elitu, da i sam pristup, po kojem sedmogodišnjak treba biti skoro nekakav nacio-

državu, time što će imati, hajde da kažemo, nekakav privilegij, gdje će doći do izražaja i afirmativna akcija i pozitivna diskriminacija. Ovako, bez svega toga, teško je očekivati da ćemo imati veći broj đaka koji pohađaju nastavu na hrvatskom jeziku.

HR: Što je Vaše mišljenje o uvođenju »bunjevačkog jezika« u sustav školovanja u subotičkoj općini?

Pravo je svakoga građanina da smatra bilo koji jezik svojim materinskim jezikom, pa samim time je i pravo onih koji se nacionalno izjašnjavaju kao Bunjevci, da to

smatraju svojim jezikom. Posve je drugo pitanje je li bunjevački govor standardiziran i da li samim tim postoje elementarni preduvjeti za odvijanje nastave na tom govoru. No, o tome bi svakako trebao razmišljati onaj tko je bunjevačku subetničku skupinu uvrstio u red nacionalnih manjina i time omogućio takvu vrstu zahtjeva. Dakle, smatram da svakome treba dati mogućnost da koristi svoja prava, ali država mora biti ozbiljnija kada se ustanovljuju prava određenih skupina.

HR: Do prije nešto više od godinu dana bili ste osnivač, član i visoki dužnosnik Hrvatskog na-

više nije bilo. Još tijekom lipnja te godine bilo je očito da će se stranka ugasiti, kada je na sjednici Vijeća HNS-a, na kojoj ja nisam bio nazočan, bilo riječi o tome da se izvrši ujedinjenje Demokratskog saveza Hrvata u Vojvodini i Hrvatskog narodnog saveza, pod imenom Demokratski savez Hrvata u Vojvodini, pod garancijom da će predsjednik te buduće nove-stare stranke biti iz DSHV-a.

Ja sam možda jedan od rijetkih koji nije u HNS ušao zato što je bio razočaran svojim neuspjehom u DSHV-u, nego sam istinski htio alternativu. Htio sam Hrvatski narodni savez, a ne Demokratski savez Hrvata u Vojvodini, te je stoga za mene stvar

je trebao biti postavljen drugačije, a je li se u tome uspjelo ili ne, pokazalo je vrijeme. U svakom slučaju, nekakva elementarna politička logika, koja je vodila ljude iz DSHV-a, meni nije bila bliska i to je razlog zbog kojega ja nisam mogao niti pomisliti da budem član te stranke, uz sve poštovanja ljudi koji su u toj stranci.

HR: U razgovorima se mogu čuti glasovi, doduše ne javno, da ste prelaskom u Demokratsku stranku zapravo otišli iz hrvatske zajednice. Jeste li?

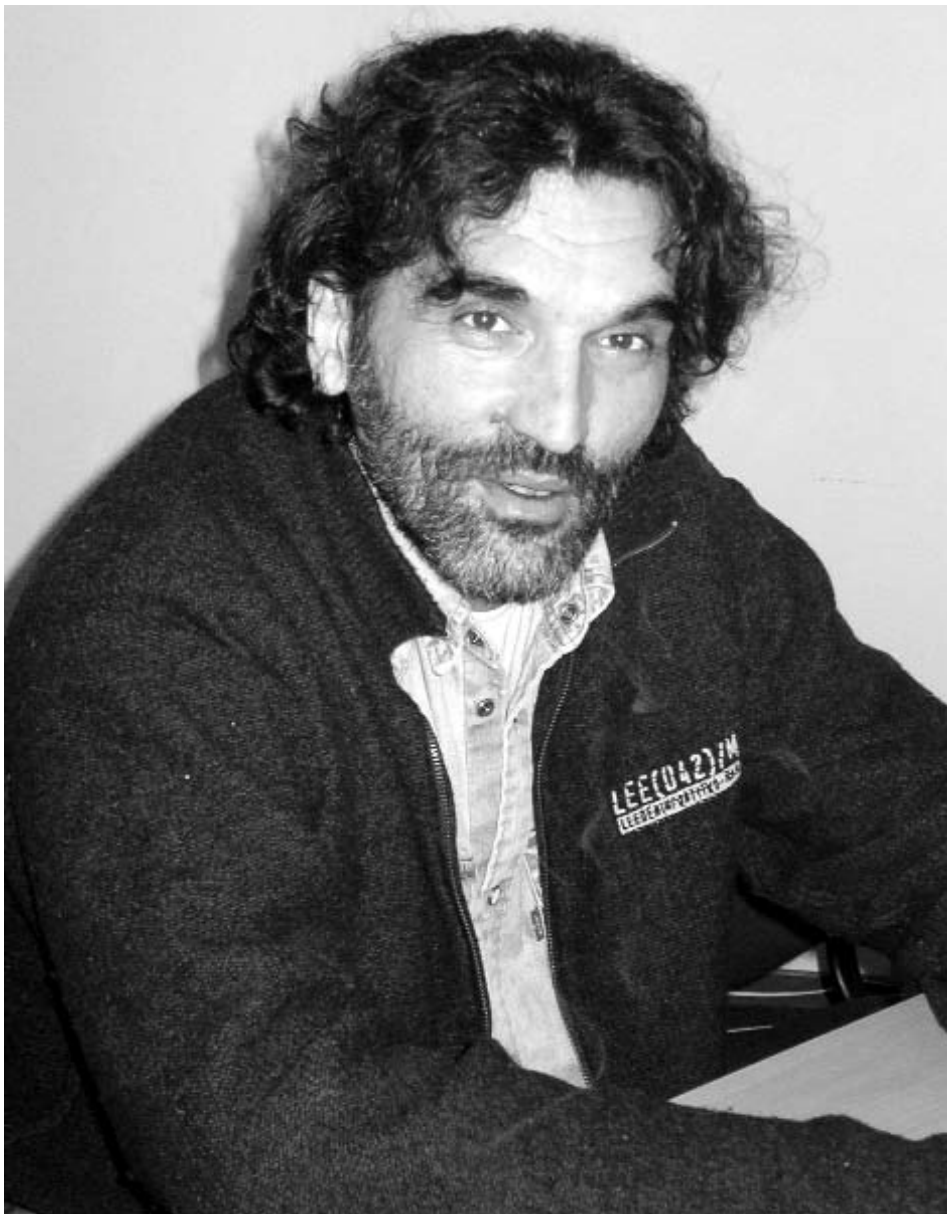
Ja sam članom hrvatske zajednice, ako se uopće o tome može govoriti, postao svojim rođenjem, svojim odgojem. Od kako znam za sebe, znam da sam Hrvat. Dakle, postojao sam i prije DSHV-a i prije HNS-a i ne vidim da je to jedina legitimacija kojom pokazujemo što smo po nacionalnosti. Dakle, ne smatram da sam svojim odlaskom izašao iz zajednice kojoj pripadam, ali sam se možda udaljio od gorućih problema te zajednice. Ne sporim da manjinske stranke prvenstveno vode brigu o interesima zajednice, koliko uspješno ili ne, ne bih ulazio u to, ali u opisu njihovog postojanja i zadaće je to. Kada sam otišao u državnu stranku, stranku koja funkcionira na razini cijele države, nacionalnu stranku u smislu pokrivanja cijele države, ne znači da u budućnosti, u mjeri u kojoj to bude traženo od mene, neću nastojati pomoći zajednici kojoj pripadam.

HR: Možete li u stranci koja se smatra građanskom, nastaviti svoje zalaganje za hrvatske manjinske interese? Ima li prostora u DS-u za rješavanje manjinskih problema?

Naravno da ima, naravno da ja nisam i jedini Hrvat u Demokratskoj stranci, a to koliko ću biti u mogućnosti pomoći zajednici ovisit će o objektivnim okolnostima, koliko će ljudi u Demokratskoj stranci računati na mene i koliko ću ja imati važnu ulogu u toj stranci. I, naravno, u mjeri u kojoj će to biti interesantno ljudima koji sada vode DSHV kao jedinu relevantnu stranku Hrvata u Vojvodini. Ono što jesam ostajem i dalje, a drugi će prepoznati postoji li potreba za mojim posebnim nacionalnim angažmanom ili ne.

HR: Kako Vam se čini, ovako sa strane, organiziranost i funkcioniranje hrvatske zajednice u Srbiji i Crnoj Gori?

Sada, nakon više godina, mogu na te stvari gledati sa strane i moram reći da, kada imate određeni otklon, kada niste u centru zbivanja, da se stvari ne čine niti toliko dobrim, niti toliko lošim. Dakle, ne nosite sa sobom nekakav osobni pečat svega toga. Prijatno sam iznenađen uspjehom DSHV-a na lokalnim izborima, kao i koalicijskim potencijalom te stranke. Ne treba zaboraviti da je DSHV dobio jednog zastupnika u Skupštini Vojvodine i da ima jednog zam-

rodnog saveza, čiji ste bili i zastupnik u Skupštini AP Vojvodine. U studenome 2003. godine prešli ste u Demokratsku stranku. Zbog čega?

Jednostavno, tada Hrvatskog narodnog saveza više nije bilo. On je formalno postojao možda još nekih mjesec ili dva poslije toga, ali stranke, čiji sam ja član htio biti,

bila jasna. Kada pravim distinkciju između DSHV-a i HNS-a, moram reći kako je prilikom osnivanja HNS-a ta stranka u nazna-kama bila drugačija od DSHV-a. U DSHV-u se uvijek politika stavljala u prvi plan, dakle samo politička i stranačka akcija, a interesi udruga i pojedinaca Hrvata su trebali proizaći iz same akcije stranke. HNS

jenika pokrajinskog tajnika. Stranka s realno malim kapacitetom, s malim brojem ljudi koji su spremni glasovati za nju, nije prošla tako loše. Kada govorimo o drugim institucijama Hrvata, koje su sada okupljene uglavnom oko Hrvatskog nacionalnog vijeća, ako ne zanemarimo činjenicu da su sva nacionalna vijeća novijega postanka, mislim da stvari u sferi obrazovanja i informiranja, o kulturi ne bih sada govorio jer je toga bilo i ranije, idu sve bolje i bolje. Dakle, određeni pozitivni pomaci se vide.

HR: Ali, naravno, u tim oblastima ima i dalje problema. Kako komentirate situaciju u kojoj od svih manjinskih zajednica u Vojvodini jedino hrvatska nema ostvareno pravo na informiranje na državnoj televiziji? Može li RTV Novi Sad bez suglasnosti HNV-a, ili u suprotnosti sa stavovima HNV-a, pokretati nekakav program na hrvatskom jeziku i da se to onda smatra ostvarenjem prava hrvatske zajednice?

Očito može, kada govorimo o fakticitetu. Je li to pametno za samu RTV Novi Sad ili ne, osobno mislim da nije, i iskreno vjerujem da kada već postoje nacionalna vijeća manjina, kada već postoji i potreba manjina da se čak i stranački artikuliraju, da će doći u situaciju da i sami odlučuju o svojoj sudbini, naravno u segmentima koji im pripadaju sukladno kulturnoj autonomiji, u što svakako spada i segment informiranja. Dokle god budemo imali medije pod kontrolom države, koji će nastojati pokrivati informiranje ne samo na većinskom jeziku, nego i na manjinskim jezicima, to će ići malo teže. Pretpostavljam da će manjinske zajednice preko nacionalnih vijeća nastojati da tu dođe do određenih promjena. Jedan od načina je da imaju svoje ekipe u velikim sistemima na nacionalnoj razini, a to uopće ne moraju biti mediji pod državnom kontrolom, mogu biti i privatni mediji. Drugi način je, a možda je i najbolji, iako je to teško očekivati u ovako teškoj gospodarskoj situaciji, da postoje subvencionirane medijske kuće nacionalnih manjina.

HR: Što Vi u Tajništvu za informacije možete poduzeti da bi se taj gorući problem što prije riješio, u interesu hrvatske zajednice?

Tajništvo gotovo da i nema nikakvih ingerencija u tom pogledu i mi jako malo možemo poduzeti i u vezi manjinskih listova. Uglavnom financiramo te listove i nastojimo obavljati kakvu-takvu upravnu kontrolu, ma da ni to nije u našoj ovlasti. Dakle, na nama je da procijenimo koji se listovi mogu smatrati od značaja za Pokrajinu, jer to i jest u opisu postojanja same teritorijalne autonomije Vojvodine, ali da se miješamo u uređivačku politiku bilo koje kuće, pa i RTV Novi Sad, to je doista teško očekivati, kao što se ne možemo miješati niti u uređivačku politiku onih listova kojima su osnivači manjinska nacionalna vijeća.

HR: Ali, ovo nije pitanje uređivačke politike nego pitanje ravnopravnosti nacionalnih zajednica?

Mislim da biste to pitanje morali uputiti jednom drugom tajništvu.

HR: Četiri ste godine bili zastupnik u Skupštini AP Vojvodine. Što smatrate svojim najvećim uspjehom, a što neuspjehom u tom mandatu?

Svojim uspjehom smatram to što sam skupa s gospodinom *Belom Tonkovićem*, koji je kao predstavnik DSHV-a također bio zastupnik u Skupštini Vojvodine, značajno pridonio tome da hrvatski jezik uđe u službenu uporabu u Pokrajini, što je inače bila inicijativa *Bele Tonkovića*. I drugo, što sam značajno pridonio tome da dobijemo list kojem je danas osnivač Hrvatsko nacionalno vijeće, a to je »Hrvatska riječ«. To je bila moja inicijativa. To svakako spada u uspjehe. Ja neću reći da bez mene hrvatski jezik ne bi ušao u službenu uporabu,

padati AP Vojvodini nisu ostvarene, što se uglavnom radi o samo prenesenim ovlastima, a ne i o izvornim. Osobno smatram da Vojvodina, kao najrazvijeniji dio države, zaslužuje da uživa veću autonomiju i to ne u formalnom, nego u praktičnom smislu. Naravno, autonomiju u onim oblastima koje su interesantne za svakodnevni život, a to su na primjer – promet, financije, dakle ono od čega ljudi žive. Logično je da onaj tko ima više, nastoji to sačuvati pa ako treba i oploditi, u odnosu na onoga tko ima manje.

HR: Upravo je o tome riječ kada se u posljednje vrijeme razgovara o pripremi različitih nacrti novoga ustava Srbije i autonomije Vojvodine unutar države. Rekli ste kakvu biste željeli Vojvodinu. Ali, što mislite, kako će se stvari realno razvijati glede autonomije Vojvodine?

Na političkom nebu Srbije i Vojvodine ne vidim jake regionalne stranke. Čak je i Li-

niti da ne bi postojao list na hrvatskom jeziku, ali ponosan sam na činjenicu da sam upravo ja bio u situaciji da kao zastupnik mogu raditi na tome. Naravno, ne treba zaboraviti neke druge ljude koji su također zaslužni, među njima ponajprije tadašnji pokrajinski tajnik za informacije *Rafail Ruskovski* i tadašnji predsjednik Odbora za informiranje Skupštine APV *Dorđe Subotić*. Naglašavam i sveopću povoljnu klimu koja je u to vrijeme, u vrijeme vlasti DOS-a za Vojvodinu, vladala u Skupštini Vojvodine.

Ono čime ne mogu biti zadovoljan, a vjerujem niti zastupnici vojvođanskog parlamenta od 2000. do 2004. godine, jest to što mnoge od ingerencija koje trebaju pri-

ga socijaldemokrata Vojvodine jedva preživjela posljednje izbore. Istovremeno, među onim strankama čije je sjedište u Beogradu, a to je i stranka čiji sam član, još uvijek ne postoji dovoljan senzibilitet da bi se osjetili pravi problemi, ne samo u Vojvodini, nego i šire regije uopće. Svakako je Beograd vruć krumpir ove države, predimenzionirana je uprava, i svaka aktualna vlast mora ponajprije voditi brigu o tome, te ostaje malo prostora za razmišljanje o specifičnostima bilo kojeg kraja Srbije, a osobito Vojvodine koja, teško je reći da je samo mrtvo slovo na papiru, ali se nije odmakla od toga onoliko koliko smo očekivali nakon listopada 2000. godine.

Tonči Staničić, veleposlanik Hrvatske u Srbiji i Crnoj Gori, u intervjuu za beogradski Danas

Granice ne predstavljaju problem u našim odnosima

Reakcije u Skupštini Srbije i Crne Gore povodom odluke vašeg Ministarstva vanjskih poslova da pruži podršku Hrvatskoj u nastojanju da postane nestalni član Vijeća sigurnosti UN, bile su potpuno nepotrebne

Razgovor vodio: Nemanja Vlačo

»**R**eakcije u Skupštini Srbije i Crne Gore povodom odluke vašeg Ministarstva vanjskih poslova da pruži podršku Hrvatskoj u nastojanju da postane nestalni član Vijeća sigurnosti UN, bile su potpuno nepotrebne. Poznato je da svuda u svijetu o takvoj diplomatskoj podršci odlučuju ministarstva vanjskih poslova i srpska strana je zamolila Hrvatsku za podršku kandidaturi za čel-

na mjesta u nekim međunarodnim organizacijama, odnosno institucijama. Normalno je da dvije zemlje ovakvu vrstu podrške planiraju u dužem vremenskom razdoblju, ali o tome se ne može otvoreno raspravljati u medijima. Potpuno nepotrebno je podignuta prašina u vezi s tim događajem» – kaže za Danas hrvatski veleposlanik u Srbiji i Crnoj Gori *Tonči Staničić*, komentirajući reagiranja na najavu šefa diplomacije

SiCG *Vuka Draškovića* da će Beograd podržati Zagreb prilikom glasovanja za nestalnog člana Vijeća sigurnosti UN.

► **Brisel 16. ožujka**, nakon što dobije novi izvještaj Carle del Ponte, odlučuje hoće li već sljedećeg dana započeti s Hrvatskom pregovore o pridruživanju Europskoj uniji, ukoliko se ispostavi da Zagreb surađuje s Haškim tribunalom u izručivanju generala *Gotovine*?

Nadamo se da će 17. ožujka započeti pregovori o pridruživanju EU. Premijer *Sanader*, kao i bivši ministar vanjskih poslova *Miomir Žužul*, koga će na toj funkciji naslijediti dosadašnja ministrica europskih integracija *Kolinda Grabar-Kitarović*, izjavili su nedavno da Hrvatska ne može biti talac jednog čovjeka. Hrvatska u potpunosti surađuje s Haškim tribunalom, po svim pitanjima, pa i u slučaju *Gotovine*. Verujemo da će ta puna suradnja biti verificirana otpočinjanjem pregovora o pridruživanju Europskoj uniji 17. ožujka. U vezi s tim procesom, raduje nas izjava talijanskog šefa diplomacije *Đanfranka Finija*, koji je prošlog tjedna u Trstu izjavio da »Hrvatskoj treba pomoći na putu u Europu«, iako je ranije bio mnogo »tvrdi«, pogotovo u vezi s problemom talijanskih ezula.

► **Mogu li neriješena pogranična pitanja između SiCG i Hrvatske otežati suradnju između dvije zemlje?**

Pitanje granice ne predstavlja problem u odnosima između SiCG i Hrvatske. O uređenju državne granice bilo je riječi i tijekom nedavnog izuzetno uspjeha posjeta premijera *Sanadera* Srbiji i Crnoj Gori. Međudržavna diplomatska komisija koja se bavi tim pitanjem, nakon određene pauze, nastaviti će rad na identifikaciji granične crte i najveći dio pitanja, poput *Prevlake* i sjeverne granice uskoro će biti riješen. Komisija će nastaviti rad na temelju Protokola o identifikaciji – utvrđivanju granične crte iz 2002. Intenzivirat će se i rad na unapređenju pograničnog režima, u skladu sa standardima i praksom Europske unije, a u interesu stanovništva u pograničnom području.

Prevlaka je bila dio Hrvatske i u admini-

strativnim granicama u okviru SFRJ. Granica na Šaregradskoj adi, kao i na ostalim »džepovima« na Dunavu i oko ove rijeke može se, između ostalog, utvrditi i uvidom u katastarske knjige. Iako u SFRJ među republikama nije bilo utvrđenih državnih graničnih linija, poznate su granice općina, pa će komisija po njima utvrđivati i graničnu liniju. Poznat je zaključak Badentorove komisije koji su priznale sve međunarodne institucije, a po kojem su granice bivših republika SFRJ i granice novonastalih država.

Granica između SiCG i Hrvatske je tehničko, a ne političko ili međunarodno pitanje i bolje je riješiti ga prije ulaska u Europsku uniju. Potrebno je također omogućiti neograničen promet robe, kao i ljudi koji imaju zemlju s druge strane granice. S ministrom *Velimirom Ilićem* tim povodom posjetio sam granične prijelaze Bajakovo-Batrovci i Šid-Tovarnik, na kojima se za vrijeme velikih praznika, kao i u vrijeme ljetnih i zimskih godišnjih odmora, stvaraju ogromne kolone vozila. Zbog toga treba dodatno urediti i opremiti granične prijelaze, na primjer izgradnjom novog graničnog prijelaza Bajakovo-Batrovci sa srpske strane, kao i izgradnjom robnih terminala za kamione na istom prijelazu s hrvatske strane, što će omogućiti veću propusnost tih graničnih prijelaza. Uz ta dva postojeća, planiramo osposobiti i malogranični prijelaz skelom Vukovar-Vajska, kao i prijelaz Strošinci-Jamena na tromedi SiCG, Hrvatske i BIH. U njegovoj blizini nalazi se područje koje još nije razminirano, ali se nadamo da ćemo uz pomoć međunarodnih sponzora uspjeti »očistiti« ga, kao što je to već učinjeno na prijelazu Bajakovo-Batrovci.

► **Kako komentirate sukob na Televiziji Novi Sad u vezi s emitiranjem emisije na hrvatskom jeziku?**

Program za Hrvate na TVNS počeo je emitiranje prije tri godine i trajao je, uz povremene prekide do lipnja 2004. Radi se o polusatnom programu koji je išao dva puta mjesečno i za koji svi nadležni organi Srbije i Vojvodine smatraju da treba ponovo krenuti emitiranje, pa zato treba pitati direktora TVNS zašto taj program ne ide.

Problem je nastao zbog toga što nakon formiranja Hrvatskog nacionalnog vijeća (HNV), kao jednog od manjinskih vijeća u Vojvodini, pokretač tog programa Novinsko-izdavačka ustanova »Hrvatska riječ« nije potpisala novi ugovor o emitiranju, jer TVNS izbjegava to učiniti. Tako je emisija koja je bila spremna za emitiranje 17. listopada otkazana, zbog toga što su čelnici TVNS predstavnicima HNV prvo rekli da novi ugovor nije trenutno neophodan, već da je moguće emitiranje vršiti po starom do potpisivanja novog ugovora, da bi zatim »skinuli« emisiju s programa, zato što

novi ugovor nije potpisan.

HNV je zatim sazvao pres konferenciju i nazvalo taj postupak diskriminacijom hrvatske manjine, da bi dva dana nakon Sanaderova posjeta, tijekom kojega je rečeno da je problem riješen, TVNS podnijela tužbu protiv urednika emisije »zbog širenja govora mržnje«. Taj proces i dalje traje i pored političkih intervencija, a na sastanku koji sam povodom toga organizirao za-

► **Nakon raspada SFRJ pojavilo se pitanje potraživanja privatne i kolektivne imovine (ljetovališta) građana SiCG u Hrvatskoj, kao i status bivših predstavništava hrvatskih firmi u SiCG?**

To je obuhvaćeno zajedničkim razgovorima o sukcesiji svih država nasljednica bivše SFRJ. Veliki broj građana i firmi taj problem već rješava individualno i poželjno je da se što više tih sporova uspješno

jedno s hrvatskim konzulom u Subotici, direktor TVNS je došao u pratnji odvjetnika, što je po meni bilo nepotrebno. Hrvati u Vojvodini traže samo ono što i sve druge manjine imaju – ništa više, ništa manje. Na pitanje zašto to ne mogu imati, izgleda da samo gospodin direktor može dati odgovor.

S obzirom na to da su o ovome nedavno ponovno razgovarali premijeri Sanader i Koštunica, kao i da se generalni direktor RTS, gospodin *Tijanić*, osobno angažirao, nemam nikakvih nedoumica da će problem uskoro biti riješen.

okonča prije službenog zaključenja Sporazuma o sukcesiji. U mnogim slučajevima je pravno i činjenično stanje jasno i verujem da samo inercija sprečava veći napredak u tom procesu. I na hrvatskoj i na srpskoj strani postoje od država ovlaštene agencije koje se time bave, čiji rad svakako treba podstaći, ali i spriječiti zlouporabe koje su se događale u prošlosti. Tako je, na primer, jedna agencija iz Novog Sada nudila otkup nekretnina siromašnim hrvatskim građanima koji su izbjegli iz Hrvatske i to po cijenama koje su daleko ispod tržišne. Za takve prestupe neophodno je pokrenuti krivični postupak. ■

Sto dana Pokrajinske vlade

Vojvodina definirala svoj strateški program razvoja

*U prvih sto dana prioritet Pokrajinske vlade je bilo poticanje razvoja gospodarstva i infrastrukture * Vojvodina pripremila strateški program, očekuju se inozemna ulaganja i pomoć donatora za njegovo provođenje * Među prioritetima za financiranje znanstvenih projekata i izučavanje povijesti, prava i kulture nacionalno-manjinskih kolektiviteta*

Piše: Jasminka Dulić

»Naše kompetencije su male, ali su nam ciljevi visoki«, kazao je predsjednik Izvršnog vijeća AP Vojvodine **Bojan Pajtić**, prigodom prezentacije rezultata 100 dana Pokrajinske vlade.

Kao glavne zadaće Pokrajinske vlade Pajtić je istaknuo više posla i veće plaće za građane Vojvodine, jačanje poljoprivrede i stvaranje mirnog ambijenta u kojem se pošteno radi i dobro živi, te je poručio da je misija ove vojvodanske Vlade »da stvori uvjete, da vi sebi nešto stvorite. Ova Vlada radi mnogo, ali neće raditi umjesto vas: radit će s vama i zbog vas«.

Bojan Pajtić: zdrav kapital može stići u najvećoj mjeri iz inozemstva

STO DANA VLADE: U prvih sto dana prioritet je bio poticanje razvoja gospodarstva i infrastrukture. Pokrajinska vlada je u suradnji s njemačkim organizacijama GTZ i CIM izradila strateški dokument »Program gospodarskog razvoja Vojvodine« kojim je određeno 14 prioriteta projekata, za čiju je realizaciju neophodno osigurati 31 milijun eura. Cilj Vlade je, kazao je Pajtić, da za realizaciju ovih projekata, kao i općenito za oživljavanje gospodarstva, osigura zdrav kapital u najvećoj mjeri iz inozemstva. Zato je u proteklih sto dana Vlada radila na jačanju međunarodnih kontakata i gospodarskog povezivanja. Uspostavljena je dobra suradnja s austrijskom pokrajinom Štajerskom, između ostalog za jednički će dvije regionalne vlade osnovati Biznis centar u Novom Sadu s ciljem privlačenja austrijskih i drugih kompanija da ulažu u Vojvodinu.

»Neznanje, predrasude, stare navike i zatvorenost naš su najveći neprijatelj, zato će znanost, obrazovanje i suradnja sa svijetom biti ključ uspjeha, poručio je Pajtić, i u tom cilju je definirano osam regionalnih projekata suradnje sa sveučilištima u okruženju,

odvojena su sredstva za stipendiranje mladih i darovitih studenata i učenika, a s Maticom srpskom je potpisan protokol o suradnji. Kao bitne segmente u koje Pokrajinska vlada ulaže izdvojio je: zdravstvo, predškolske ustanove, informiranje, kulturu, zaštitu životne sredine i ravnopravnost spolova. »Za još bolje rezultate bile bi nam neophodne nove ovlasti i novi izvorni prihodi, a to ćemo svojim zalaganjem i kompetencijom svakako zaslužiti«, zaključio je Pajtić.

ZNANOST I KAPITAL: Sljedećeg dana u Novom Sadu nastavljene su najavljene i započete aktivnosti Vlade na polju znanosti i razvoja. Na Filozofskom fakultetu Sveučilišta u Novom Sadu predstavljen je Pravilnik o uspostavljanju sustava financiranja i sufinanciranja različitih aktivnosti u oblasti znanosti i tehnološkog razvoja koji je sastavilo Pokrajinsko tajništvo za znanost i tehnološki razvoj. Pokrajinski tajnik **prof. dr. Dragoslav Petrović** je, između ostalog, istaknuo kako će prioritetno biti financirani međunarodni i međuregionalni projekti s regijama s kojima APV ima potpisane sporazume o suradnji i sa zemljama u okruženju poput: Austrije, Češke, Slovačke, Slovenije, Hrvatske, BiH, Mađarske, Rumunjske, Ukrajine i Njemačke, te da će IVV iz svog proračuna izdvojiti sredstva za 8-10 međunarodnih projekata, prije svega za projekte vezane uz razvoj visokih sustava i visokih tehnologija, lokalnu samoupravu te izučavanje povijesti, prava i kulture nacionalno-manjinskih kolektiviteta.

Istoga dana u suradnji Izvršnog vijeća AP Vojvodine i republičkog Ministarstva za ekonomske odnose s inostranstvom u Skupštini APV održan je Međunarodni forum »Strategija razvoja AP Vojvodine«. Cilj održanog foruma bio je da se trasira put k iz-

Božidar Đelić: Vojvodina u sljedećih pet godina može ostvariti gospodarski rast od 5 do 7 posto godišnje

vorima financijskih sredstava koja nedostaju, te da sudionici i gosti iz inozemstva, među kojima su bili veleposlanik Kraljevine Norveške i Republike Albanije, te predstavnici veleposlanstava Njemačke, Bugarske, Hrvatske, Mađarske, Rumunjske, Austrije, Španjolske, Češke, Grčke i Ujedinjenih nacija, kao i predstavnici 25 međunarodnih fondacija, prenesu vladama svojih zemalja i međunarodnim fondovima pozitivne dojmove i razloge zbog kojih treba investirati u Vojvodinu.

Tamás Korhecz, Maurizio Massari i Rolf Ekeus:
razvijati duh tolerancije

Predsjednik Pokrajinske vlade Pajtić je istaknuo kako je Vojvodina jedinstvena regija na prostoru Srbije i Crne Gore po tome što je napravila strateški plan svog razvoja i time definirala svoj plan i program zasnovan na komparativnim prednostima Vojvodine, te sada čeka operativna faza u kojoj vojvođanska uprava mora definirati resurse i procedure za realiziranje zacrtanih projekata. Republički ministar za ekonomske odnose s inozemstvom *dr Milan Parivodić* je rekao, kako Vlada Republike Srbije zajedno s IVV mole donatore za pomoć za Vojvodinu »jer vjerujemo da je Vojvodina privredni motor Srbije. Vojvodina je inspiracija za razvoj ostalih dijelova Srbije i ostali se dijelovi Srbije trebaju takmičiti s Vojvodinom, a Vojvodina treba predstavljati uzor i lokomotivu razvoja regije i cijele Srbije. Vojvodina je izvršila jedan pionirski poduhvat, a to je – da napravi strategiju razvoja, a to je onaj posao koji mora i cijela Srbija uraditi.«

MANJINE U VOJVODINI: Neizostavna tema u Vojvodini je i položaj nacionalnih manjina i međunacionalni odnosi o čemu su pokrajinski dužnosnici razgovarali s visokim komesarom OEES-a za pitanja nacionalnih manjina *Rolfom Ekeusom* i šefom Misije OEES-a u SCG *Mauriziom Massarijem*. Teme odvojenih razgovora, koje su dužnosnici OEES-a imali s predsjednikom Pokrajinske vlade Bojanom Pajtićem, potpredsjednikom IVV i pokrajinskim tajnikom za nacionalne manjine *Tamásom Korheczom* i pokrajinskim ombudsmanom *Petrom Teofilovićem*, odnosile su se na ostvarivanje prava nacionalnih manjina u Vojvodini, posebno u obrazovanju i informiranju, rad nacionalnih vijeća, sudjelovanje nacionalnih manjina u organima vlasti na pokrajinskoj i općinskoj razini, multietničku policiju, kao i na sukobe među pripadnicima različitih etničkih zajednica iz prošle godine. Predsjednik Izvršnog veća AP Vojvodine mr Bojan Pajtić je govorio o strukturi stanovništva u APV kao i o strukturi zastupnika u Pokrajinskoj skupštini, u kojoj su zastupljeni i predstavnici vojvođanskih nacionalnih manjina. Pajtić je istaknuo da se u Vojvodini njeguje multinacionalni duh i tolerancija, što se ogleda i u tome, što je pripadnicima nacionalnih manjina omogućeno školovanje i informiranje na svom materinjem jeziku. Visoki komesar OEES-a Rolf Ekeus izrazio je zadovoljstvo trenutnom situacijom u AP Vojvodini u vezi položaja nacionalnih manjina, kao i time što incidenti na nacionalnoj osnovi, kao što je predsjednik Pajtić u svom izlaganju

naglasio, nisu političke prirode, niti ih netko sprovodi u cilju etničkog čišćenja, već se radi o pojedinačnim incidentima, koji se događaju u svim višenacionalnim sredinama.

Pokrajinski tajnik Korhecz je, pak, iznio da su u Vojvodini incidenti s međuetničkom pozadinom sporadični za razliku od prošle godine, te da su sada policija i tužiteljstva mnogo aktivniji i reagiraju brže i korektnije, te je istaknuo da se pravi problem u ovoj oblasti može prepoznati u postojanju određenog nivoa netolerancije prema nacionalnim manjinama, posebno među mladoj populacijom. Stoga će već za dva tjedna Izvršnom vijeću biti ponuđen projekt za razvijanje duha tolerancije među mladim ljudima različite etničke pripadnosti za čiju je realizaciju, u koju će biti uključeno tisuću mladih ljudi iz više desetina škola, zatražio podršku OEES-a, za što je ambasador Maurizio Massari pokazao interes i ponudio pomoć i u edukaciji u medijima u višejezičnim sredinama. ■

Rolf Ekeus i Bojan Pajtić: incidenti nisu političke prirode

Vojvodina u Ustavu

Najvažnija imovina i prihodi Vojvodine

Predsjednik IVV Bojan Pajtić najavio je, kako prenosi agencija Beta, da će pokrajinska vlada Pododboru za ustavna pitanja Skupštine Srbije predložiti rješenje prema kojem bi Vojvodina u novom Ustavu Republike Srbije dobila »ekonomsku autonomiju« i naveo da najvažnija odredba podrazumijeva da pokrajina ali i lokalne samouprave trebaju biti »titulari imovine na svom prostoru«. Prema važećim zakonima takve ingerencije »ima isključivo Republika što značajno otežava svaki pokušaj raspolaganja tom imovinom i pomoć pokrajinskom gospodarstvu« rekao je Pajtić, a glede nadležnosti pokrajine je istaknuo da »na razini pokrajine treba biti koncentrirana zakonodavna i izvršna vlast, dok sudska vlast pripada centralnoj, republičkoj razini. Pajtić je kazao kako je verzija osnovnog zakona koju predlažu vrlo blisko prijedlogu ustava Srbije koji je predložila komisija predsjednika Srbije *Borisa Tadića* te je izrazio nadu da će »biti razumijevanja za te zahtjeve« jer vojvođanska vlast »nema namjeru donositi unilateralne akte koji bi bili u suprotnosti s Ustavom Srbije«.

Lider socijaldemokrata Vojvodine *Nenad Čanak*, također je podržao »Tadićev« prijedlog Ustava Srbije ali je najavio i da će njegova stranka dati mišljenje o rješenjima kojima nije zadovoljna, prije svega kada je riječ o imovini i prihodima Vojvodine, kao i o sudskoj vlasti.

Promocija knjige »Naši mladenci« u Bajmoku

Slike koje govore više od riječi

»Ovo je dio nas, ovo je dio naše povijesti, ovo je živovanje pripadnika jednog naroda čiji smo mi potomci i prema kojima gajimo ponos i poštovanje«, rekla je Stanka Kujundžić.

U organizaciji Demokratskog saveza Hrvata Vojvodine-podružnica Bajmok u utorak, 22. veljače 2005. god. s početkom u 16 sati u prostorijama Gerontološkog kluba u Bajmoku održana je prezentacija knjige »Naši mladenci« autorice *Stanke Kujundžić*.

Knjiga »Naši mladenci« je izišla u nakladništvu Hrvatskog akademskog društva sredinom prošle godine. Prezentacija se odvijala uz sivoću kišnog zimskog dana i uz odsjaj odlazećeg snijega. Na prezentaciji je bio prisutan dosta lijep broj zainteresiranih građana Bajmoka.

INTIMNI SPOMENAR: O knjizi su govorili *Dužo Runje*, predsjednik Hrvatskog akademskog društva i *Stanka Kujundžić*, autor ove knjige. U svom obraćanju Runje je istaknuo da u ovoj knjizi slike govore same za sebe i po sebi i da su rječitije od mnogih riječi, a riječi koje prate ove slike su tu da nam olakšaju da ih shvatimo i zadovolimo kao dio naše povijesti bez koje nema budućnosti. »Njima ne treba tumača«, naglasio je Runje i napomenuo kako je knjiga čitka i na svojoj površini bistra, a ipak u svojoj dubini tanano slojevita. »Moglo bi se reći da je ovo svojevrsni intimni spomenar koji nam omogućuje da se

družimo s prošlošću, a nalazeći u njoj bistre izvore nalazimo poticaj za nova pregnuća. Nitko osim nas«, istaknuo je Runje, »neće otkrivati našu zasutu povijest koja nije mrtvo slovo nego klica za sutrašnju plodnu sjetvu. U ovoj knjizi možemo osluškivati tišinu i otkucaje uzbuđenja, treptaje suncokreta i zvuke tambure, jednom riječju život u svoj punini«, naglasio je Runje. Na koncu svog izlaganja Runje je istaknuo potrebu češćih susreta sa stanovnicima Bajmoka u nadi da će Stanka Kujundžić smoci snage i u nemirima umirovljeničkog mira napraviti još ovakvih djela.

SVADBENI OBIČAJI I

NOŠNJE: Autorica knjige, Kujundžić, se zahvalila svima onima koji su došli u ovakvom broju na promociju knjige. Po riječima autorice, u knjizi se nalaze fotografije od 1870. godine sa svadbenim običajima i nošnjama Hrvata-Bunjevaca. Ovaj posao započela je već odavno, ali tre-

balo je da dođe u mirovinu da bi sve svoje vrijeme mogla posvetiti ovome. Mnoge fotografije koje su se nalazile na tavanu prekrivene prašinom sada su ugledale svjetlo dana, te je na taj način »spaseno svjetlo«, trenutak vječnosti. »Ovdje se isprepleću život i smrt kao dan i noć, svjetlo i tama. Ovo je dio nas, ovo je dio naše povijesti, ovo je živovanje pripadnika jednog naroda čiji smo mi potomci i prema kojima gajimo ponos i poštovanje«, zaključila je Kujundžić.

Nakon izlaganja mnogi nazočni pogledali su i kupili knjigu, iznijeli svoje dojmove, pronašli nošnje svojih predaka, »komadić« koji njima nedostaje i uz zakusku nastavili ugodno časkanje.

Na ovaj način jedan dio naše povijesti prešao je u korijene života. Kao i mnogo puta do sada, pokazalo se da manje sredine pokazuju veliki interes za kulturno nasljeđe i da zaslužuju mnogo više pažnje.

D. R.

U tijeku sveučilišnog natječaja

Lijepo je raditi s mladima

*Upis nove generacije studenata * Misija je rad s mladima * Tečaj je besplatan
* Predavanja su na engleskom jeziku * Po završetku studenti dobivaju priznate certifikate
* Projekt djeluje u Subotici od 2001. godine*

Piše: Olga Perušić

Zbog oskudnih programa namijenjenih mladima u ovoj regiji je prije osam godina švedsko sveučilište ponudilo pomoć, kako bi se nadomjestile aktivnosti koje nedostaju u formalnom sustavu naobrazbe. Tako je osnovan poznati Proni projekt, koji djeluje na području bivše Jugoslavije i to prvobitno u regijama Osijek-Vukovar, Distrikt Brčko, Travnik-Vitez, Doboj-Maglaj, a u posljednje tri godine u Novom Sadu i Subotici.

Projekt obuhvaća rad omladinskih klubova, organizira sveučilišni tečaj i raspisuje natječaje za dodjelu sredstava Omladinske banke. Sve aktivnosti su usmjerene na omogućavanje djeci, mladima i odraslima kako bi koristili svoja znanja, vještine, vrijednosti i iskustva, da bi dosegli puni potencijal kroz neformalnu edukaciju i interkulturalno učenje. Danas ova mreža organizacija djeluje pod nazivom Forum Syd Balkans i u procesu je registriranja, s obzirom kako je krajni cilj ovog projekta lokalizacija ovog tipa naobrazbe.

TEČAJ: U regiji Vojvodine tečaj se organizira paralelno u Novom Sadu i u Subotici, te prima po 25 studenata. Uvjeti upisa su iskustvo ili interes za rad s mladima i dječom, znanje engleskog jezika, završena srednja, viša ili visoka naobrazba, te starosna dob od 18 do 45 godina. Tečaj traje godinu dana i nosi 30 bodova u Europskom sustavu kreditiranja naobrazbe tj. 20 bodova u Švedskom sustavu, te predstavlja završen jedan semestar švedskog sveučilišta. Po završetku tečaja dobiva se međunarodno priznat certifikat koji je priznat u svijetu. Za najbolje studente otvorena je mogućnost nastavljanja naobrazbe, naime, poslije navršene razine A, student može aplicirati na razinu B, koja predstavlja drugi semestar na švedskom sveučilištu. S obzirom kako je organizacija neprofitna tečaj je besplatan, a studentima su osigurani svi uvjeti za rad.

PREDAVANJA: »Potrebno je poznavati engleski jezik na toj razini kako bi student mogao pratiti predavanja, sudjelovati i komunicirati na radionicama, te pisati radove, dok praktičan rad u obliku radionica studenti vode na materinjem jeziku. Predavači su dijelom iz regije Sjeverne Irske, a dijelom su to treneri i edukatori iz regije«, objašnjava koordinatorica edukacije *Tijana Antić*. Tečaj se organizira uglavnom u popodnevrim satima i vikendom, kako bi ga mogli pohađati i uposleni mladi, a predavanja se održavaju u šest blokova u trajanju od po šest dana. Od šest bloka predavanja, četiri se održavaju u Subotici tj. u Novom Sadu u omladinskim klubovima, dok je obuka za dva bloka tečaja izvan Subotice i Novog Sada, tada studenti otputuju na tjedan dana, kako bi radili teme koje zahtijevaju grupu zajedno. Studenti su usmjereni na obuku vještina koju će praktično moći primjenjivati u radu s mladima.

PRAKTIČNI DIO: Pokraj teorijskog dijela, veoma važan dio tečaja je i praktični rad. On je uvjet kako bi student dobio diplomu, te svatko mora održati 30 radionica s mladima, kako bi primijenio znanje koje je stekao na predavanjima. »Cilj tih radionica je da studenti pokušaju zadovoljiti potrebe mladih u svojoj lokalnoj zajednici, te studenti biraju teme za koje mladi traže višu razinu informiranja, te im to omogućavaju putem neformalne edukacije. Tijekom rada s dvije generacije studenata u Subotici primjeri

praktičnog rada su radionice vezane za vještine komunikacije, radionice za obuku mladih političara, priprema i organiziranje predstava, snimanje kratkotrajnih filmova, te drugih aktivnosti od psiholoških do umjetničkih radionica«, kaže Tijana, te dodaje: »U Subotici su do sada ovaj tečaj završile dvije generacije studenata, što podrazumijeva pedeset studenata, dok u Novom Sadu imamo završene tri generacije studenata. Razinu B s ovih prostora pohađaju dvije generacije studenata. Specifičnost ovog tipa naobrazbe je što student znanje stiče najvećim dijelom iz prakse, te su znanja primjenljiva na mnogim poljima rada i života«.

Rok za prijave na sveučilišni tečaj je 1. ožujak 2005. godine, a dodatne informacije i prijavnicu mladi mogu dobiti u Omladinskom klubu u Subotici, Beogradski put 47, preko puta Kerske crkve, ili u Novom Sadu na adresi Žarka Zrenjanina 4.

Polaznici na tečaj se mogu prijaviti do 1. ožujka

OMLADINSKI KLUB: Forum Syd osigurava prostor gdje mladi mogu slobodno izreći svoja mišljenja i dijeliti iskustva u prijateljskom okruženju. S njima rade studenti, koordinatori i voditelji rada s mladima, a klub prihvaća sve mlade dobre volje bez obzira na vjersko i etničko izražavanje. Cilj mu je stimulirati aktivizam kod mladih promovirajući zdrav način života tj. okruženje bez droge i drugih poroka, zalaže se za jednakost spolova, bori se protiv diskriminacije, prihvaćajući ljude kao ravnopravne članove društva, te promovira volonterizam i dobrovoljni rad. Omladinski klub nudi osnovcima i srednjoškolcima, razne programe radio-ničkog rada od obrazovnih, kreativnih do sportskih radionica. Klub je otvoren od utorka do subote u večernjim satima, a subotom tijekom dana. »Od aktivnosti bih izdvojila – kako petkom navečer imamo specijalne goste, uvijek zanimljive po životnom zanimanju, tako smo imali goste iz policije, DJ-e, glumce, sportaše, hodžu, slikaricu, te druge goste, zatim dajemo mogućnost mladima da sviraju, kao i da kreativno izražavaju sebe radom s umjetničkim materijalom, body painting, te organiziramo izložbe, revije i festivale. ■

Priopćenje za javnost DSHV-a povodom neistina u nekim beogradskim listovima

Traže neprijatelja tamo gdje ih nema

Reagirajući na napise objavljene u beogradskom listu »Tabloid«, Demokratski savez Hrvata u Vojvodini uputio je priopćenje za javnost: DSHV želi upoznati javnost u zemlji i inozemstvu s najnovijom kampanjom šoviniističkih eksperimenata, koji se ne mogu pomiriti s procesom demokratizacije u okruženju u kojemu živimo. Najviše im smetaju pripadnici nacionalnih manjina – mađarske i hrvatske, a oglašavaju se u beogradskom listu »Tabloid«, u kojem su pokrenuli kampanju protiv pravosuđa u Subotici i predsjednika ovdašnjih sudova, koji su iz reda manjinskih zajednica.

Tako optužuju manjinske stranke Mađara i Hrvata i njihove čelnike, kao nositelje negativnih pojava, a kao nositelja zlorabica spominju i »predsjednika« Demokratskog saveza Hrvata u Vojvodini gospodina *Franju Vujkova*, inače našeg člana i uglednog subotičkog odvjetnika. U napisa manipiliraju činjenicom da je njegova supruga predsjednica Općinskog suda u Subotici, što je sve praćeno nizom neistina. Primjerice da je *Franjo Vujkov* predsjednik DSHV-a, iako je on član stranke, ali predsjednik nikada nije bio; da je g. *Franjo Vujkov* zastupnik u Saboru Republike Hrvatske, jer nažalost nije; da je

naziv Općinskog suda u Subotici ispisan na hrvatskom jeziku, iako nije, a morao bi biti, itd.

Očevidno je da autori članka ne žele prikazati istinu, nego, izmišljajući laži, nastoje manipulirati i dezinformirati ljude, i očevidno je da su to ljudi koji izmišljaju i traže neprijatelja tamo gdje ih nema.

Mi takav način života i razmišljanja ne možemo prihvatiti, jer su Hrvati u Srbiji čvrsto opredijeljeni za miran i zajednički život sa srpskim narodom i pripadnicima svih drugih nacionalnih zajednica. Tako živimo ovdje stoljećima, jer drugačije ne znamo i ne možemo. ■

Predsjedništvo DSHV-a

Pitanje »bunjevačkog jezika« uputiti akademijama

Predsjedništvo Demokratskog saveza Hrvata u Vojvodini, na svojoj sjednici 18. veljače, između ostalih tema na dnevnom redu je imalo i pitanje uvođenja »bunjevačkog jezika« u škole.

»Konstatirano je da se sada moramo boriti s posljedicama a ne uzorkom, a uzrok je osnivanje i priznavanje Bunjevačkog nacionalnog vijeća, te oni sada u sklopu svojih aktivnosti pokušavaju uvesti bunjevački poddijalekt u škole. Naš stav je da se bunjevački govor eventualno može izučavati u okviru hrvatskog jezika kao njegov dio«, kazao je *Petar Kuntić*. »Nikada se nećemo pomiriti s uvođenjem jednog dijalekta namjesto standardnog jezika u školsko obrazovanje i u tom smjeru poduzimamo i poduzimat ćemo aktivnosti na različitim razinama«.

Kuntić je iznio kako su razočarani inertnim stavom Hrvatskoga nacionalnog vijeća koji se nije službeno oglasio po tako važnom pitanju. Uvjereni smo da će se, ukoliko država ozbiljno priđe ovoj problematici, pitanje uvođenja »bunjevačkog jezika« morati doći na dnevni red institucija od Vojvođanske akademije nauka i umjetnosti, do Srpske akademije na-

Pokušaj uvođenja poddijalekta u škole:
Petar Kuntić

uka i umjetnosti i Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti, jer smatramo da ove institucije neće jedan poddijalekt proglasiti standardnim jezikom.

J. D.

U Vojvodini počeo izlaziti
dječji list na romskom jeziku

Prinos opismenjivanju romske djece

U Izvršnom vijeću Vojvodine u Novom Sadu 21. je veljače promoviran prvi broj dječjeg časopisa na romskom jeziku »Čavorengo them« (Dječji svijet).

Na promociji je pokrajinski tajnik za informacije *Milorad Đurić* rekao kako je pokrajinska vlast podržala i kako će nastaviti podržavati izlaženje prvog časopisa za djecu na romskom jeziku.

On je podsjetio da je Skupština Vojvodine krajem 2002. godine donijela odluku o osnivanju Novinsko-izdavačke ustanove na romskom jeziku »Them« (Svijet), a prvi broj istoimenog časopisa izašao je početkom 2003. godine.

»Čavorengo them je još jedan doprinos njegovanju tradicije višejezičnosti i multinacionalnosti Vojvodine«, kazao je Đurić.

Predsjednik Izvršnog odbora Nacionalnog vijeća Roma SiCG *Srđan Šajn* rekao je kako će ideja pokretanja dječjeg časopisa imati utjecaja u opismenjivanju i obrazovanju romske djece.

»Želja nam je da se časopis može naći u svakoj predškolskoj i školskoj ustanovi kako bi djeca mogla učiti svoj jezik i kako bismo pridonijeli njihovom integriranju u multietničku zajednicu kakva je Vojvodina«, rekao je Šajn.

Beta

Reagiranje

Bunjevcima protiv Hrvata

Što se prava nacionalnih manjina u Srbiji tiče očigledno je da se vraćaju »prava« iz Miloševićeva vremena, posebice kad su Hrvati u pitanju. U to vrijeme su Bunjevci sustavno korišteni radi razbijanja hrvatskog korpusa u Vojvodini, prvo osnutkom Bunjevačko-šokačke stranke i istoimenog lista a zatim su u Somboru i okolici gdje živi znatan broj Hrvata, neki nama nepoznati ljudi, držali »stručna predavanja« trudeći se da dokažu kako mi Bunjevci na pripadamo hrvatskom narodu već nekom drugom, kako smo došli s Kosova i slične nebuloze.

Da bi cijela ova akcija bila što uvjerljivija u Somboru je 1998. godine izašla iz tiska knjiga *Albe M. Kuntića* »Bunjevci, o etnološkom biću«, u izdanju Književno-umetničke zadruge »Slavija« iz Novog Sada i Izdavačke delatnosti »Krajina« iz Sombora. Urednik knjige je *Milutin Šljivančanin* koji je i recenzent uz dr. *Stojana Berbera*. Knjiga je objavljena na srpskom jeziku i ćirilicom pismu, vjerojatno da bi Bunjevcima bila pristupačnija za čitanje! Sam komentar o sadržaju ove knjige je izlišan.

Godinu dana kasnije u Somboru izlazi bogato opremljena knjiga autora *Milana Vojnovića* »Sombor ilustrovana hronika« u

Josip Pekačević

kojoj je autor prikazao povijest Sombora tako da su Hrvati Sombora prikazani uzgredno kao da su žitelji u prolazu, iako sam na zahtjev autora napisao poduži tekst o bunjevačkim Hrvatima u Somboru.

U poglavlju knjige Somborski uglednici,

na prvom mjestu je spomenut *Dominik Dujo Marković*, o kome Vojnović piše sljedeće: »Pokatoličeni Srbin, nosilac naslednog plemstva i prvi kapetan somborske milicije na ove prostore doveo 5.000 Bunjevaca 1687. godine. Predvođeni Somborce, poginuo u boju kod Slankamena 1691.«

Na ovaj tekst je reagirao direktni potomak Duje Markovića *Josip Marković*, koji živi u Somboru i nosi stari obiteljski nadimak-kapetan. Putem Interneta je odgovorio Vojnoviću da je on kao i njegov čuveni predak podrijetlom Hrvat i da traži ispravku. Autor se na sve to oglašio a nedavno je izdao i drugo izdanje spomenute knjige bez ispravke.

Javnosti je poznato da su u više navrata devastirana katolička groblja u Somboru i okolici a da policija još uvijek »vodi istragu«. Zato se ne treba čuditi što je jedina emisija za Hrvate skinuta s TV Novi Sad, što je dva dana nakon posjeta predsjednika Vlade Hrvatske Beogradu, podnesena tužba sudu protiv urednice ove emisije i što se službeno uvodi »bunjevački jezik« u škole. Moguće je da nas očekuju još neka ovakva »prava« u budućnosti. Za sve ovo vjerojatno netko u Beogradu dobiva čestitke od Miloševića.

Josip Z. Pekačević

Pokrajinski tajnik za informacije predlaže

Razdvojiti RTV Novi Sad iz sustava RTS

Vojvođanski tajnik za informacije *Milorad Đurić* izjavio je kako je potrebno dovršiti razdvajanje Radio-televizije Beograd i RTV Novi Sad iz zajedničkog sustava RTS-a.

Kako prenosi Pokrajinsko tajništvo za informacije, Đurić je rekao da je potrebna politička volja da se dvije medijske kuće razdvoje i da se dovrši razdiobna bilanca tih ustanova, započeta prije tri godine.

»S obzirom na to da do razdvajanja RTV Beograd i RTV Novi Sad još nije došlo, RTV Novi Sad se iz dana u dan suočava s novim problemima, prije svega s nedostatkom novca za bilo kakve investicije«, kazao je Đurić.

On je naveo kako RTV Novi Sad dobiva tek toliko sredstava da se podmire plaće zaposlenika i podsjetio da TV Novi Sad radi u lošim uvjetima i u neadekvatnoj zgradi, nakon što je u NATO bombardiranju 1999. godine potpuno srušena suvremena zgrada televizije.

Đurić je prošle srijede, 16. veljače, razgovarao s urednikom redakcije programa na mađarskom jeziku Radio Novog Sada *Dezsőom Öregem*, o problemima te redakcije, navodi se u priopćenju.

Ta redakcija nedavno je priopćila kako je primorana ukinuti zabavni program na mađarskom jeziku, jer nema sredstava financirati ga.

Potom je veleposlanik Mađarske *József Pandur* ocijenio da Srbija treba osigurati nesmetano funkcioniranje i rad programa na mađarskom jeziku na RTV Novi Sad.

Milorad Đurić je dodao kako Tajništvo za informacije 65 posto proračuna odvaja na financiranje listova na jezicima nacionalnih manjina, ali da nema nadležnosti nad RTV Novi Sad.

Bojan Pajtić i Aleksandar Tijanić na sastanku u Novom Sadu

Neophodna transformacija RTV Novi Sad

Predsjednik Izvršnog vijeća Vojvodine *Bojan Pajtić* i generalni direktor Radio-televizije Srbije *Aleksandar Tijanić* suglasili su se o potrebi ubrzanja transformacije RTV Novi Sad u pokrajinski javni servis. Kako je priopćilo Pokrajinsko tajništvo za informacije, na sastanku u utorak u Novom Sadu razgovaralo se i o statusu RTV Novi Sad u sustavu RTS-a, kao i o problemima u primjeni Zakona o radio-difuziji. U razgovorima su sudjelovali i vojvođanski tajnik za informacije *Milorad Đurić*, pokrajinski tajnik za nacionalne manjine *Tamás Korhecz* i predsjednica Nacionalnog vijeća Slovaka u Srbiji i Crnoj Gori *Ana Tomanova Makanova*, piše u priopćenju.

VIJESTI

Medijacija uspješna

Predsjednica Općinskog suda Subotice *Olga Vujkov* izvijestila je 21. veljače novinare o rezultatima provođenja četveromjesečnog projekta medijacije na subotičkom Općinskom sudu. »Radi se o posredovanju prilikom rješavanja sporova. U toj medijaciji sud ne nastupa s pozicije vlasti, nego nastupa s pozicije

Predsjednica Općinskog suda Subotica
Olga Vujkov

medijatora koji pomaže strankama da dođu do jednog zajedničkog, mirnog rješenja spora«, rekla je Olga Vujkov i istaknula kako je medijacija u Subotici u prva četiri mjeseca realizacije dala izvrsne rezultate. Prema njezinim riječima, uspješnost medijacije od rujna do prosinca prošle godine iznosila je čak 89 posto, odnosno od 65 predmeta, čak ih je 58 uspješno završeno uz angažman medijatora. Medijacija kao novina u našoj sudskoj praksi

unesena je i u novi Zakon o parničnom postupku koji stupa 23. veljače na snagu, a prošloga je tjedna donesen i Zakon o medijaciji. Novinari su ukazali i na problem pristupa informacijama kod nadležnih istražnih sudaca o čemu je predsjednica Općinskog suda Olga Vujkov rekla: »Postoje razmišljanja o uvođenju glasnogovornika u svim sudovima. Svi smo mi o tome razgovarali i mislimo da bi bilo najbolje da netko tko zna i novinarsku i sudsku struku počne se baviti time i da daje priopćenja. Razmišljali smo otvoriti i jedan sajt i radi se na tome«, zaključila je predsjednica Općinskog suda.

Usavršavanje obrazovnog kadra

Kanadska agencija za međunarodni razvoj (CIDA) i Ministarstvo prosvjete i sporta Republike Srbije organizirali su 18. veljače seminar za koordinate i savjetnike u školskim upravama. Seminar je održan u okviru Projekta usavršavanja obrazovnog kadra u Srbiji, navela je načelnica školske uprave u Somboru *Marija Vučković*. Prosvjetni savjetnik i nadzornik iz Kanadske agencije za međunarodni razvoj *Jim Toews* istaknuo je kako su kanadska iskustva i problemi u obrazovanju bili slični problemima u Srbiji te da magičnih odgovora nema. »Kroz diskusije dolazimo do rješenja tako da učimo jedni od drugih«, kaže Toews. Savjetnik za stručno usavršavanje *Ana Petrunić* napomenula je da CIDA nije ovdje da primijeni kanadska iskustva u Srbiji. Aktivnosti Projekta usavršavanja obrazovnog kadra su kroz tehničku pomoć, radionice, interne radionice i savjetovanje te profesionalna razmjena u Srbiji i izvan nje.

Nagrade i priznanja »dr. Ferenc Bodrogvari«

Prema konačnim odlukama Komisije za dodjelu nagrade i posebnog priznanja »dr. Ferenc Bodrogvari« i Predsjedništva Kulturno-prosvjetne zajednice Subotica, dobitnici ove nagrade za ostvarenja u oblasti kulture u 2004. godini su: *Zita Suhajda* za samostalnu izložbu koju je prošle godine održala u Likovnom susretu, *Darko Varga* za izuzetne rezultate na natjecanjima u zemlji i inozemstvu i interpretaciju klavirske literature, te *Judit Raffai* za objavljivanje knjige »A magyar mesemondás hagyományai«.

Posebna priznanja bit će dodijeljena *Laszlu Szalma* za izložbu »Big brother« posvećenu Orvelovom romanu »1984.«, zatim *Ervinu Palfi* za zapaženo glumačko ostvarenje u predstavi »Komamasszony hol a stukker«, *Ljiljani Ilić Krtnić* za postignute vrhunske rezultate u oblasti primijenjene usmjerenosti u 2004. godini, te Dječjem kazalištu za sintezu umjetnosti u predstavi na srpskom jeziku »Aska i vuk«. Uručivanje nagrada i posebnih priznanja obaviti će se 28. veljače 2005. u Velikoj vijećnici Gradske kuće s početkom u 19 sati.

Seminar za novoizabrane vijećnike

Na Paliću je prošloga tjedna održan dvodnevni seminar za obuku novoizabranih vijećnika lokalnih skupština iz Subotice, Sombora, Bačke Topole, Kanjiže i Novog Kneževca. Seminar je organizirala Stalna konferencija gradova i općina uz podršku

Misije OESS-a i programa za razvoj Ujedinjenih naroda. Cilj obuke je bilo povećanje stručnosti i učinkovitosti u radu, posebice glede skupštinskih procedura, zakonitosti i proračunskih pitanja. U programu su sudjelovali predsjednici i potpredsjednici skupština i šefovi klubova vijećnika

Kratkoročni i dugoročni krediti

Poljoprivrednici i poljoprivredni kombinati moći će konkurirati početkom ožujka za povoljne kratkoročne i dugoročne kredite. Devedeset posto sredstava osiguralo je republičko ministarstvo poljoprivrede, a 10 posto osiguravaju banke iz svog kreditnog potencijala—priopćila je zamjenica direktora subotičke filijale Vojvođanske banke *mr. Marija Saulić*.

Sastanak članova Udruge za organsku hranu »Terra's« iz Subotice

Budućnost proizvodnje organske hrane

Organska hrana ima tržište i sve je više tražena u svijetu, a mi to trebamo iskoristiti jer, po riječima Tereze Horvat Skenderović, stručni i prirodni uvjeti za to na ovim prostorima postoje

Prošlog tjedna 17. veljače Udruga za organsku hranu »Terra's« iz Subotice organizirala je sastanak svojih članova i promociju svog programa novim proizvođačima zainteresiranim za uključivanje u organsku proizvodnju, a s ciljem da se uz konkretne prijedloge i sugestije, ostvari što kvalitetnija budućnost zajedničkog rada.

»Terra's« je nezavisna, neprofitna i nevladina organizacija osnovana 1990. godine u Subotici radi širenja ideja i inicijativa iz oblasti proizvodnje organske hrane. U sklopu ovog sastanka Udruga je proslavila obljetnicu – 15 godina postojanja.

MOGUĆNOSTI RAZVOJA: U uvodnom dijelu predsjednica Udruge dr. Tereza Horvat Skenderović je iznijela osvrt na stanje i mogućnosti razvoja organske proizvodnje u SiCG i inozemstvu. Ona smatra da se bavljenje organskom poljoprivredom, dugoročno promatrano, isplati, samo je period od prelaska s konvencionalne poljoprivrede do dobivanja certifikata za organsku proizvodnju težak za proizvođača. Organska hrana ima tržište i sve je više tražena u svijetu, a mi to trebamo iskoristiti jer, po riječima Horvat Skenderović, stručni i prirodni uvjeti za to na ovim prostorima postoje.

Osnovni preduvjeti razvoja i širenja organske poljoprivrede podrazumijevaju umrežavanje sudionika u lancu proizvodnje, osnivanje informacijskog centra s bazom podataka, kontinuirane edukacije proizvođača, stimulativne državne mjere, uključivanje banaka kao i usuglašavanje zakonskih propisa s propisima EU.

Uloga »Terra's«-a prema onima koji se opredjeljuju za ovakvu proizvodnju, po riječima dipl. inž. Nebojše Davčika, je razvijanje suradnje i koordiniranje aktivnosti u oblasti primarne proizvodnje, prerade i plasmana organski proizvedenih proizvoda, dok usluge koje pružaju klijentima podrazumijevaju konsalting, pripremu za

kontrolu i certifikaciju, povezivanje, marketinšku promociju te niz drugih poticaja sadržanih u makroprojektu ove udruge.

CERTIFIKACIJA ORGANSKIH PROIZVODA: Član stručnog tima »Terra's«-a i inspektor »Organice« dipl. inž. Kalman Bede objasnio je mogućnosti obnavljanja životne snage zemljišta tehnologijom or-

vaković, koji smatra da bi se domaći zakoni i pravilnici u ovoj godini trebali usuglasiti s istima u EU. Odnos države prema proizvođačima organske hrane u našoj zemlji, koji je praktično nikakav, Novaković je usporedio sa stanjem u susjednim zemljama, gdje, primjerice u Mađarskoj, državne subvencije dostižu 100 eura po

Edukacijom do uspjeha: sastanak članova »Terra's«-a

ganske proizvodnje na »oglednim poljima« čiji je cilj demonstrirati principe organske poljoprivrede u praksi, te pritom predstavio ekološke preparate iz domaće proizvodnje i nove strojeve za pripremu zemljišta koji se već koriste u ovakvoj vrsti proizvodnje. Najavljena su i ogledna polja za lipanj mjesec u Ljutovu i Tavanku-tu.

O kontroli i certifikaciji organskih proizvoda tj. o zakonu i pravilnicima u ovoj oblasti na teritoriju Srbije, o standardima Međunarodne federacije pokreta za organsku poljoprivredu (IFOAM-a), regulativi EU za izvoz na njeno tržište i Zakonu o organskoj poljoprivredi u SiCG, govorio je direktor »Organice« dipl. inž. Nenad No-

hektaru ili Hrvatske u kojoj se poljoprivrednici stimuliraju s čak 400 eura po istoj jedinici površine. U suradnji sa akreditiranim međunarodnim partnerima firma »Organica« može osigurati certifikat za izvoz organskih proizvoda iz Srbije, na tržišta EU, SAD i Japana, te je iz tog ugla Novaković govorio i o značaju certifikata.

Petnaest općina, ponajviše u Vojvodini, prihvatilo je do danas ovakve proizvodne principe, a članovi »Terra's«-a postali su individualni farmeri, privatne i društvene farme, prerađivačke firme, kao i znanstvene institucije, zdravstvene ustanove, distributeri i potrošači.

D. B. P.

Nadahnuta priča s Tribine mladih

Za izlječenje od ovisnosti najviše je potrebna želja

Piše: Olga Perušić

Prošli nedjeljni dan činio nam se savim običnim, ali za stotinjak mladih, koji su unatoč hladnom vremenu došli u Katolički krug, zasigurno nije bio. Tribina mladih ovog mjeseca imala je punu dvoranu, jer su svi bili željni upoznati bivše ovisnike koji se sada liječe u zajednici Tao. Ova zajednica je projekt franjevac i povezana je s Međugorjem gdje se mnogi liječe od ovisnosti o drogi.

Nažalost, potrebe za ovakvim domovima su daleko veće, te su franjevci ovaj projekt proširili i na druga mjesta. Dečki iz zajednice, koji su skupili hrabrosti otvoreno svjedočiti o svojim životima, rade i trude se osigurati još mjesta kako bi se i drugima pomoglo. Tako se i u Horgošu otvorila zajednica, koja već tri i pol godine funkcionira ovdje u Vojvodini, privremeno je smještena u »Domu Spacis«, ali stotinjak metara dalje oni sami grade kuću.

ZAJEDNICA: »Prvobitno sam pristupio u zajednicu Milosrdni otac u Međugorju prije sedam mjeseci i zaista kad sam ulazio, nisam mislio ovoliko se zadržati, mislio sam kako ću sve riješiti ako se izborim sa svojom fizičkom ovisnošću, međutim, nakon određenog vremena odlučio sam prestati lagati samome sebi, jer mogu lagati drugima, ali sebi više ne želim. Osobno prije ulaska u zajednicu nisam znao što to točno znači, kako izgleda, kao ni što se tamo radi. U ovoj franjevačkoj zajednici naš duhovni vođa je fra Karlo i živimo skupa nas sedmero momaka, s istim iskustvom iz sebe. Zajednicu smo otvorili za potrebe mladih ove regije i šire. Odaziv je velik, trudimo se pružiti utočište svima onima kojima treba u borbi protiv droge, alkohola i drugih poroka. To je, prije svega, molitvena zajednica, naš dan počinje molitvom i završava molitvom. Program zajednice traje tri godine, minimalno, ovisi od individue kad je čovjek spreman otići živjeti van. Ovo je slobodna i otvorena zajednica, kako se pristupi, tako se može i napustiti i nitko nije primoran ostati u zajednici s tim da se oni, koji su se odlučili

biti u zajednici, moraju pridržavati svih pravila koja ona nalaže. Pokušavamo se približiti Bogu, pokušavamo promijeniti naše loše navike koje smo stekli vani, pobijediti lijenost, više se otvoriti, trudimo se ne biti lažni, moramo upoznati sami sebe, te ojačati kako bi se nosili s problemima koji čekaju svakog od nas. Velika su nam potpora dvojica momaka *Danijel i Bogdan*, koji imaju iza sebe tri do četiri godine života u zajednici. Uz rad, molitvu, uz pomoć druge braće, fra Karla i, najbitnije, uz Boga borimo se i pokušavamo ustrajati na tom putu koji smo odabrali. Put nije ni-

janjem u šest i petnaest, poslije sređivanja slijedi molitva Bogu, pa doručak, a poslije ih čekaju radne aktivnosti do 12 sati. Nakon ručka imaju malo slobodnog vremena, te se vraćaju raditi do 19 sati. Poslije rada slijedi molitva, pa večera, te se zatim posvećuju svojim slobodnim aktivnostima. Televizijski program gledaju jednom tjedno, više su orijentirani na čitanje i na razgovor među sobom. Ovi mladići žive od božje providnosti i od ljudi dobre volje. Ljudi otvorenog srca, uglavnom su to vjernici, velika su im podrška i olakšavaju im taj trnovit put na neki način.

Tribina mladih: bivši ovisnici iz zajednice Tao pred punom dvoranom

malo lak, svaki momak u zajednici nailazi na mnoge poteškoće, osobno ja mogu svjedočiti da imam perioda slabosti i milijun razloga da odem, a samo jedan da ostanem u zajednici«, objašnjava nam *Davor*.

Rad je bitan faktor u zajednici, to je sredstvo bez kog se ne može doći do ozdravljenja. Dan zajednice počinje usta-

ŽIVOT: »Ja sam jedan od onih koji nije uspio reći drogi ne, dosta rano dolazim u kontakt s njom. Kad sam probao drogu, kao da sam otkrio neku novu dimenziju, neki novi svijet, tada sam vidio u svemu tome nešto lijepo. Na drogama sam dobio inspiraciju, ona mi je davala motiv za daljnji život, međutim, sva ta ljepota ispo-

stavila se kao put u sigurnu propast, što mogu svjedočiti i protekle četiri godine mog života prije zajednice. Jednostavno sve lijepe stari u mom životu, koje sam prije imao, pale su u vodu, prijatelji su nestali, odnosi s ljudima nisu postojali ili su bili površni, uvijek tražeći u svemu neku korist. Droga, koja je u početku bila dio mog života, polako ali sigurno postajala je moj cijeli život. Jednostavno u takvim trenucima moj ponos mi nije dao da priznam samom sebi kako ne mogu svoj život kontrolirati i kako ona dirigira nada mnom, upravlja onako kako ona želi. Dugo vremena sam odbijao pomoć koja mi je bila nuđena. Zahvaljujući dragom Bogu, čuo sam za ovu zajednicu i zahvalan sam i danas što sam izašao iz te tame. Počinjem ponovo cijeniti neke male stvari, osjećaj koji sam izgubio tokom svih tih godina i radujem se svakom novom danu što nije bio slučaj dugi niz godina», povjerava se Davor kome je veoma drago što može svjedočiti.

DROGA: »Heroinski sam ovisnik bio deset godina, vrlo rano sam ušao u svijet droge i kriminala. Tada su to bile moje preokupacije, to je za mene bio način života, rješenje svih emocionalnih problema, nesigurnosti, straha i boli. Dugo nisam imao hrabrosti priznati sebi svoje slabosti i nisam želio upoznati samoga sebe. Droga mi je davala tu lažnu sigurnost. Sada je iza mene taj život pun patnje, mraka, robije, što su bile samo posljedica mog drogiranja. Zašto sam se počeo drogirati? Bio sam mlad, htio sam nešto novo, nešto što još nisam doživio, imao sam probleme u obitelji, moji roditelji su se puno svađali i ja sam bježao u drogu, to je za mene bio izlaz i spas, u njoj sam nalazio utjehu, sigurnost, i »dobrog prijatelja«. Bogu hvala živ sam i zdrav sam, iako sam se dugo opirao jer sam uvjeravao sebe kako nisam narkoman, te da nisam kao oni na liječenju. Tako sam samo lagao sebi misleći kako sam bolji od njih, a zapravo bio sam samo gori. Borio sam se dugo sa svojim demonima, htio sam izlaz i nisam ga mogao naći.

Sada vjerujem u Boga, vjerujem u čuda i u životu je potrebno da čovjek u nešto vjeruje. Kad sam mislio kako nema izlaza, u mom životu pojavio se tračak svjetlosti, nakon svih uspona i padova. Svjetlost u obliku ljudi koji me razumiju, koji mi vjeruju, daju podršku i snagu. Našao sam sebe u zajednici i sada svi živimo kršćanskim životom, molimo, radimo, smijemo se i vodimo jedan normalan život«, kaže dvadesetogodišnji Nikola iz Novog Sada,

te dodaje: »Ja sam u zajednici četrnaest mjeseci i ne drogiram se godinu i pol dana. Do sada sam na liječenju bio na četiri mjestu, prvobitno sam bio u Italiji, zatim u Vrbovici nedaleko od Zagreba, te u Biogradu, a ovo mi je četvrti dom. Svoju strast prema drogi krio sam pet godina, jer takav život te natjera da postaneš veliki glumac i da is-

nikad nikom nije okrenuo leđa. Zahvaljujući Bogu, mi smo danas živi. Više ne pušim, ne pijem i ne drogiram se, zato što sam postavio sebi mnogo više ciljeve u životu, a to je prije svega šansa da ponovo postanem čovjek. Sada živim da danas budem bolji nego što sam bio jučer«, objašnjava nam Bogdan.

Članovi zajednice hrabro i otvoreno su svjedočili o svojim životima

korištavaš tuđe povjerenje. Na kraju sam spoznao kako sam izgubio sve lijepo i drago što sam imao, jer nitko više nije htio sa mnom pričati, čak ni vidjeti me, djevojka me napustila, roditelji su me istjerali iz kuće, završio sam u zatvoru, jednom riječju – bio sam jedno veliko ništa. To me je natjeralo da se dignem s dna. Godine 1999. moj najbolji prijatelj je umro jer se predozirao drogom. Ja sam se tada aktivno drogirao i nisam bio svestan što se realno događa. U tom stanju čovjeku otupe osjećanja i ne osjeti se bol. Samo raspoznaje plitku bol. Sada, kada pomislim unatrag, ipak, mislim kako je to malo bijedna smrt za čovjeka«.

ŽIVOTNI PUT: »Prije mi je bila prva pomisao kad sam se u jutro budio, gdje ću nabaviti drogu i što sam napravio jučer, te koga sam prevario. Sada je to drugačije, danas se jutrom molim Bogu da mi podari snage kako bi danas činio dobro sebi i drugima oko sebe. Jednog ovisnika svi su otpisali i okrenuli mu leđa, misleći kako njemu nema spasa. Jedino je Isus bio taj koji

BOLEST: Ovisnici o drogi nemaju tjelesnu bolest, nego unutarnju, duševnu, te po tvrdnji naših sugovornika, ljekari ne mogu imati tako velike rezultate u odnosu na zajednicu gdje se mladi s istim iskustvima međusobno pomažu u teškim trenucima. Većina ih je prošla terapije, ostavljali su porok, ali su se i vraćali njemu poslije nekoliko mjeseci. U biti, narkomani su okarakterizirali kao najslabijeg čovjeka od svih, s najslabijom ličnošću i karakterom. To su ljudi kojima nedostaje hrabrost kako bi se suočili sa svakodnevicom.

»Dok sam rabio travu, ukoliko me je tada netko pitao jesam li ovisnik rekao bih da nisam, ali ukoliko su me pitali – možeš li bez trave, odgovorio bih da ne mogu. Ne treba se tješiti kako rabim samo travu jer i to je odlično kao početak. Kad sagledam svoj život, imam osjećaj kako sam se jedanput okrenuo i već sam držao iglu u ruci«, kaže Davor.

U budućnosti dečki planiraju završiti za počete studije i živjeti jedan sasvim normalan život. ■

Pokladno prelo u Žedniku

STARI ŽEDNIK – Pokladno prelo u Žedniku bilo je skromno ali originalno. Ovih mjeseci, bez posla je ostalo par stotina ljudi, pa kome je do veselja. No, djeci, mladi-

ma i najstarijima treba malo optimizma. Večer je počela defileom maski – domaćina kao i gostiju iz Male Bosne, Subotice i Ljutova, sve na svoj način »najbolje«. Cure,

sve lijepe, ali ipak za najljepšu je proglašena *Dragica Radak* iz Žednika. Ono što je bilo najzapaženije te večeri bio je izbor »najlipče povezane majke u na dva kraja svilenu maramu«.

»... A sa strane posidale nane...« ne da gledaju nego da budu viđene. Smisao ovoga je duboka poruka mladima. Te majke su se tako »nosile« u svakodnevnom životu, kao i za blagdane. One su danas živi svjedoci da se »pod teretom bunjevački' sukanja« moglo sasvim dobro živjeti i raditi a danas nam je ponekad teško izdržati sat, dva za vrijeme kakve svečanosti. Za najljepše povezanu majku izabrana je simpatična, 72-godišnja *Klara Tikvicki*.

Na kraju prela župnik *Željko Šipek* i predsjednik MZ *Mirko Ostrogonac* pozdravili su sve sudionike a s posebnim oduševljenjem i simpatijama najstarije sudionice.

K. Ostrogonac

... a sa strane posidale nane

Restauriraju se skulpture vraćene iz Srbije

ERNESTINOVO – U ernestinovačkoj Galeriji »Petra Smajića« restauriraju se drvene skulpture koje su potkraj prošle godine vraćene iz Srbije i Crne Gore u sklopu suradnje državnih tijela dviju država. Prema riječima *Mate Tijardovića*, predsjednika Likovne udruge »Petra Smajića« i jednog od osnivača kolonije u sklopu koje djeluje i Galerija, iz Apatina je vraćeno 38 drvenih skulptura ukradenih u tijeku Domovinskog rata, od »kajih je na svu sreću samo pet oštećeno, a ostale su dobro očuvane«. Dodao je kako »zahvaljuje djelatnicima 'Banje Junačkovi' kod Apatina gdje su skulpture bile smještene jer su se brinuli za njih«.

Među vraćenim drvenim skulpturama nalaze se posebno vrijedna tri rada: jedno osnivača ernestinovačke Likovne kolonije *Petra Smajića* i dva rada *Mate Tijardovića* »Djed i unuk« izrađena na prvoj koloniji prije 30 godina, te »Mlinar« iz druge kolonije.

Osim skulptura što su 1998. vraćene iz Erduta, gdje su također bile smještene opljačkane hrvatske umjetnine cijelo vrijeme Domovinskog rata, s novovraćenih 38 drvenih skulptura, u fundusu Galerije »Petra Smajića« sada je oko 250 skulptura i slika, kazao je *Tijardović*. Prije Domovinskog rata u fundusu je bilo oko 600 umjetnina. Iz Erduta je vraćeno 40 skulptura, »ali, na žalost, tek 15 u dobru stanju, a ostale su nepovratno uništene«, istaknuo je *Tijardović*.

Dodao je kako je u pripremi stalan postav ernestinovačkih umjetnina u Galeriji te da se otvorenje očekuje uoči Uskrsa ove godine.

Gubar napada šume

SOMBOR – Prema podacima nadležnih inspekcijskih tijela Sombora, opasni insekt gubar trenutno ugrožava oko 3 000 hektara šuma hrasta i topole, a dosada je preventivno uništavanje legala izvršeno samo na 350 hektara. S obzirom na to predviđeno je da se ostale ugrožene površine zaštite zaprašivanjem iz zrakoplova, kao jednim mogućim u ovoj situaciji, s tim da će pčelari prethodno morati da uklone svoje košnice, kako pčele ne bi stradale.

A. R.

Mnogo zatvorenih radnji

SOMBOR – Poreska uprava u Somboru i susjednom Apatinu izvršili su ukupno 353 kontrole i zbog neizdavanja fiskalnih računa zatvorili čak 16 objekata. U Somboru su kontrolirana 262 objekta i donesena rješenja o zabrani rada 11 radnji, od toga pet ugostiteljskih objekata, četiri trgovačke radnje i dvije pekarnice. Odgovorne osobe su kažnjene iznosima od 50.000 do 200.000 dinara za izvršene prekršaje. U Apatinu je kontroliran 91 objekt, doneseno je pet rješenja o zabrani rada i trgovini i podneseno pet kaznenih prijava.

A. R.

Obilježena proslava Dana grada

Čije je zajedništvo?

SOMBOR – »Prošlo je ravno 256 ljeta kako je na današnji dan (18. veljače) austrijska carica Marija Terezija stavila svoj potpis na Privilegijalno pismo kojim je Somboru dodijeljen status slobodnog i kraljevskog grada. U velikom broju datuma koji su značajni za prošlost našeg grada, ovaj dan se izdvaja kao završno ishodište upor- ne i teške troipolgodisnje borbe tvrdokornih somborskih srpskih i bunjevačkih graničara da svom gradu osiguraju političku, prosvjetnu, kulturnu i ekonomsku samostalnost«, kazao je predsjednik Općine Sombor *dr. Jovan Slavković* obraćajući se uzvanicima proslave povodom obilježavanja Dana grada.

Govoreći o ponosu Somboraca svojim gradom i njegovom poviješću Slavković je, između ostalog, kazao: »Ono što posebno rado ističem kao najdragocjenije nasljeđe koje su nam ostavili naši časni preci, jest međusobno razumijevanje, uvažavanje i poštovanje svih sugrađana, bez obzira na jezik kojim govore ili na način kojim se krste. To zajedništvo koje su stari somborski Srbi i Bunjevci utvrdili bratstvom po oružju, a ozakonili ga kroz tzv. Alternativu iz 1748. godine, predstavljalo je temelj budućih ravnopravnih odnosa, koji su poštovali i nešto kasnije do-

Za neke »samo Bunjevci«, za druge Hrvati

seljeni pripadnici mađarskog i njemačkog naroda«, te je istaknuo kako je Somborac svatko tko u Somboru živi, a svi smo mi, nekada, od nekud, ovdje došli.«

Sudeći prema ovom govoru u Somboru ne žive Hrvati, ili su u stvari Hrvati »samo Bunjevci«, teza koja je odavno znana i propagirana. Međutim, izgovorena od strane predsjednika Općine iz redova Demokratske stranke kojeg je Demokratski savez Hrvata u Vojvodini podržao na lokalnim izborima i na čijoj listi su bili i kan-

didati DSHV-a za vijećnike SO Sombor, u najmanju je ruku začuđujuća.

Za utjehu somborskim Hrvatima ostaje da je potpredsjednica Općine Sombor *Marta Horvat Odri* u svom govoru kazala: »S poštovanjem se sjećamo onih istaknutih ličnosti, koji su u protekla dva i po vijeka doprinijeli ugledu Sombora, bili oni pripadnici ma koje nacije; tu, naime, Srbi, Mađari, Hrvati, Nijemci i drugi mirno žive jedni pokraj drugih od pamtivijeka.«

J. D.

Baja i Sombor, dva grada na Dunavu

Proširenje suradnje

Rijeka Dunav ljude spaja

SOMBOR – Nakon nedavnog posjeta izaslanstva somborske općine bratskom gradu Baji u Republici Mađarskoj, u uzvratnom posjetu Somboru prošlog tjedna bilo je sedmočlano izaslanstvo Baje predvođeno *Péterom Szellom*, gradonačelnikom Baje, a posjet je iskorišten za razgovore o više značajnih projekata od interesa za oba grada. Prije svega, bilo je riječi o zajedničkim nastupima u projektima međugranične suradnje, kao što su sustavi vodotoka, infrastrukture, razmjena učenika i studenata, posebno manjinskih zajednica s obje strane, razmjena nastavnika i slično. Velike šanse su u istraživačkim projektima na obalama Dunava, a riječ je o vodnom prometu, razvoju turizma, zaštiti

životnog okoliša i mogućem ulasku u Dunavsku kancelariju. Kada je riječ o infrastrukturi po tko zna koji put pokrenuto je pitanje proširenja graničnog prijelaza kod Bačkog Brega kako bi ovaj prerastao u teretni promet. *Dr. Jovan Slavković*, predsjednik Općine Sombor i *Péter Szell*, bili su suglasni u tome da Dunav, kao europska rijeka, bude prednost dva grada i da tu treba iskoristiti sve šanse.

Izaslanstvo Baje je bilo nazočno i na svečanosti povodom Dana Općine i 256. godišnjice od kako je Sombor proglašen slobodnim kraljevskim gradom, davne 1749. godine.

A. Raič

Jedan pogled na položaj Hrvata u Vojvodini (11.)

Obrazovanje na hrvatskom jeziku

Konzumiranje prava tek na početku: učenici u odjelu na hrvatskom jeziku

Kada se govori o školovanju djece na vlastitom jeziku kod vojvođanskih Hrvata mora se na početku reći kako ono u okviru državno odgojno-obrazovnog sustava postoji tek od školske 2002./2003. godine, a do tada ono nije postojalo. Načelno govoreći, takvo stanje stvari vjerojatno proizilazi, prije svega, iz činjenice što hrvatskoj zajednici u Vojvodini, kao novoj manjini nastaloj nakon raspada SFRJ, do tada nije bio priznat status nacionalne manjine, kao što je to uostalom slučaj i sa svim drugim konstitutivnim narodima bivše SFRJ, poput Bošnjaka, Maqedonaca i Slovenaca, koji su ostali živjeti u Saveznoj Republici Jugoslaviji, odnosno Srbiji.

Kao što je ranije već rečeno, premda su autohtoni živalj, vojvođanski Hrvati ni za vrijeme socijalizma nisu imali na institucionalan način riješeno pitanje ostvarivanja manjinskih prava ni u jednom segmentu, za razliku od drugih autohtonih vojvođanskih manjina (Mađara, Slovaka, Rumunja, te Rusina i Ukrajinaca), u što spada naravno i pravo na školovanje na vlastitom jeziku. Raspadom bivše Jugoslavije i stvaranjem posebnih nezavisnih država to je

popraćeno i jezičnim razlazom i napuštanjem »politike jednog jezika s više varijanta«.

Na prostorima SR Jugoslavije taj se fenomen ogledao između ostalog u neumjerenom prenaplaćavanju ćiriličnog pisma, osobito u Vojvodini, što je bilo neprihvatljivo kako pripadnicima ostalih manjina tako i hrvatskom stanovništvu, kojemu je tada oduzeta i mogućnost učenja prvo latinice. Ovdje nećemo ulaziti detaljnije u analizu posljedica takvog stanja, ali držimo da je ono bilo idealno tipsko za neprirodni, možda čak i »meko« nasilni, proces asimilacije Hrvata u Vojvodini.

STIPENDIRANJE: Prva konkretna akcija na ovome planu unutar hrvatske zajednice bila je skrb oko učenika. Naime, početkom 1991. godine, pod utjecajem DSHV-a, utemeljen je Fond »Antun Gustav Matoš«, koji je za cilj imao organiziran pristup u davanju novčane pomoći talentiranim i siromašnim studentima i učenicima hrvatske nacionalnosti, te koordinaciju aktivnosti u vezi sa slanjem na sveučilišne studije u Republiku Hrvatsku, u čemu se u velikoj mjeri uspijevalo. Istina, počelo se tada raditi i na stvaranju osnova za moguću obra-

zovnu politiku, no taj posao nije rezultirao ni jednim dokumentom, ali je najviše učinjeno na planu stipendiranja studenata koji su se školovali u Hrvatskoj.

Naime, u njihovoj je organizaciji svake godine od 1991. između 20 i 35 svršenih srednjoškolaca iz Vojvodine, od kojih je najviše bilo iz Subotice, odlazilo na upis na sveučilišta u Hrvatskoj, poglavito u Zagreb, gdje se i većina njih upisivala. Od Hrvatske države su dobivali pravo na smještaj u studentskim domovima, a Fond »Antun Gustav Matoš« im je osiguravao i određenu financijsku potporu.

OBEZGLAVLJIVANJE: S druge strane, to znači da se tijekom petnaestak godina na neki od fakulteta u Hrvatskoj upisalo više od 250 mladih Hrvata iz Vojvodine. Međutim, problem u svezi sa školovanjem na fakultetima u Hrvatskoj je u tome što se relativno mali broj njih vratio u Vojvodinu. O tome, naravno, zbog ukupnih prilika i različitih deficiteta, nema konkretnih i točnih podataka, ali se temeljem poznavanja pojedinačnih slučajeva može tako nešto zaključiti. Jedan od problema s kojima se susreću rijetki povratnici jest i pitanje priznavanja, to jest nostrifikacije diploma iz Hrvatske. Naime, ovo pitanje ni na koji način nije riješeno, a rijetki slučajevi nostrifikacije diploma govore da se tomu problemu pristupa na ad hoc način i da je prepušten dobroj volji određenih dijelova sveučilišnih vlasti u Srbiji.

I upravo u činjenici nevraćanja svršenih studenata iz Hrvatske u Vojvodinu kritički nastrojeni pojedinci iz hrvatske zajednice vide velike probleme. Jer, na taj način, dugoročno promatrano, radi se, kako kažu, o postupnom »obezglavljanju« vojvođanskih Hrvata, budući da se intelektualna elita školuje u inozemstvu, gdje na koncu i trajno ostaje. I dok je, dakle, postojala kolika-tolika skrb glede onih koji su odlazili na studij i školovali se u Hrvatskoj, dotle se studenti Hrvati ovdje u Vojvodini bili prepušteni sami sebi. Naime, ni jedna hrvatska institucija nije vodila niti danas vodi ikakvu plansku brigu o njihovim potrebama i problemima niti je pak postojala stalna financijska pomoć za njih.

Nastavit će se

Priča o Hrvatima – novi vijek (36.)

Barok u Hrvata

*Svojim su se književnim djelima u sjevernoj Hrvatskoj istaknuli članovi ozaljskoga književnog kruga, ali i poznati književnici i povjesničari Pavao Ritter Vitezović, Juraj Mulih i mnogi drugi. Najveći hrvatski književnik baroknog razdoblja bio je Dubrovčanin Ivan Gundulić. Njegovo najvažnije djelo je veliki spjev **Osman**. U njemu iznosi nadu u skorbu propast Osmanlijskog Carstva. Među znanstvenicima i književnicima 17. i 18. stoljeća sve više jača utjecaj štokavskog narječja te će ono postati temelj za stvaranje budućega jedinstvenog hrvatskog književnog jezika u 19. stoljeću*

Piše: Zdenko Samaržija

Za razvoj hrvatskoga školstva u ranom novom vijeku najzaslužniji su crkveni redovi, isusovci i pavlini, a u Slavoniji i franjevci. Istaknuli su se u tiskanju knjiga na narodnom jeziku i u osnivanju škola, a isusovci i pavlini su imali vodeću ulogu u osnivanju hrvatskih visokoškolskih ustanova. Pavlinska gimnazija djelovala je u Lepoglavi, a isusovci su osnovali gimnazije u Dubrovniku, Zagrebu, Varaždinu, Osijeku, Križevcima i Rijeci. Godine 1662. u Zagrebu je počela raditi akademija koja je 1669. godine dobila povlastice kojima se uzdigla na razinu sveučilišta. Tada je Zagreb postao najvažnije hrvatsko školsko središte.

Pod utjecajem katoličke obnove i povećanog broja školovanih Hrvata sve je više rasla potreba za stvaranjem jedinstvenoga hrvatskog književnog jezika. Prvu gramatiku hrvatskog jezika objavio je isusovac **Bartol Kašić** 1604. godine.

ARHITEKTURA, KIPARSTVO I SLIKARSTVO: Isusovci i pavlini na hrvatska su područja proširili i novi umjetnički stil što se pojavio u Rimu posljednjih godina 16. stoljeća – barok. Dok se u crkvenom graditeljstvu jadranskoga dijela Hrvatske osjećao utjecaj venecijanskih baroknih graditelja, graditeljstvo kontinentalne Hrvatske tijekom 17. stoljeća još je bilo pod snažnim utjecajem ratnih zbivanja pa prevladava gradnja vojnih utvrda, a u dijelovima pod vladavinom Osmanlija dominiraju orijentalni arhitektonski i umjetnički pravci.

Slabljenjem opasnosti od Osmanlija započinje gradnja novih naselja, primjerice Bjelovara i Nove Gradiške. Istodobno se obnavljaju i šire postojeći gradovi – Vukovar, Osijek, Požega, Varaždin, Zagreb itd. Nekadašnje vojne utvrde, poput Slavon-

skog Broda ili Petrinje, postaju jezgre budućih naselja i gradova. U gradovima su podizane raskošne barokne palače, a na feudalnim imanjima izvan gradova dvorci. Najljepši primjeri baroknoga graditeljstva jesu crkve. Među njima se ističu isusovačka crkva sv. Katarine u Zagrebu i pavlinska crkva u Lepoglavi.

Kiparstvo i slikarstvo bili su usko povezani s crkvenim graditeljstvom, služeći upravo ukrašavanju građevina. U slikarstvu kontinentalne Hrvatske prevladavaju oltarne i zidne slike. Među slikarima se osobito isticao pavlin **Ivan Ranger**, rodnom iz Austrije. Kiparska su se djela ponajviše očuvala unutar crkava u obliku drvenih rezbarija, oltara i propovjedaonica. Najveći kipar baroknog razdoblja u Hrvatskoj

Najljepši primjer baroknoga graditeljstva jesu crkve

Polaganje mature

Polaganje mature u isusovačkoj gimnaziji u Zagrebu u 17. i 18. stoljeću bio je prvorazredan kulturni događaj. Jedan bi maturant branio zadane mu teze, a dvojica njegovih kolega nastojala su ih pobiti. Matura se polagala javno.

bio je *Francesco Robba*, podrijetlom iz Italije.

Područje Dubrovačke Republike bilo je izloženo kulturnim utjecajima iz Italije koji se ogledaju u mnogobrojnim umjetničkim djelima. Nakon potresa 1667. godine obnavljaju se mnoge palače i ljetnikovci. Na ruševinama gotičke crkve sv. Vlahe sagrađena je barokna crkva. Najznačajnije ime hrvatskoga baroknoga slikarstva je **Federico Benković** koji je djelovao izvan Hrvatske, u Italiji i Njemačkoj.

HRVATSKI GLAZBENICI: Franjevac i skladatelj Šibenčanin **Ivan Lukačić** (1584.-1648.) djelovao je u splitskoj katedrali gotovo 30 godina, ostavljajući snažan utjecaj u glazbenom životu Splita i Dalmacije. Njegovi su se koncerti mogli uspoređivati s vodećima u Europi tadašnjeg doba.

Kanonik i skladatelj Riječanin **Vinko Jelčić** završio je studij glazbene akademije u Grazu, a kao istaknuti glazbeni stvaratelj svoga vremena djelovao je u dvorskoj kapeli u Zabernu u Alzasu, gdje je i poginuo u vrijeme Tridesetogodišnjeg rata. Njegova sačuvana glazbena ostavština sastoji se od triju zbirki djela, od kojih je jedno djelo potpuno sačuvano. Splitski **Anastazije Georgijević** objavio je 1635. godine zbirku pjesama s notama za orguljašku pratnju, a to je najstarija hrvatska pjesmarica s notama. ■

Obavijest

U ovom broju »Hrvatske riječi« izostao je tekst stalne rubrike koju piše i vodi *Alojzije Stantić*, zbog bolesti autora. Serijal će se nastaviti u jednom od idućih brojeva.

Uredništvo

Korizma u stoljetnom somborskom Karmelu

Vjerska poduka mladih i korizmena tribina

*Gost-karmelićanin bio je svećenik o. Viktor Grbeša **

Naglašene su vrijednosti duhovne ljubavi u molitvi, pokori i drugim djelima

*čovjeka u sklopu života otajstvenog tijela Crkve * Predavanje na temu*

»Moje mjesto u Crkvi« prema iskustvu sv. Male Terezije

U Somboru je nastavljen slijed slavlja u stoljetnom Karmelu. Gost-karmelićanin ovog puta bio je mladi svećenik o. Viktor Grbeša. On je u nedjelju, 20. veljače u somborskoj karmelićanskoj crkvi predvodio Križni put, a potom Euharistijsko slavlje s prigodnom korizmenom propovijedi. Poslije svete mise u samostanu susreo se s mladima. Na susretu se okupilo tridesetak mladih.

Otac Viktor je mladima podijelio fascikl sa slikama i tekstom koji govore o mladima župe Remete – Zagreb. Podijelio im je i kazete albuma zbora mladih »Advocata Croatiae« za uspomenu. Zatim im je ponudio i popis tema koje se redovito koriste u susretima i katehezama mladih, da bi oni sami mogli izabrati ono što ih najviše zanima. Izabrali su sljedeće teme: »Isusove prisposode kraljevstva nebeskog, što/tko je raj?«, »Tajna umiranja«, »O prijateljstvu i komunikaciji«.

SUSRET S MLADIMA: Prilikom predavanja o Kraljevstvu nebeskom i općenito o neizrecivoj duhovnoj stvarnosti nakon zemaljskog života ili smrti/prijelaza u drugi način postojanja, pošlo se fenomenologijom kliničke smrti i iskustava oni koji su zamrli te je navedeno nekoliko glavnih obilježja koja se javljaju kod većine osoba. Tu je iznesen i crkveni nauk o stvarnosti i dinamizmu stanja osoba u raju, čistilištu i paklu zaključujući *Rahnerovski* da je »raj – zadobiveni Bog«, »čistilište – Bog koji čisti« a »pakao – izgubljeni Bog«. Uz tematiku spasenja duša, naglašene su vrijednosti duhovne ljubavi u molitvi, pokori i dr. djelima čovjeka u sklopu života otajstvenog tijela Crkve te udio i poslanje vjernika u spašavanju ljudi. Nado vezana je i tema kvalitete življenja izražena kroz kvalitetu međusobnog komuniciranja spominjući i sociološku problematiku nedostatka znanja i prakse na tom području. Zaključeno je da je komunikacija ljudi današnjeg društva u krizi te da je pažljivo slušanje nezamjenjiv način iskazivanja ljubavi jednih prema drugima.

Uz ono što poistovjećuje i razlikuje psihologiju muških i ženskih osoba, sagledane su svakidašnje obiteljske i druge situacije uz nastojanje upoznavanja vlastite darovanosti i obveze u sredini u koju nas je

Bog postavio i poslao. Zaključuje se da je ispravan odnos prema svakoj osobi odgovornost u ravnoteži ljubavi i poštovanja koju smo pozvani izgrađivati cijeli život odgajajući sebe po mjerilu i pomoći Božjeg odnosa prema ljudima. Govoreći o razinama ljubavi, one su podijeljene u dvije skupine: egocentrična (porne i eros) ljubav i altruistična – velikodušna (filia i agape). Spominjući tu problematiku ljudske

doživjeli navodeći to na drugim mjestima. Istaknute su važne spoznaje vezane za konstantu ljudske naravi te zakonitosti izrastanja i sazrijevanja ljudske osobe na svim razinama njenog bića, stoga takve spoznaje vrijede i danas kao smjernice i poticaj za konkretnu primjenu u životu.

Od glavnih stvarnosti potrebnih za odgoj prepoznat je odnos između roditelja samih. Dijete najviše nauči preko međusobnog odnosa mame i tate ili odgajatelja. Za roditelje sv. Male Terezije dovoljno je reći da se danas vodi postupak za proglašenje blaženim i svetima, što ima za istaknuti neophodni uvjet za dobar odgoj a taj je: Da bi odgajao povjerene, odgajatelj i sam mora biti odgojen. Roditelji sv. Male Terezije mogli su joj pružiti dobar ljudski i vjerski odgoj potvrđujući to i primjerom svakidašnjeg življenja. Tu spominjemo i Terezijine četiri starije sestre koje su odigrale veliku ulogu u odgoju nakon smrti majke. O kvaliteti, zrelosti i velikodušnosti tih djevočica govori i njihov odgovor na Božji poziv i odluka za posvećeni život u samostanu. Ako bi htjeli sažeti u dvije riječi nosive stvarnosti odgoja sv. Male Te-

Otac Viktor Grbeša na tribini

slobode te potencijala nagona i životnih energija čovjeka, istaknuto je da su ljudi kao duhovna bića pozvani na sreću i puninu života koju dosežu jedino u odricanju sebičnih impulsa naravnog bića čovjeka usmjerujući ih na velikodušne razine ljubavi, a kao vjernici, na življenje Božje ljubavi koja se očitovala u žrtvi Isusa Krista na križu.

KORIZMENA TRIBINA: U ponedjeljak, 21. veljače o. Viktor nastupio je na Korizmenoj tribini u Hrvatskom domu. Pred oko 150 osoba održao je predavanje na temu »Moje mjesto u Crkvi« prema iskustvu sv. Male Terezije. Nakon uvodnog predavljanja predvoditelja tribine, o. Mate Miloša, uslijedilo je izlaganje po planiranim točkama programa.

Govoreći o odgoju promišljalo se o životu obitelji u kojoj je Terezija odrasla. Zatim se istraživao život same Terezije kroz tri glavna perioda duševnog i duhovnog izražavanja kako ga je sama opisala u životopisu »Povijest jedne duše« i kako su je drugi

rezije a tako i svakog ispravnog odgoja odlučujemo se za: »nježnost i odlučnost«. To bi ujedno bilo na liniji biblijske pedagogije koja odnos roditelja i djece tj. odgoj djece stavlja u okvire: »stege i urazumljivanja«. Stega, naime, kao odgoj za velikodušnu ljubav a urazumljivanje kao odgoj za među (o)sobno poštovanje.

Izrasla je, kroz ljubav i patnju, u ljudskoj i vjerničkoj dimenziji do punine svoga bića te nije ni čudo da je proglašena i naučiteljicom Crkve – jedna između dvadesetak u povijesti, kao djevojka koja je doživjela 24 godine, umrijevši u karmelu u Lisieuxu 1897. g. Od njezinog nauka naveli smo »mali put« u pet koraka: želja biti svetom, naporno vježbanje u savršenstvu, spoznaja vlastite nemoći, ustrajanje u velikim željama s pouzdanjem u Boga i ponizno otvaranje Božjem zahvatu milosti u životu. To bi ujedno bilo i ukazivanje na mjestu u Crkvi svakog vjernika. Kroz svakodnevicu života, prihvaćati sebe u svjetlu Božje ljubavi.

Andrija Anišić

Piše: vlč. dr.
Andrija Kopilović

Potrebno je

u javnome

mnijenju

ojačati svijest

da starije

osobe

u svakom

slučaju

predstavljaju

vrijednost

kojoj valja

pridati

sav značaj...

Međusobno obogaćenje različitih naraštaja

Staračka dob sada – temelj za sutra

Ovih se dana (22. veljače) slavi jedan »čudan« blagdan u Katoličkoj crkvi. Službeni naziv je: Katedra svetoga Petra. Blagdan je star, iz četvrtog stoljeća, a ustanovljen je u znak jedinstva vjernika s Petrom, prvakom apostola. Ovih dana je svijet s osobitom ljubavlju i pažnjom pratio boravak i oporavak u bolnici pape Ivana Pavla II. Koristim priliku da baš povodom toga blagdana i Korizme, za one naše čitatelje, zajedno razmišljamo tekst poruke Ivana Pavla II. za ovogodišnju Korizmu koji govori o starosti i bolesti. To je suvremena poruka za sve nas, gdje populacija naglo stari ili gdje starost i bolest postaje pitanje. Međutim, ono što nije pitanje nego činjenica, ako ne poštujemo svoje starije, nit imamo pravo, niti možemo graditi budućnost. Stoga je bitno pitanje naše budućnosti od nos prema starijima. Podijelimo za jedno Papine misli:

Želja mi je, draga braćo i sestre, ove vam godine svratiti pozornost na izuzetno aktualnu temu koja je dobro oslikala redcima Ponovljenog zakona: »On je život tvoj, tvoj dugi vijek« (30, 20). Radi se o riječima što ih Mojsije upravlja narodu dok ga poziva sklopiti savez s Jahvom u moapskoj zemlji, »lju-beći Gospodina, Boga svoga, slušajući njegov glas, prijanjajući uz njega, da živiš ti i tvoje potomstvo« (30, 19 – 20). Vjernost ovome božanskome savezu jamstvo je budućnosti za Izrael, »da bi mirmo mogao boraviti na zemlji za koju se Gospodin zakle ocima tvojim Abrahamu, Izaku i Jakovu da će im je dati« (30, 20). Dostići zrelo dob, prema biblijskome viđenju, znak je blagoslovne dobrostivosti Svevišnjega. Dugi vijek tako predstavlja poseban božanski dar.

STARE STAVITI U SLUŽBU ZAJEDNICE: Želim stoga pozvati da se o ovoj temi razmišlja za vrijeme korizme kako bi se mogla još bolje shvatiti uloga što je starije osobe imaju u društvu i u Crkvi; te se raspoložiti za njihovo prihvaćanje u ljubavi, kakvo im uvijek treba

biti pruženo. U današnjemu društvu, zahvaljujući i doprinosu znanosti i medicine, svjedoci smo produženja ljudskoga života i, shodno tomu, povećanja broja starijih osoba.

To zahtijeva da se osobita pozornost da svijetu takozvane »treće« dobi, kako bi se pomoglo tim osobama živjeti u punini svojih mogućnosti, stavljajući ih u službu čitave zajednice. Skrb za starije osobe, osobito kad prolaze kroz teške trenutke, mora biti na srcu vjernicima, posebice u crkvenim zajednicama zapadnoga društva gdje je taj problem osobito izražen. Ljudski je život dragocjen dar koji valja voljeti i štiti u svim njegovim etapama. Zapovijed »Ne ubij!« zahtijeva da ga se poštuje i promiče uvijek, od njegova početka do njegova prirodna zalaska. To je zapovijed koja vrijedi i kad se radi o bolestima i kad slabljenje tjelesnih moći ljudskome biću ograniči sposobnost samostalne brige za sebe. Ako se starenje, sa svojim neizbježnim uvjetovanostima, smireno prihvati u svjetlu vjere, ono može postati dragocjena prilika za još bolje shvaćanje otajstva Križa, koje daje puni smisao ljudskome postojanju.

Staroj je osobi u tom smislu potrebno razumijevanje i pomoć. Želim ovdje izreći svoje priznanje svima koji izlaze u susret ovim potrebama, te potičem i ostale koji su voljni da nastoje iskoristiti ovu korizmu i dati tomu svoj osobni doprinos. To će omogućiti tolikim starijim osobama da se ne osjećaju teretom za svoju zajednicu, a kad čak i za vlastite obitelji, u stanju osamljenosti koje ih izlaže na pasti zatvaranja u sebe i obeshrabrenja.

Potrebno je u javnome mnijenju ojačati svijest da starije osobe u svakom slučaju predstavljaju vrijednost kojoj valja pridati sav značaj...

MUDROST STARIJIH POPUT SVJETLOSTI: Više raspoloživo vrijeme u ovom životnom razdoblju pruža starijim osobama priliku suočiti se s temeljnim pitanji-

ma koja su možda do tada, zbog drugih značajnih potreba ili interesa za koje se držalo da imaju prvenstvo, bila zanemarena. Svijest o blizini posljednjega odredišta potiče starije osobe da se usredotoče na ono što je bitno, dajući značaj onome što prolaznost vremena ne uništava.

Upravo zbog takva stanja, starija osoba može odigrati svoju ulogu u društvu. Ako je istina da čovjek živi od nasljeđa što su mu ga ostavili njegovi prethodnici, a njegova budućnost ovisi o načinu na koji su mu prenesene kulturne vrijednosti naroda kojemu pripada, mudrost i iskustvo starijih osoba mogu prosvjetliti njegov hod na putu napretka prema još potpunijem obliku civilizacije.

O, kako je bitno iznova otkriti ovo međusobno obogaćenje različitih naraštaja! Korizma, sa svojim snažnim pozivom na obraćenje i solidarnost, upućuje nas da ove godine stavimo u žarište promišljanja ovu značajnu tematiku koja se tiče svih. Što bi bilo kad bi se Božji narod predao pred određenim danas postojećim mentalitetom koji ovu našu braću i sestre, kojima su smanjene sposobnosti zbog neprilika, dobi ili bolesti, drži gotovo beskorisnima? Kako će društvo, međutim, biti drugačije, počevši od obitelji, ako bude nastojalo ostati uvijek za njih otvoreno i ugodno!

»On je život tvoj, tvoj dugi vijek« (Pnz 30, 20)

Draga braćo i sestre, u ovoj korizmi, potpomognuti Riječju Božjom, razmišljamo koliko je bitno da svaka zajednica, uz razumijevanje puno ljubavi, prati sve koji stare. Potrebno je, usto, navići se pouzdanjem razmišljati o otajstvu smrti, kako bi se konačni susret s Bogom dogodio u ozračju nutarnjega mira. Moramo biti svjesni da nas prima onaj koji nas je »satao u krilu majčinu« (usp. Ps 139, 13b) i koji je htio da budemo njegova »slika, njemu slični« (usp. Post 1, 26).

Toliko za ovaj puta. Na nama je ne samo čuti, nego i poslušati i činiti. ■

Drugo izdanje knjige »Izabrano djelo« Tome Akvinskog

Trajni prinos Tome Vereša

(Toma Akvinski, *Izabrano djelo, izabrao i preveo + Tomo Vereš, drugo, prošireno izdanje priredio Anto Gavrić, Zagreb 2005., str. 839*)

U izdanju Nakladnog zavoda Globus iz Zagreba, nedavno je objavljeno drugo, dotjerano i znatno prošireno izdanje knjige »Izabrano djelo« najutjecajnijeg skolastičkog filozofa i teologa Tome Akvinskog. Prvo izdanje ove knjige objavljeno je kod istog nakladnika prije 24 godine, a priredio ga je i izabrao spise i djelo - ve iz većih cjelina s latinskog preveo naš sunarodnjak, dominikanac Tome Vereš.

Kako je tada naveo ovaj učeni Subotičanin u uvodnoj studiji, objavljivanje izabranih spisa Tome Akvinskog imalo je za glavni cilj to da se po prvi puta obimnije i na jedan obuhvatan način predoči njegova filozofija i teologija ondašnjoj jugoslavenskoj javnosti - djelo koje predstavlja »jedinstvenu filozofsko-teološku sabirnicu svijeta«. Stoga je onda jasno zašto se je priredivač tada opredijelio da objavi tekstove »s područja svih glavnih filozofskih, teorijsko-praktičnih, teoloških i dogmatsko-moralnih struka, te iz svih vrsta Tominih književnih djela«.

Istih se kriterija držao i priredivač drugog izdanja izbora iz Akvinčeva opusa, Verešov mladi redovnički subrat Anto Gavrić. Istine radi, reći ćemo kako su oni zajedno planirali i pripremali ovo drugo izdanje, no smrt Vereša odredila je da Gavrić sam ovaj veliki posao privede kraju. Osim proširenja sadržaja, po obimu on je naime sada dvostruko veći, u drugom izdanju su otklonjene i greške koje su se potkrale u prvom izdanju.

Prema osnovnim informacijama o najnovijem izdanju knjige »Izabrano djelo«, koje se nalaze na Internet stranici Reda propovjednika u Hrvatskoj (www.dominikanci.hr), može se doznati kako i ovoga puta najveći dio izbora čine tekstovi iz Tomina spisa »Suma teologija«, zatim se u knjizi donosi i nekoliko poglavlja iz »Sume protiv pogana«, a cjelovito su objavljene tri filozofske rasprave (»O biću i biti«, »O vječnosti svijeta« i »O kraljevstvu«). Također, ima tekstova i na biblijske teme (tumačenje Psalma 8, poslanica apostola Pavla i Ivanova evanđelja), te Tominih komentara Aristotelovih spisa, kao i djela *Bo-etija*, *Petra Lombardijca* i *Pseudo-Dionizija Aeropagite*. Pri tomu, kako se ističe, izbor tekstova je učinjen tako da »omogućuje najpotpuniji uvid u cjelinu pojedinog djela i cjelinu Akvinčeva cjelokupnog stvaralaštva«.

Prema osnovnim informacijama o najnovijem izdanju knjige »Izabrano djelo«, koje

Toma Akvinski

Dominikanski redovnik iz XIII. stoljeća (1225. - 1274.), najglasovitiji filozofski i teološki mislilac Katoličke crkve ne samo u Srednjem vijeku. Jedan od najistaknutijih velikana ljudskog mišljenja uopće, zajedno s Platonom, Aristotelom, svetim Augustinom, Descartesom, Kantom, Hegelom, Heideggerom... U svojem je obimnom djelu - XVIII. tomova - obuhvatio i sintetski obradio gotovo cijelo duhovno naslijeđe prije njega, te ga često u tom smislu nazivaju »sabiteljem misli svijeta«. Ujedno, izuzetno je zaslužan što se Aristotelova filozofija udomačila u zapadnom kršćanstvu. Kristovo, pak, učenje jest temeljni okvir unutar kojeg Akvinac izlaže vlastiti filozofijski i teologijski nauk, koji se, pak, drži među najznačajnijim u Katoličkoj crkvi. On je sistemski strukturiran, sadržajno bogatstvo mu daje enciklopedijske značajke, a utjecaji mu, gdječad čak i presudni, sežu sve do današnjice. Svetac je Katoličke crkve i ima nazive Evanđeoskog, Zajedničkog i Općeg naučitelja.

Kip sv. Tome Akvinskog u subotičkoj Prvostolnici

je se nalaze na Internet stranici Reda propovjednika u Hrvatskoj (www.dominikanci.hr), može se doznati kako i ovoga puta najveći dio izbora čine tekstovi iz Tomina spisa »Suma teologija«, zatim se u knjizi donosi i nekoliko poglavlja iz »Sume protiv pogana«, a cjelovito su objavljene tri filozofske rasprave (»O biću i biti«, »O vječnosti svijeta« i »O kraljevstvu«). Također, ima tekstova i na biblijske teme (tumačenje Psalma 8, poslanica apostola Pavla i Ivanova evanđelja), te Tominih komentara Aristotelovih spisa, kao i djela *Bo-etija*, *Petra Lombardijca* i *Pseudo-Dionizija Aeropagite*. Pri tomu, kako se ističe, izbor tekstova je učinjen tako da »omogućuje najpotpuniji uvid u cjelinu pojedinog djela i cjelinu Akvinčeva cjelokupnog stvaralaštva«.

T. Žigmanov

Priredivač o. Tome Vereš, O. P. (1930. -2002.)

Vereš, inače »posljednji subotički bili fratar«, kako su ovdje nazivali članove Reda propovjednika ili dominikance, bio je vr-sni filozofski i teološki pisac međunarodnog ugleda, dugogodišnji predavač nekoliko filozofskih predmeta na Filozofskom fakultetu Družbe Isusove i na Katoličkom bogoslovskom fakultetu u Zagrebu, te odličan prevoditelj, osobito s latinskog na hrvatski. Bio je vjerojatno najpoznatiji na prostoru bivše Jugoslavije kao jedan od ponajboljih znalaca filozofije Tome Akvinskog i njegova učitelja *Alberta Velikog*, te osoba koja je sustavno prevodila njihova djela. Po obimu relativno veliki a po kvaliteti i više nego korektni, ti se Verešovi uradci drže i prvim ozbiljnijim prinosima na tome, vrlo zahtjevnome, planu u nas. U tom smislu, prvo izdanje knjige »Izabrano djelo« iz 1981. na više od 400 stranica bilo je, povijesno promatrano, prvo obimnije predstavljanje Akvinčeve filozofije na hrvatskom jeziku uopće, a Verešova uvodna studija i popratna bibliografija i danas se preporuča ne samo studentima filozofije. Osim nje, Vereš je za života priredio i preveo i dijelove spisa Tome Akvinca koji tematiziraju pravna i politička pitanja, te ih objelodanio u knjizi »Država« (Zagreb, 1990.).

Klanjam ti se smjerno

Klanjam ti se smjerno, tajni Bože naš.
Što pod prilikama tim se sakrivaš,
Srce ti se moje sasvim predaje,
Jer dok promatra te svijest mu prestaje.

Vid i opip, okus varaju se tu,
Al za čvrstu vjeru dosta je što čuh,
Vjerujem u svemu Kristu Bogu svom,
Istine nad ovom nema istinom.

(Prve dvije kitice znane Akvinčeve pjesme koja se pjeva i u Vojvodini »Adoro te devote« u prijevodu Tome Vereša)

Novi broj katoličkog lista »Zvonik«

Izdanje »Zvonika« za veljaču donosi mnoštvo tema u već poznatim rubrikama. Na samom početku možete se informirati o nedavnim događanjima u Subotičkoj biskupiji – završetku Molitvene osmine, XIII. Plenarnom zasjedanju Biskupske konferencije SiCG, Svjetskoj molitvenoj osmini u Odžacima i Selenči, devetnici Gospi Lurdske u Stepinčevu u franjevačkoj crkvi te bogatom korizmenom programu u znaku stoljetnice Karmela u Somboru. Dio posvećen ovogodišnjim Prelima i maskenbalima donosi kratke prikaze ovih manifestacija u Subotici, Somboru, Vajskoj, Petrovaradinu, Golubincima, Novom Slankamenu i Odžacima. Tekstove »Nadbiskup Hočevanar na proslavi blagdana sv. Ivana Bosca u Zagrebu« i »200. obljetnica rođenja sv. Marije de Mattias« *Željke Zelić* možete pročitati u dijelu o Katoličkoj crkvi u Vojvodini i SiCG, dok o Godini Euharistije kroz tekst »Potpuni oprost u Godini Euharistije« piše *dr. Marinko Stantić*. Dio »Svjetac mjeseca« predstavlja *Svetog Grgura Nazijanskog* o kome piše *Stjepan Beretić*, a rubrika »Crkva – Majka i učiteljica« donosi tekst »Kršćanski smisao posta i odricanja« autora *Mirka Štefkovića*. O svetosti kao pozivu svih kršćana piše *s.*

Blaženka Rudić, o II. vatikanskom koncilu tekstem »Eshatološki značaj putujuće Crkve« piše *mr. Mato Miloš*, dok upoznavanje s Biblijom donosi tekst *dr. Tadeja Vojnovića* »Kako se susresti s bratom Ezavom?« Tu su i stalne rubrike posvećene djeci i mladima. Pri kraju lista rubrika »Povijesni kutak« donosi interesantan tekst o pokretu slobodnih zidara, a na pitanja vjernika »Kakva je vječnost?« odgovara *dr. Andrija Kopilović*.

Pokrajinska vlada će popraviti krov na Atriju muzeja

Pomoćnik pokrajinskog sekretara za obrazovanje i kulturu *Jožef Kabok* izjavio je da će Sekretarijat preuzeti popravku krova na zgradi Atrija Muzeja Novog Sada. Ovaj prostor se kao privremeni koristi za rad likovnog odsjeka Akademije umjetnosti u Novom Sadu, čiji je osnivač pokrajinska vlada. On je najavio da će pokrajina, u dogovoru sa gradskim i republičkim strukturama, pokušati da napravi sporazum kojim bi se rješavanje problema Akademije predvidjelo u idućoj budžetskoj godini. Prije nekoliko dana, dio krova na zgradi Atrija se urušio pod opterećenjem snijega, a dekan Akademije umjetnosti *Dušan Todorović* je apelirao na nadležne gradske i pokrajinske vlasti da hitno riješe problem smještaja ove visokoškolske ustanove. Kabok smatra da je dekanov prijedlog moguće ostvariti ukoliko bi se u to uključile gradske i republičke vlasti, ali je ponovio da je najrealnije očekivati da će problem trajnog smještaja Akademije umjetnosti riješiti u narednoj budžetskoj godini.

Papa Ivan Pavao II. objavljuje novu knjigu

Nova knjiga *Ivana Pavla II.* pod naslovom »Memorija i identitet«, u izdanju izdavačke kuće Rizzoli, pojavit će se ovih dana u knjižarama. Papa u svojoj novoj knjizi piše kako je »protu-evanđelje vrsta novog totalitarizma, koji se sakriva iza demokracije«. Po ocijeni Pape postoji opasnost da demokracija postane instrument za uništenje vječnog Božjeg zakona. Kao dokaz da i demokracije mogu dovesti do totalitarizama, Papa spominje kako je njemački parlament omogućio dolazak nacističkog čelnika *Adolfa Hitlera*

na vlast tridesetih godina u Njemačkoj. Reichstag je dao Hitleru vlast i otvorio put za invaziju Europe, za stvaranje konclogora, uvođenje zakona o tzv. »konačnom rješenju« židovskog pitanja itd. Papa uspoređuje takve zakone s onima koje sada donose parlamenti o pobačaju. Po ocjeni *Ivana Pavla II.* pad nacizma i Sovjetskog Saveza »potvrđuju poraz zla«. »Hoće li ljudi znati izvući zaključke iz demokratskih povijesnih lekcija?«, upitao se Papa u ovoj knjizi.

»Goranov vijenac« Ivanu Rogiću Nehajevu

Ugledni hrvatski pjesnik i sociolog te antologijski esejist *Ivan Rogić Nehajev* dobitnik je ovogodišnjega »Goranova vijenca« za ukupan prinos pjesničkoj umjetnosti. Ivan Rogić Nehajev rođen je 1943. godine u Senju. U Zagrebu je doktorirao iz sociologije, a pjesnički se javlja s generacijom okupljenom oko časopisa »Pitanja« krajem šezdesetih. Zapažene su mu zbirke

»Lučke pjesme za pjevanje i recitiranje i druge nerazumljive pjesme«, »Pjesme o imenima, ženama i drugom«, »Osnove uranometrije« ili »Sredozemlje, sedmi put«. Nagradu koja se sastoji od 20.000 kuna i vijenca, rada akadem-

skoga kipara *Vojina Bakića*, primit će 21. ožujka u Lukovdolu, na tradicionalnoj pjesničkoj svečanosti u čast *Ivanu Goranu Kovachiću* koja se održava već četrdeset i dvije godine.

Otpočelo snimanje filma Rajka Ljubiča i Alojzija Stantića

Filmski projekt o božićnim običajima

*Film je dokumentarno-igranog žanra * Dragocjeno dokumentiranje običaja bunjevačkih Hrvata **

*U film je uključeno prikazivanje svih običaja od Materica, pa do onih za Novu godinu **

Snimanje se do sada odvija bez financijske pomoći hrvatskih institucija

Rajko Ljubič i Alojzije Stantić na snimanju

Rajko Ljubič započeo je snimanje svog novog filma pod radnim nazivom »Božićni običaji«, prema scenariju koji je napisao Alojzije Stantić, koji i rukovodi ovim projektom. Film je dokumentarno-igranog žanra, radnja se odvija na salašu gdje se prate običaji vezani za određeni dan, a snimanje se odvija na Čikeriji i Hrvatskom majuru, na autentičnim salašima Kate Stantić, Jose i Martina Gabrića.

Bunjevački Hrvati imaju svoje običaje o svakom većem blagdanu, a zbog specifičnosti tih običaja u subotičkom kraju, dragocjeno je njihovo vizualno dokumentiranje radi očuvanja kulturne baštine, jer neki od tih običaja polako padaju u zaborav.

Dio glumačke ekipe s vlasnicom salaša Katom Stantić

SKUPLJENA I OBRADENA GRAĐA O NARODNIM OBIČAJIMA: »Projektu smo pristupili radi dokumentiranja božićnih narodnih običaja bunjevačkih Hrvata. Naš projekt obuhvaća i snimanje običaja prije Božića, tako da film započinje najsvečanijim i najradosnijim danom prije Božića kada se slave Materice. To je dan posvećen majkama i ženskom svijetu u trećoj nedjelji Došašća. Slijedi prikaz dana kada se slave Oce, posljednje nedjelje pred Božić, kada se čestita očevima. Potom film bilježi Badnji dan kada se posti i ne jede se do večere. Na Badnji dan prije ponoći kreće se u crkvu na misu polnoćnicu, a izlazeći iz crkve, ljudi jedno drugome čestitaju blagdan Isusovog rođenja, želeći ujedno sretan Božić. Prvi dan Božića je jako svečan, što će se također moći vidjeti u filmu. Ukućani tada idu na veliku misu, a prije objeda upale se sviće, čestita se Isusovo rođenje i slijedi molitva. Na drugi dan Božića svečarima se

Scena povratka iz crkve

Grgo Piuković u opakliji

čestita sveti Stipan, a na salaše su često dolazili i gajdaši. Film bilježi i običaje na treći dan Božića, na svetog Ivana. Na taj se dan blagoslivljalo vino. Bit će dokumentirani i običaji za kraj godine i na dan Nove godine, kao i običaji na dan Nevine djece, koji je 28. siječnja, kada bi dječaci znali ukrasiti šibu, pa kao 'šibari' otići do rođaka i susjeda, te žensku čeljad malo mlatnuti šibom, za što bi dobili neki dar», kazao je Alojzije Stantić o običajima koji će biti snimljeni, napominjući kako su događaji vezani za običaje smješteni u 1937. godinu, a materijal koji je snimljen u kapeli svete Ane u Tavankutu skraćeni je prikaz šest svećanih misa na latinskom.

»Moja stara ideja je objediniti na jednom mjestu temeljne zapise o narodnim običajima bunjevačkih Hrvata, jer je o tome tek sporadično pisano i to su samo dijelovi velike cjeline. Radim na knjizi u kojoj će na jednom mjestu biti pokazano kako su se naši običaji održavali, a ovaj dio sakupljene i obrađene građe o božićnim običajima, kao i o običajima pred Božić, bit će i filmski zabilježen«, kazao je Alojzije Stantić.

SNIMANJE FILMA NA SALAŠIMA:

»Ovaj projekt smo započeli tako što mi je Alojzije Stantić skrenuo pažnju na jednu emisiju na programu hrvatske televizije u kojoj se govorilo o Božićnjaku, dakle kolačima koji se peku za Božić, ali u toj emisiji nije bila objašnjena suština tog običaja. Kako je imao sakupljenu i obrađenu građu o božićnim običajima, predložio je da snimimo film o tim običajima. U film ćemo uključiti prikazivanje svih običaja od Materica, pa do onih za Novu godinu. Vrlo brzo u projekt su se uključili Grgo Piuković i obitelj Gabrić s Hrvatskog majura. Oni su poznavatelji narodnih običaja, jer i danas održavaju sve te naše stare običaje, a bili

su spremni i sudjelovati u snimanju filma. Nakon što se utvrdio scenarij, utvrdili smo i objekte snimanja na dva salaša i do sada smo završili otprilike jednu trećinu filma. Meni je kao filmskom stvaraocu interesantno što i s ovim filmom nastavljam ciklus filmova čija se radnja odvija na salašu i to u davnoj prošlosti, a imam tu mogućnost da osim dokumentarnog materijala koji sadrži ovaj film, napravim u sklopu projekta jednu poluigranu strukturu, kao što je to bio slučaj i s mojim prethodnim filmom 'Jeka mog djetinjstva', kazao je Rajko Ljubič, ističući kako nastojanja Alojzija Stantića da se pronađu sponzori nisu urodila plodom, a financijsku pomoć nisu pružile ni institucije hrvatske zajednice.

»To možemo tumačiti na dva načina. Jedan je onaj iz kojega proizlazi zaključak kako institucije nemaju sredstava za projekte ovakvog tipa, a drugi je onaj iz kojega proizlazi zaključak da naše institucije ne mare mnogo za filmske projekte. Na veliku pomoć, što znači spremnost na suradnju, nailazimo kod ljudi koji sudjeluju u snimanju filma. Dragocjeno je sudjelova-

nje u filmu i vlč. *Franje Ivankovića*, tavanškutskog župnika, koji je tih šest snimljenih svećanih misa, služio na latinskom jeziku, a snimanje se odvija i uz veliku pomoć profesorice *Gabrijele Mačković*. Salaše, na kojima već dulje vrijeme ne živi nitko, sami smo uređivali, a trenutačno još uvijek

angažiramo vlastita financijska sredstva potrebna za snimanje filma. I pokraj financijskih teškoća, ponosan sam što radimo posao čije će se pravo vrednovanje tek dogoditi u budućnosti», kazao je Rajko Ljubič.

Z. Sarić

Prošlogodišnji rezultati i ovogodišnji planovi Likovnog odjela HKC »Bunjevačko kolo« u Subotici

Rezultati kao osnova razvoja

U sklopu edukacije članova planiraju se posjet Zagrebu u organizaciji Ministarstva inozemnih poslova RH i Hrvatske matice iseljenika – Zagreb, a u rujnu posjet Mađarskoj (Budimpešta ili Sombathely) u suradnji s Hrvatskom manjinskom samoupravom u Budimpešti.

Likovni odjel HKC »Bunjevačko kolo« postoji već 10 godina. U razgovoru s aktualnim ravnateljem Odjela *Josipom Horvatom* nastojali smo saznati njihove planove u ovoj godini te iskoristiti ovu prigodu za sumiranje njihovog rada u prošloj 2004. godini. Likovni odjel se sastoji iz tri sekcije: likovnih umjetnika – »likovnjaka«, umjetnika u tehnici slame i umjetnika u tehnici šlinga. Svaka sekcija broji od 20-30 članova. Sekcija likovnjaka je podijeljena u tri starosne grupe: djeca osnovne škole koju vodi likovni pedagog *Pajo Kečenović*, djeca srednjih škola koju vodi *mr. Ante Rudinski* i odrasla grupa likovnih amatera, likovnih pedagoga i akademskih slikara. Sekciju slamarki vodi *Jozeza Skenderović*, dok sekciju šlinga vode *Mara Ivković Ivandekić* i *Irena Cukijati*. Stručni ravnatelj Odjela je povjesničarka umjetnosti *Olga Šram*.

SUMIRANJE REZULTATA: »U prošloj godini sekcija likovnih umjetnika – »likovnjaka«, kao najproduktivniji dio Odjela, održala je 6 jednodnevnih izleta-kolonija u okolici Subotice. Održano je i 5 samostalnih izložbi članova ove sekcije: *mr. Ante Rudinskog*, *Paje Kečenovića*, *Lajče Vojnić Zelića*, *Kate Seleši* i *Ivana Manjeska*, kao i 3 skupne izložbe slika i darova u okviru božićnih i uskršnjih blagdana te žetelачke svečanosti »Dužijance«, kaže Horvat. U cilju edukacije svojih članova Odjel svake godine organizira posjete galerijama i muzejima, te su tako u 2004. u svibnju posjetili Osijek (Muzej Slavonije, Likovnu galeriju, izložbu slika udruga »Likvar«), Ernestinovo (galeriju skulptura i likovnu koloniju), Vinkovce (Gradski muzej i likovnu galeriju) i Vukovar (spomen-groblje branitelja Vukovara). U listopadu su na poziv Ministarstva kulture distrikta Brčko, članovi Odjela bili gosti Likovne galerije u Brčkom i pritom u obližnjem selu Dubrave posjetili stalnu postavku slika u franjevačkom samostanu.

Najobimniju aktivnost Odjela, po riječima ravnatelja Horvata, predstavlja organiziranje i održavanje likovne kolonije »Bunarić«, čiji je 8. saziv u kolovozu prošle godine okupio 48 slikara, gdje je pokraj 12 članova Odjela sudjelovao i znatan broj umjetnika iz SiCG, Hrvatske, BiH, Mađarske, Slovačke, Češke i Francuske. »Likovnjaci« su također posjećivali kolo-

nije u inozemstvu: Osijek, Tuzlu (gostovanje kod HKD »Napredak«) i Đetvu u Slovačkoj.

Sekcija šlinga je zapažen uspjeh postigla na manifestaciji narodnog stvaralaštva u Ulmu (Njemačka) s koje se vratila s dva priznanja, kao i na smotri »Zlatne ruke Srbije« u Smederevu, gdje su članovi dobili dva značajna priznanja. Sekcija slamarki je u okviru »Dužijance« održala izložbu radova nastalih prilikom XVII. kolonije slamarki u Tavankutu.

Mađarskoj (Budimpešta ili Sombathely) u suradnji s Hrvatskom manjinskom samoupravom u Budimpešti.

Odjelu predstoji i 9. saziv kolonije »Bunarić« u drugoj polovici kolovoza koja će biti međunarodnog karaktera i gdje se očekuje oko 25 gostiju. U planu su i posjeti po pozivu kolonija u Osijeku, Đetvi, Tuzli i Olomoucu (Češka).

Sekcija šlinga planira nastupe na »Zlatnim rukama Srbije«, »Berbanskim dani« ma«, te skupnu izložbu u okviru »Dužijan-

Prošlogodišnji posjet Ernestinovu

GODINA PRED NAMA: U 2005. Likovni odjel planira 2 samostalne izložbe svojih članova, 4-5 jednodnevnih izleta kolonije u okolici Subotice, nastavak započete suradnje s hrvatskim kulturnim udrugama iz okruženja (HKD »Bajmok«) i uspostavlja nje ozbiljnije suradnje sa KUD Hrvata »Bodrog« iz Bačkog Monoštora i KPZH »Šokadija« iz Sonte koja potiče razvoj amaterskog potencijala. »Planiramo i 2 skupne izložbe svih članova Odjela – prosljetnu i ljetnu, a u okviru 35. obljetnice HKC »Bunjevačko kolo«, veliku retrospektivnu izložbu nakon 4 godine od prve ovakve izložbe naših članova«, ističe Horvat. U sklopu edukacije članova planiraju se posjet Zagrebu u organizaciji Ministarstva inozemnih poslova RH i Hrvatske matice iseljenika – Zagreb, a u rujnu posjet

ce«, dok slamarke očekuje nova kolonija u Tavankutu i sudjelovanje na skupnim izložbama prigodom Božića i Uskrsa.

Zahvaljujući uspjehu nekoliko članova Odjela na prošlogodišnjoj Smotri amatera Vojvodine u Novom Sadu, Odjel planira da se i ove godine predstavi na istoimenoj manifestaciji.

Pokraj već poznatih aktivnosti, novina u radu Odjela sadržat će početak edukacije odraslih članova kroz teorijske i praktičke satove profesora *Györgya Borosa* koji će se održavati jedanput tjedno u prostorijama Galerije dr. Vinka Perčića (Bledska ulica br. 2). Svi zainteresirani za pohađanje ovih satova za dalje informacije mogu se javiti u prostorije »Bunjevačkog kola« u Preradovićevoj br.4.

D. Bašić Palković

Praizvedba predstave »Novi knez nije knez« u Sonti

Uspješan početak života jedne predstave

Dobar odabir glumaca, autentična oprema scene i osoba, vrckavi dijalozi i, iznad svega, perfektna uigranost svih aktera, ostavili su nas u nedoumici glede granica između amatera i profesionalaca

Velika dvorana Doma kulture u Sonti, u subotu 19. veljače, odjekivala je od pljeska oko 400 gledatelja i uzvanika, koji su na taj način izrazili zadovoljstvo ugođajem kojega im je pružila dramska sekcija KPZH »Šokadija«.

Praizvedba dramsko-satiričnog komada »Novi knez nije knez« u sat i pol svoga trajanja, nije ostavila ravnodušnim nikoga u dvorani. Stariji gledatelji su se nostalgично prisjećali vremena u koje je smještena radnja, mlađi su uživali u čistoći stare, šokačke ikavice, kojom su se dijalozi odvijali. Praizvedbi su bili nazočni predsjednik Općine Apatin dr. Živorad Smiljanić, predsjednik HNV-a mr. Josip Ivanović, predstavnik Generalnog konzulata RH u Subotici Iva Aranjoš, načelnik za opću upravu i društvene djelatnosti SO Apatin Kamenko Rašeta, članovi Savjeta MZ Sonta na čelu s predsjednikom Zvonkom Tadijanom, predstavnicima KUD »Šokadija« iz Budrovaca (RH), HKUPD »Dukat« – Vajska-Bođani, HKUD »Vladimir Nazor« iz Sombora i OKUD »Ivo Lola Ribar« iz Sonte.

PERFEKTNOST UIGRANOST AKTERA: Dobar odabir glumaca, autentična oprema scene i osoba, vrckavi dijalozi i, iznad svega, perfektna uigranost svih aktera, ostavili su nas u nedoumici glede granica između amatera i profesionalaca.

Radnja komada »Novi knez nije knez« smještena je u 1946. godinu u Sonti. U selu se bira nova, narodna vlast, pa tako »narodni delegati« biraju novoga kneza, koji to više i nije, već je »predecessor opštine«. Izbor Tune opančara za kneza donosi niz peripetija, kako u selu, tako i u Tuninoj obitelji, a ponajviše kod samoga Tune. Ostale likove čine nezaobilazna stara-majka, kojoj smetaju »i mali i veliki«, stari dada, koji »neće nikomu ništa pisat dok ne umre«, njegova miljenica mala Maca, koju je Tunina kćer Ruža »rodila divojkom«, seoska spletkaruša, birov, te Tunina žena Kaja.

Dramatizaciju ovoga komada, na temelju istoimene pripovijesti iz »Našeg kalendara« objavljene 1944. godine, potpisane pseudo-

nimom »Joza«, uradio je Ivan Andrašić, pročelnik dramske sekcije »Šokadije«, koji je i redatelj predstave. Scenografiju i kostimografiju su uradili Ivan Vidaković, Zvonko Kuruc, Svetlana Zec i Agica Tomić a konferansu i zvučne efekte Ljiljana Tadijan. Kroz radnju su nas vodili glumci: Viktor Feher, Mato Zec, Božana Vidaković, Terezija Bukovac, Ivan Andrašić, Ana Miličić, Eva Lukić, Robert Lukić, Katarina Gal, Pavle Bukovac, Mario Jakšić, Ivan Vidaković, Zvonko Kuruc i šestogodišnja Maja Andrašić.

DALJNI PLANI: Redatelj Ivan Andrašić zadovoljan je prvim nastupom: »Mislim da smo ovaj nastup odradili na zadovoljstvo gledatelja, koji su nas pozdravili glasnim pljeskom, što nam je najljepša nagrada za žestok tempo rada i trud uložen u ovu predstavu. Dramatizaciju sam uradio na temeljima pripovijesti, a dijaloge sam prilagodio zbivanjima u Sonti, o kojima sam podatke sakupio iz razgovora sa suvremenicima, od kojih sam 'poku-pio' i puno starih šokačkih izraza uz objašnjenje njihovog značenja. Predstava je pokazala i da je odabir glumaca bio pun pogodak. Svi, od šestogodišnje Maje do šezdesetpetogodišnje Ane, dali su maksimum. Zahvalan sam im što su izdržali dva mjeseca pokusa, u početku pet, a u drugih mjesec dana tri pokusa tjedno. Ni hladnoća nam nije bila prepreka, sve smo podredili uspjehu. Već 25. veljače putujemo u Hercegovac, na XI. Dane pučkog teatra dijas-pore. Uvjeran sam da ćemo se pokazati u najboljem izdanju i tako predstaviti Sontu i 'Šokadiju'. Uostalom, cijela ekipa živi za tu smotru«.

Na upit o daljnjim planovima za ovu sezonu, Andrašić je kazao kako je prioritet ansambla pokraj sudjelovanja na smotri u Hercegovcu i nastup na općinskoj smotri dramskog stvaralaštva. »Imamo nekoliko preliminar-nih poziva za gostovanje, među kojima i poziv na Smotru u Ljutovu. Nakon Hercegovca ćemo sve pozive razmotriti i napraviti plan gostovanja. Trudit ćemo se da udovoljimo svima koji nas zovu«, zaključio je Andrašić.

M. V.

O knjizi »Ko je Milovan Đilas?« Desimira Tošića

Najeksponiraniji disident

*Tošić je pokazao strukturu Brozovog totalitarizma * Knjiga je svjedočanstvo Đilasovih emocija i evolucije njegove spoznaje * Dirnuti u osinjak privilegija značilo je navući mržnju na sebe*

Knjiga o Milovanu Đilasu nije uvod u djelo i misao Milovana Đilasa, jer Desimir Tošić valjda podrazumijeva da su i današnji čitatelji memoarske literature opčinjeni nacionalnim političkim elitama, pa o ocvalim vinovnicima političkih zbivanja znaju sve što je potrebno – gdje i kada su rođeni, kakvo su obrazovanje stekli, od koga su primali ideje, koji su im glavni životni događaji, od čega su živjeli, što su pisali, na koga su utjecali i na poslijetku, gdje i kada su umrli. Desimir Tošić unatoč golemom trudu i višedesetljetnom bavljenju djelom Milovana Đilasa nije dosegao Đilas, berem ne u onoj mjeri kako je Đilas obradio život Josipa Broza u knjizi »Druženje s Titom«. Unatoč mnogim nedostacima, Tošić je pokazao strukturu Brozovog totalitarizma te ograničenost (moralnu, svjetonazorsku, obrazovnu, intelektualnu) jugoslavenske komunističke političke vrhuške, nitko ne zna zbog čega prozvana elitom. Pravo je čudo da smo preživjeli 45 godina uz takvu vlast.

Knjiga Desimira Tošića »Ko je Milovan Đilas?: disidenstvo 1953.-1995.« (»Otkrovenje«, Beograd 2003.), vrvi lektorskim brljotinama, korektorskim i redaktorskim omaškama, te stilskim nebulozama kojima se autor katkada razbacuje. Bez konkurencije je to najlošije uređena solidna knjiga koju sam zadnjih godina imao u rukama. Napominjem, solidna knjiga. Milovan Đilas, čija je kritika socijalističkoga sustava, kao i mnoge kritike, ostala zapravo bez odjeka, i sigurno nije pred Savješću opravdala njegovu krivnju zbog stvaranja istog tog sustava, zaslužio je kvalitetniji urednički tim. A uvjeren sam da srbijanska historiografija ima i kvalitetnije doksografe, premda je Tošić odvalio lavovski posao.

KOMUNISTI-VJERNICI: Milovan Đilas, najeksponiraniji disident socijalističke Jugoslavije, a možda i cijeloga komunističkoga bloka, priključio se komunističkome pokretu kao gimnazijalac. Đilasova iskustva izrečena i u ovoj knjizi prava su riznica emocija i stavova iz kojih možemo razumjeti misaonu strukturu komunista, sljedbenika vjere čiji su duhovni

Milovan Đilas

očevi Marx, Engels, Lenjin, Staljin, a čija djela (i politička i tekstualna) mladi prijeraatni komunisti nisu, očito, razumjeli (»Naša sopstvena privrženost komunističkoj revoluciji bila je baš tako čvrsta. Mi smo se pridržavali nje s biblijskom izvjesnošću i verovali smo da ma šta činili – predstavlja službu istini i budućoj sreći naše zemlje i čovečanstva... U mom prilažu Staljinu bilo je nečeg sličnog religijskoj vrsti verovanja. Mi smo svi verovali u nje – ga na taj način.«). U ime ideje uspostave novoga poretka – i stvaranja novoga čovjeka – učinjeni su mnogi zločini (»... a ta ideologija zahteva likvidaciju svih neprijatelja, stvarnih i zamišljenih...«). Staljinov mehanizam vlasti, i unutarpartijski i onaj na državnoj razini, ako su se komunisti negdje već dočepali vlasti, duboko je utkan u svaku komunističku partiju i on je, zapravo, mješavina orijentalne despocije koja umjesto vjere ima ideologiju.

Sav je Đilasov grijeh bio u njegovom zdravom razumu; razumu koji se uspio od-

uprijeti blagodatima koje je vladajućoj kasti pružao sustav. »Bilo je to za vreme moje posete Rusiji... kada je počela da se rađa misao u meni da je to rđav sistem...«. Broz je, po mišljenju Đilasa, vladao pomoću srednjega partijskoga sloja. Oni, koji zapravo imaju svu vlast, imali su privilegije, koje su Brozu bile beznačajne, a pomoću njih je stekao lojalnost ogromnoga partijskoga mehanizma. Dirnuti u osinjak privilegija značilo je navući mržnju na sebe.

DISIDENTI: Stipe Šuvar nekoliko je puta ponovio da nijedna jugoslavenska socijalistička republika nije imala disidente jer, kako se tada govorilo, disident je onaj koji se odvojio, a nije otišao. Đilas možda nije otišao, jer odlazak nije imao smisla, no odvojio se vrlo burno i bučno. Odvojio se suštinski, što se lako prati kako iz njegovih misli tako i iz Tošićevih eseja. U knjizi, koja je zapravo, svjedočanstvo Đilasovih emocija i evolucije njegove spoznaje nema lucidnih zaključaka niti sustavne analize vremena u kojem su zaključci nastali (ili nastajali). Moram priznati da mi je takvo pisanje, 'ni na nebu ni na zemlji', stvaralo velike teškoće da kontekstuiram neke članke – ako sam i uspio, uspio sam zbog poznavanja sadržaja zbivanja, a ne zbog neke tablične ili narativne pomoći Desimira Tošića, koji je za to zadužen. Zapravo, ovo je knjiga kakve ne volim. Članci koje je o Đilasu pisao Tošić u londonskoj »Našoj reči« i tekstovi koje je Đilas sam pisao dok je tamnovao složeni su u ovoj knjizi vrlo zbrkano, točnije bez ikakvog reda, ako je kronologija nekakav red.

Svakako, bez Đilasovih stilski dotjera njih ekspresija bilo bi teško locirati malignost socijalističke Jugoslavije. Kirurški zahvati koje je predlagao kojima bi se implantiralo zdravo političko tkivo protumačeni su kao sol na ranu umirućemu, pa je on, dijagnostičar, odstranjen iz javnoga života premda je bio jedan od četvorice u glavnom konziliju. Međutim, bez njegovih anamneza nemoguće je napraviti autopsiju socijalističke Jugoslavije.

Z. Samaržija

Novi svezak časopisa »Klasje naših ravni«

Život i djelo Matije Poljakovića

Tematski blok o piscu koji se opredijelio za jedan od najtežih žanrova – dramsku književnost *

Predstava »Č'a Bonina razgala« izvedena preko stotinu puta, a u povodu stote izvedbe

zabilježeno da je predstavu vidjelo preko 55.000 gledatelja

Časopisa za književnost, umjetnost i znanost »Klasje naših ravni« u broju 3. - 4. za 2004. godinu, uz brojne priloge donosi i tematski blok o piscu *Matiji Poljakoviću* (1909. -1973.), a taj blok je obogaćen sukladnom temom o subotičkom kazalištu krajem pedesetih i početkom šezdesetih godina 20. stoljeća, kao i radom o hrvatskim piscima na sceni subotičkog kazališta.

Časopis »Klasje naših ravni« koji je utemeljen 1935., a obnovljen 1996. godine, uređuju *Lazar Merковиć, Milovan Miković, Petko Vojnić Purčar i Stipan Stantić*. Nakladnik časopisa je Matica hrvatska Subotica.

VJERAN DRAMSKOJ KNJIŽEVNOSTI DO KRAJA: Tematski blok o piscu Matiji Poljakoviću započinje ulomkom iz njegovog romana »Zapisi jednog luđaka«, a nastavlja se priložima: »Život i djelo Matije Poljakovića« i »Bibliografija Matije Poljakovića«, koje je napisao *Lazar Merковиć*. »Poput mnogih pisaca i Matija Poljaković književnošću se počeo baviti još u mladosti. Opredijelio se za jedan od najtežih rodova – dramsku književnost i njoj ostao vjeran do kraja... Kraj pučkih igrokaza, narodnih komada s pjevanjem, komedija, satira i groteski, te adaptiranjem istih za radio i televiziju, ogledao se i u drugim književnim žanrovima. Pisao je pripovijetke, prikaze, eseje, historijske preglede, a napisao je i jedan roman autobiografskog karaktera. Njegov naslov je 'Zapisi jednog luđaka'... On je kao cjelina ostao neobjavljen i nalazi se u zaostavštini autorovog sina *Mladena Poljakovića*«, piše među ostalim Merковиć o književnom radu Matije Poljakovića. Slijedi tekst *Mladena Poljakovića* »Moj otac, Matija Poljaković« koji je izgovoren na večeri posvećenoj Poljakoviću 15. ožujka 2003., u HKC »Bunjevačko kolo«, a tematski blok zatim obogaćuje tekst *Milovana Mikovića* »Subotičko kazalište krajem pedesetih i početkom šezdesetih godina 20. stoljeća«. Miković piše o desetljeću koje obuhvaća sezona 1955./56. – 1964./65. godine kada je prikazano 96 predstava koje je režiralo 20 redatelja, među kojima su *Milan Barić, Petar Govedarović, Vesna Kauzlarić, Lajčo Lendvai, Boško Pištalo, Milan Topo-*

lovački, Slobodan Turlakov i Mihály Virág.

SUBOTIČKO KAZALIŠTE: »Već sredinom pedesetih godina među ovdašnjim piscima, kritičarima i kazališnim ljudima sazrijeva uvjerenje da su u kulturi Subotice uspostavljene takve prilike kada se može izreći stvarna za osnutkom više scena s raznovrsnijom umjetničkom ponudom, za njegovanje različitih kazališnih ukusa i potreba, ali zanimljivi i korisni prijedlozi, pa i početni rezultati nisu bili dovoljni da uvjere one od kojih je zavisilo hoće li se uz Narodno kazalište održati i drugi oblici okupljanja kazališnih zaljubljenika... Tih pedesetih godina oni koji su držali vlast u svojim rukama nisu bili zainteresirani, a ni spremni ovdašnjoj pu-

Matija Poljaković

blici koja je s razlogom tražila više, pružiti ono što je očekivala: tekstom, glazbom i igrom dočarati sve boje i nijanse života«, piše Miković, zaključujući kako će tek početkom šezdesetih godina, kada za direktora kazališta dolazi *Josip Buljovčić*, repertoarska politika doživjeti zamjetne promjene, jer tada subotičko kazalište postaje osjetljivije prema drugačijim, izmijenjenim zahtjevima gledatelja, što se očitovalo učestalijim postavljanjem na scenu djela domaćih pisaca, među kojima poseb-

no mjesto pripada dramskom opusu Matije Poljakovića.

SCENSKE IZVEDBE POLJAKOVIĆEVIH DJELA: Tematski blok nastavlja se prikazom *Josipa Buljovčića* »Scenske izvedbe dramskih djela Matije Poljakovića«. Od 1950., kada je Poljaković debitirao predstavom »Č'a Bonina razgala«, do 1969., izvedeno je na subotičkoj sceni četrnaest djela ovog pisca: »Niko i ništa«, »Vašange«, »Kuća mira«, »Napraforgok«, »Buckanje sa smutipukom«, »Par žutih cipela«, »Bolto u raju«, »Č'a Bonina razgala« (obnova), »Ludograd«, »Naše i vaše zgrade i nezgrade«, »Ode Bolto na ogled«, »Kad Bog đavlu kumuje«, »Bolto na fronti«, »Jedna cura sto nevolja«. *Buljovčić* među ostalim navodi i kako je »Č'a Bonina razgala« izvedena preko stotinu puta, dok je u povodu stote izvedbe zabilježeno da je predstavu vidjelo preko 55.000 gledatelja. »Povodom premijere igrokaza 'Vašange' kritičar *Slobodan Berberski* ističe da: 'Hrvatska drama u Subotici već dvije godine vodi sasvim određenu politiku u odnosu na suvremene domaće pisce' čime se ovaj teatar 'sasvim odvajava od drugih', navodi u svom tekstu *Buljovčić*. Tematski blok u novom broju »Klasja« završava se tekstovima *Milovana Mikovića* »Hrvatski pisci na sceni subotičkog kazališta« i *Milivoja Prčića* »Matija Poljaković, čovjek-medij hrvatske kulture u Subotici«.

Ovaj dvobroj »Klasja« donosi i poeziju *Vojislava Sekelja, Snješke Kulšević Souček, Zvonimira Vukovića*, prozu *Ervina Lazara*, aforizme *Željka Skenderovića* i tekstove *Dure Vidmarovića* »Susret s hrvatskim književnicima iz Bačke i Srijema«, *Mikloša Biroa* »Etnocentizam kao prepreka za priznavanje postojanja ratnih zločinaca u vlastitoj naciji«, *Branke Rajković* »Iskušenja i patnje Tone Kujundžić«, *Dure Lončara* »Ilija Džinić, učitelj, pisac, kulturni djelatnik«, *Matije Evetovića* »Kulturna povijest bunjevačkih i šokačkih Hrvata«, *Olge Šram* »Keramičar Ivan Jandrić«, *Lazara Merковиća* »Klasje naših ravni u razdoblju od 2002. do 2004.« i »Izvjeste o radu Matice hrvatske Subotica od 2002. do 2004.« *Viktorije Grunčić*.

Z. Sarić

Domorodna pozivnica

To što pribivamo u Kleti na Prelu
odaje sklonost veselju i jelu,
koje godi milom nam tijelu
na ovako vedrom posijelu.

Al' tijelo bez duha brzo popusti
blagovanje ako duhu ne dopusti.

Stoga mu dajmo obilje hrane,
što je, uz Boga, plemenito znanje,
koje je, recimo ma kako zvučalo,
za nas nazočne – najveće imanje.

U Leksikonu uže nam domaje,
pohranjeno i zbrano silno je znanje
minulih naših mudrih staraca
i umne hrabre plejade mladaca.

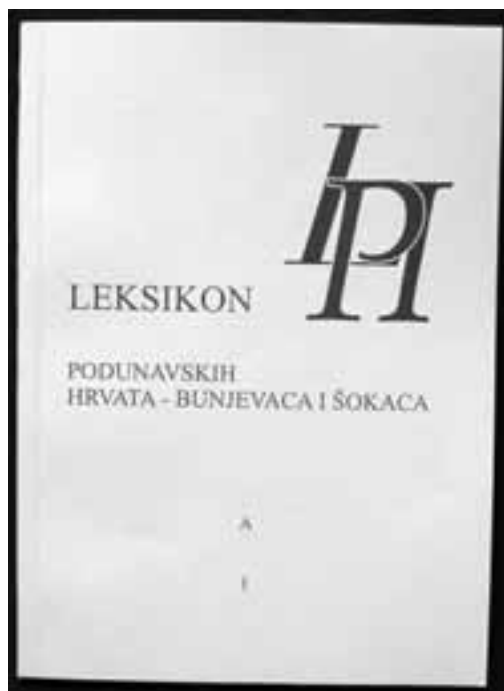
Leksikon to je
podunavskih Hrvata
il' imenom drugim –
Bunjevaca i Šokaca.

Stvara se tamo gdje strnjika bode,
gdje ljudi često stavljaju masku,
gdje se za riječ trpi hrvatsku,
gdje je Hrvatom tegobno postati,
mučnije i teže Hrvatom opstati.

Podržimo, stoga mladi naraštaj
što čuva riječ, zemlju i običaj,
što čuva naš davno ostavljen za-
vičaj,
hrvatski bački lijepi nam san
da će svanuti vedriji dan.

Klara od maloga Ivana

Leksikon podunavskih Hrvata – Bunje-
vaca i Šokaca višestruko je jedinstven.
Među ostalim, osim što je za njega skla-
dana skladba – »Minijatura o Leksiko-
nu« *Hrvoja Tikvickog*, spjevana mu je i
pjesma. Pjesma je pročitana na Bunje-
vačkom prelu održanom u Zagrebu 5.
veljače 2005. godine.

Iz knjige »Lira naiva 2004«

Nevena Mlinko

Kroz tvoje oko

Oceani su se poljuljali,
jezera su se izlila,
a Zemlja, crna točka tvoga oka,
sada je preplavljena.

I pitali su ljudi:
»Zašto to nebo ne prekrivaju
anđeoske ptice
nošene krilima slobodnog vjetra?
Zašto je taj odraz duše zamućen i
nepokretan?«

I pitali su:
»Gdje je nestao topao sjaj sunca?
Zašto tom zemljom najdražom
zavladala je tuga?«

Samo se tišina čula...
tišina izazvana i prikrivena,
ali ne dovoljno
da ne bi bila otkrivena.

Nevena Mlinko je rođena 1988. godine
u Subotici i pohađa treći razred gimna-
zije »Svetozar Marković« u Subotici.
Članica je Hrvatske čitaonice, a već ne-
koliko godina postiže vrlo zapažene i
uspješne nastupe na natjecanjima reci-
tatora u Srbiji te na smotrama recitato-
ra na hrvatskom jeziku u Vojvodini.

Svoje stihove i meditacije objavlji-
vala je u katoličkom mjesečniku »Zvo-
nik« i u »Subotičkoj Danici« gdje je i
suradnica i mlada novinarka.

Elemental – »Male stvari«

Menart, 2004.

Elemental je skupina smještena u žanr hip-hopa koja se svojom osobitošću izdvaja od većina slično etiketiranih skupina na hrvatskoj glazbenoj sceni. Predvođeni vokalima *Mirele Priselac – Remi* i *Luke Tralića – Shota*, Elemental na trećem albumu »Male stvari« nastupa kao sedmeročlana skupina i donosi 12 novih skladbi te jednu bonus numeru. Album je u potpunosti odsviran uživo, što glazbi daje novu dimenziju, te je istodobno približava široj publici u vremenu ekspanzije i komercijalizacije ovog glazbenog žanra u Hrvatskoj. Inače, oni su jedna od prvih hip-hop grupa (uz splitski T. B. F.) koja je, uz samplirane podloge, nastupala uživo s pratećim bendom (važno je skrenuti pažnju na vrhunsku instrumentalističku izvedbu benda), tako da se u pozadini njihovih hip-hop napjeva jasno ocrtavaju utjecaji jazz-a, soula, funka i reggea. Svoj zvuk su tako od početnog čistog hip-hopa, odlučno usmjerili u pravcu koji ih je doveo do usporedbi s The Rootsima, Black Eyed Peas ili veteranima poput De La Soul.

Album je uspješno najavljen realističnim promatranjem mačizma u singlu »Romantika«, te atraktivnom »Napokon!«, zauzimajući vodeće pozicije hrvatskih top ljestvica. »Tako lijepa« je pjesma koja govori o naličju života sponzoruša, koja bi mnogima mogla izmamiti osmijeh na lice, baš kao i ironična numera o megalomaniji naslovljena s »Malo sutra«. Socijalnu tematiku na tragu tematski srodnih pjesama TBF-a ili Ede Maajke tretira »Iz dana u dan«, a slično pozicioniranje stvari možete susresti i u bonus pjesmi protkanoj latino-tropikalnim zvucima »Materijalist« – apelom protiv pretjeranog nametanja materijalnih vrijednosti u suvremenim životnim kriterijima. »Oproštajna pisma« se također bavi pomalo zaboravljenim ljudskim vrijednostima ponosa, časti i savjesti, čime se ovi mladi glazbenici nameću kao još jedna skupina kojoj je prioritet i kritika negativnih pojava tranzicijskog hrvatskog društva. Naslovna pjesma »Male stvari« donosi protutežu mračnijem dijelu albuma, te nam pokušava napomenuti kako se u životu treba okrenuti i nimalo beznačajnim »malim stvarima«. Duhoviti i cinični tekstualni ton postojan je na cijelom albumu, bez obzira na stupanj ozbiljnosti tematike u sadržaju pjesama.

»Male stvari« obilježava i odlična produkcija, posebice pri laganim dijelovima i blažim ritmovima, kada zvuči doista svjetski, a njezin potpisnik je član skupine Shot. U cjelini, Elemental su uspjeli kreirati odličnu ploču, te postavili sebe u poziciju vrlo popularne skupine aktualnih glazbenih strujanja.

D. B. P.

Rafo Barišić (1797. -1863.)

Rafo Barišić st., biskup i apostolski vikar za Bosnu i Hercegovinu rođen je u Očeviji kod Visokog 24. lipnja 1797. a preminuo 14. kolovoza 1863. u Širokom Brijegu. U Franjevački red stupio je 1817. u Kraljevoj Sutjesci. Filozofsko-teološke studije završio je u Torinu, gdje je potom predavao filozofiju a u Bologni teologiju. Vrativši se 1830. u Bosnu, bio je župnik u Zoviku, a 1832. imenovan je naslovnim azotskim biskupom i apostolskim vikarom za Bosnu i Hercegovinu. 1842. imenovan je vizitatorom Barske nadbiskupije, kojom je privremeno i upravljao (1842. -1844.). Prvi apostolski vikar za Hercegovinu postao je 1847. te je do 1851. bio nastanjen u Seonici, a zatim u Mostaru.

Odlučno se zauzimao za katolike u Bosni i Hercegovini tražeći za njih zaštitu u Beču i Rimu (1832.), a 1837. i 1838. uputio je bečkom dvoru dvije spomenice o njihovu tešku stanju. Mnogo je učinio za obnovu vjerskog života u Hercegovini. U Rimu je isposlovao da se dismembracijom od bosanske franjevačke provincije osnuje hercegovačka franjevačka kustodija (1852.). Bavio se i pisanjem. Za studentskih dana napisao je dvije filozofsko-teološke teze na latinskom jeziku. Preveo je s talijanskog i u Rimu objavio molitvenik »Paša duhovna« (1842.). Svojom djelatnošću Barišić je mnogo učinio za položaj katolika pod turskom vlašću, a kriza koju je izazvao unutar crkvenih krugova (»Barišićeva afera«) dijelom je bila posljedica nerasčišćenih odnosa između ovlasti bosanskih biskupa u funkciji apostolskih vikara i franjevačkih provincijala.

HRCKOVA SVEZNALICA

ZAŠTO SE PROZORI »ZNOJE«?

Kada je vani hladno, a u sobi toplo, onda se vodena para iz sobe nahvata na prozorsko staklo u obliku sitnih kapljica. Tada kažemo da se prozor »oznojio«, odnosno zamaglio. Zamagli se i hladna boca kada je izvadimo iz hladnjaka, a u prostoriji je toplo.

ZAŠTO MAGNET PRIVLAČI PRIBADAČE?

Tijelo koje ima svojstvo da oko sebe stvara magnetno polje, naziva se magnetom i ono ima svojstvo da privlači druge predmete. Magnet je uvijek od metala i privlači samo metalne predmete. Drvo ne može privući. Magnetna snaga se naziva magnetizam.

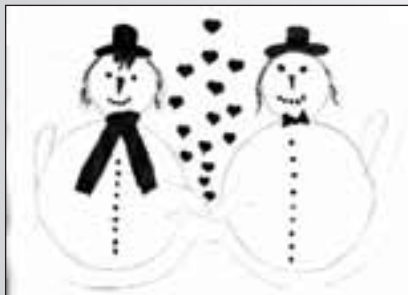
ZAŠTO SE BIKIKLIST NAGINJE U ZAVOJU?

Kada se neki predmet velikom brzinom kreće po kružnoj liniji, njega jedna snažna sila vuče k vanjskoj strani. To se događa i biciklisti. Da ne izleti s ceste, on se naginje k unutarnjoj strani zavoja. Tako pobjeđuje silu koja ga vuče van.

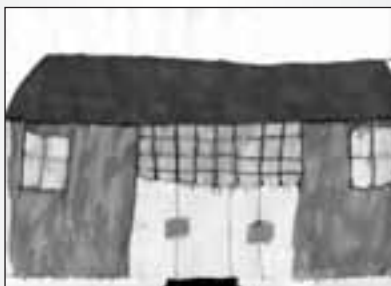

Priredio i ilustrirao: Zoltan Sič

Vedrana Kopilović, IV. a
OŠ »Matija Gubec«, D. Tavankut

Nataša Kujundžić, I. e
OŠ »Sveti Sava«, Subotica

Andrej Miloš, I. a
OŠ »Ivan Goran Kovačić«, Sonta

DOGODILO MI SE...

Kad' sam bio mali, mama mi je dala čašu vode. Popio sam vodu, a čaša mi je ispala na tepih i razbila se. Mama je bila ljuta. Kada je tata došao, mama je ispričala tati, a on me je istukao. Mama je uskoro kupila plastične čaše. Te čaše nisam mogao razbiti. Staklene je mama sakrila u ormar.

Davor Temunović, III.
OŠ »Ivan Milutinović«, Mala Bosna

Darijan Bačić, IV. c
OŠ »Matija Gubec«, Ljutovo

IGRE NA SNIJEGU

Igre na snijegu djeca vole,
a kad' se klišu, kažu »ole«!
Ujutro kad' ustanu,
a vije snijeg,
istrče van,
teški kao teg.
Obuku se pa su teški,
jer ih mama priklješti,
da će biti batine
i da će se plač čuti do Atene!
Ivana Benke, III.
OŠ »Sveti Sava«, Bikovo

Vedran Majlat, III. b
OŠ »Vladimir Nazor«, Đurđin

Vanja Kovač, II. a
OŠ »22. oktobar«, Bački Monoštor

MOJ DJED I JA

Jedno poslije podne smo obitelj i ja išli u posjet djedu Meri u Stari Žednik. Brat i ja volimo s djedom ići sakupljati jaja. Pod jednom sam kokoši našla »kinder« jaje. Djed mi je rekao da je to jaje snijela kokoš. Otišli smo to mami reći, a ona se slatko nasmijala. Volim ići kod djeda skupljati jaja.

Maja Vidaković, III. b, OŠ »Matija Gubec«, Gornji Tavankut

Filip Nimčević, I. h
OŠ »Matko Vuković«, Subotica

I. Izbaci uljeza:

a) som	a) Sava
b) smuđ	b) Drava
c) morski pas	c) Kupa
d) šaran	d) Nil

Pripremio: Z. Samaržija

II. Upiši brojeve koji nedostaju:

3	4	5
5	6	7
1	2	
2	3	

Pripremio: D. Runje

III. Upiši u prazna polja točan odgovor:

a) životinja sa surlom

--	--	--	--

b) životinja s dugim vratom

--	--	--	--	--

c) životinja na Milka čokoladi

--	--	--	--

d) životinja slična konju

--	--	--	--

Najhladnije godišnje doba na odlasku

Posljednji »trzaji« zime

Piše: Dražen Prčić

Klimatski poremećaji, koji dominiraju posljednjih godina nad našim okruženjem, posve su promijenili klasičnu postavku godišnjih doba i uobičajene atmosferske prilike za određena godišnja doba. Gledano unazad nekoliko godina, osim 2003. godine kada je područje cijele Vojvodine bilo pod velikim i

dugim snijegom u trajanju od gotovo dva mjeseca (siječanj, veljača), pravih i autentično-snežnih zima nije bilo duži vremenski period. »Razmaženi« toplim zimama, prosinac prošle godine bio je više jesenski nego zimski mjesec s neuobičajeno visokim temperaturnim vrijednostima, iznenađeno smo dočekali prvi ovogodišnji sni-

jeg koji nas je pohodio koncem prošlog mjeseca. Uz bijeli pokrivač, koji je prekrrio sve oko sebe, na veliku radost najmlađih, stigle su nam i polarne temperature, na veliku žalost ostatka populacije. Jaki mrazovi dugih i ledenih zimskih noći »hladili« su nas i tijekom dva tjedna na početku veljače, i kada se živa u termometru ustalila na »normalnoj« zimskoj temperaturi oko nultog stupnja, svi smo pomislili kako je zimi konačno došao kraj. Ali s novim snijegom, koji je ponovno »zabijelio«, zima je uputila svoj, iskreno se nadamo, posljednji trzaj.

ZIMSKE RADOSTI U SUBOTICI I NA PALIĆU: Za veliku većinu djece zimski doživljaj nepobitno je vezan uz snijeg i sve aktivnosti koje se mogu izvoditi na čistoj, bijeloj prirodnoj podlozi. Uslijed općepoznatih finansijskih nemogućnosti najveći broj djece niti ove godine nije otišao na zimovanje u neki od planinskih ski centara, pa je ravničarski snježni ugođaj jedina mogućnost »zimskog rođovanja«. Na manjim brdašcima, nastalim prirodnim ili umjetnim putem nabacivanja

Šetači uz jezero

Ivan Vaci, učenik

Snijegu sam se, kao i svake zime, najviše obradovao zbog mogućnosti raznovrsnih aktivnosti na bijelom prekrivaču. Uz materinu pomoć odmah sam napravio velikog snješka i okitio ga svim potrebnim »atributima« za jednog snježnog čovjeka. S drugovima iz susjedstva malo sam se sanjkao a više grudao, uživajući u prvom pravom snijegu ove godine. Od ostalih zimskih aktivnosti najviše sam odlazio na gradsko klizalište i uživao u klizanju.

ostataka zemlje, koji su sada prave mini sanjkaške staze, djeca se uz obvezatnu radosnu ciku i viku, spuštaju do posljednjeg dijela bijele podloge. Uz poslovično pravljenje snješka i grudanje koje predstavlja nezaobilazni dio snježnog »folklor«, to su jedine mogućnosti koje gradski ambijent pruža tijekom snježnih dana. Ali, za one koji ipak žele i malo više, koliko to ravnica može priuštiti, na nekoliko kilometara od Subotice nalaze se prirodne ljepote jezera Palić, koje u zimskom ruhu predstavlja pravi zimski biser ovog dijela Vojvodine. Najveće jezero u prostranstvima nekadašnjeg Panonskog mora, tijekom ove zime je, zahvaljujući već spomenutim polarnim uvjetima solidno zaledilo svoju površinu, dopuštajući ljubiteljima klizanja da se otisnu duž »najvećeg otvorenog klizališta u državi«. U dugogodišnjoj subotičko-paličkoj tradiciji klizanje na jezeru predstavlja nezaobilazan dio »odrastanja« velike većine ljubitelje zaleđene površine.

Spuštanje niz minijaturne padine

Istina, u početku je potrebno prelomiti strah i nevjericu u čvrstinu zamrznute podloge pod nogama, ali kada se odbace i posljednje sumnje u sigurnost ledene plohe, koja bi ponekad mogla izdržati i teške kamione pod sobom, započinje pravi idilični užitek. Oni, koji pak ne preferiraju klizačku »avanturu« zimski ugođaj na Paliću koriste u dugim šetnjama uz zaleđenu promenu. Ugodan, čisti zimski zrak predstavlja pravu blagodat za smogom ispunjena gradska pluća, a i rekreativno hodanje po zasneženoj stazi godi svakom organizmu neovisno o njegovim godinama. Usput, ovisno o društvu koje može biti mlađe

Antun Vidaković, umirovljenik

Radujem se odlasku još jedne zime, prije svega zbog smanjivanja potrebe grijanja stambenog prostora i čišćenja snijega u životnom okruženju kuće i okućnice. S druge strane, ovaj snijeg je itekako dobro došao našim njivama i zahvaljujući njemu možemo očekivati solidne prinose u brojnim poljoprivrednim kulturama. Također, snijegu sam se radovao u igri s mojim unucima *Jelenom*, *Lazarom* i *Nikolom*, praveći im kao i svake godine snješka u dvorištu, ali i »trpeći« njihove grude usmjerene na didu.

ili starije, ukoliko se stariji šeću skupa s unučićima, grudanje predstavlja posve logičnu posljedicu jedne lijepe zimske šetnje. Dodatni sadržaj, pogotovo za one koji rijetko posjećuju Palić, je jamačno i posjet ZOO vrtu, koji, istina, uslijed zimskog perioda i pretežite hibernacije određenog broja njegovih stanovnika djeluje znatno drugačije nego u ostalim godišnjim dobima, ali je uvijek prilika za spoznaju nečeg novog o životinjskom carstvu.

RASTANAK SA ZIMOM: ukoliko nas, kao i uvijek, vrijeme neugodno ne iznenadi i pokvari sve »precizne meteo prognoze«, s veljačom bi u paru trebala otići i ovosezonska zima. S povratkom toplijeg vremena i toliko željenog sunca, ravnica u kojoj živimo oslobodit će se bijelog pokrivača, oblačeći »stidljivo« svoju novu zeleniju odoru u susret približavajućem proljeću. ■

Svršetak sezone klizanja: Paličko jezero

Bakin lonac

Specijalitet zagorske kuhinje

Sastojci:

Za 4 osobe:

40 dag heljdine kaše
50 dag suhog kokošnjeg mesa
25 dag suhog svinjskog bunceka
6 dg suhih vrganja
2 krumpira
15 dag bijele repe
glavica luka
5 režnjeva češnjaka
žlica mljevene crvene paprike
2 svježe zelene paprike
2 rajčice
2 dl kiselog vrhnja
1 dl umaka od pečenja
vezica peršina
sol i papar

Opis:

Svinjski buncak prokuhati i ocijediti. Meso odvojiti od kostiju i narezati na kockice kao i kokošje meso. Sve staviti u lonac i kuhati. Kad je meso na pola kuhano, dodati krumpir izrezan na kocke i krupno naribanu repu, sjeckani luk i češnjak, narezane rajčice i gljive koje su predhodno bile namočene u vodi. Dodati sjeckani peršin, posuti mljevenom paprikom, posoliti i popapriti. U međuvremenu ispeći paprike, oguliti ih i očistiti sjemenke. Kad su svi sastojci kuhani, sve staviti u zemljanu posudu, preliti umakom od pečenja, na vrh posložiti paprike i preliti vrhnjem. Zemljanu posudu prekriti folijom, staviti u pećnicu te peći dvadeset minuta na 180 °C. Poslužiti vruće.

ATILA SZALAI

Puding od graška

Specijalitet zagorske kuhinje

Sastojci:

0,4 kg graška iz konzerve
1 veliki luk
1 žličica peršina
1 žličica timijana
1 žličica metvice
1 žličica mažurana
sol, papar
0,03 kg maslaca
1 žlica brašna
1/8 l mlijeka
1 jaje

Opis:

Kuhati grašak s lukom. i začinima u onoliko vode koliko treba da bude pokriven. Grašak ocijediti, propasirati te začiniti solju i paprom. Maslac rastopili i na njemu zapržiti brašno. Polako dodati mlijeko i kuhati 5 minuta. Dodati pasirani grašak i kuhati još neko vrijeme. Kada se ohladi dodati žumanjak i snijeg od jednog bjelanjka. Puding peći u obliku za nabujak 30 minuta na 170°C.

V I J E S T I

Košarka

Zadar osvojio kup

Košarkaši Zadra pobjednici su Kupa Hrvatske u košarci. Poslije izuzetne košarkaške partije u finalu protiv favorizirane momčadi Cibone (94:89), momčad trenera *Rudolfa Jurga* uspjela je »prigriliti« njima najdraži trofej »Krešimir Ćosić«, kako glasi puni naziv košarkaškog kupa Hrvatske. Najza-

služnji za pobjedu domaćeg sastava, završnica kupa se igrala u zadarskim »Jazinama«, bili su *Banić* i *Štemberger* sa po 19 postignutih koševa

Skijanje

Neizvjesno na vrhu

Janica Kostelić i Švedanka *Anja Parson* naizmjenično se smjenjuju na vrhu ukupnog poretka u ovogodišnjoj sezoni Svjetskog kupa. Poslije prošlotjednog veleslaloma na domaćem terenu u švedskom Areu, *Parson* (961) je preuzela prvo

mjesto sa samo osam bodova ispred *Janice* (953). Po svemu sudeći »mrtva utrka« dvije najbolje svjetske skijašice vodit će se do posljednje vožnje i o ukupnoj pobjednici mogao bi odlučivati i jedan jedini poen.

Tenis

Ljubičić ponovno bez naslova

Niti u trećem ovogodišnjem ATP finalu *Ivan Ljubičić* nije uspio osvojiti naslov pobjednika turnira. Kao i u Dohi, prije mjesec dana, najbolji tenisač svijeta *Roger Federer* bio je nepremostiva prepreka do drugog »Ljubinog« naslova u karijeri. U lijepom i dramatičnom finalu turnira u Rotterdamu (735.000 eura), poslije 2 sata i 45 minuta žestoke igre Švicarac je slavio sa 5:7, 7:5, 7:6.

Dizanje utega

Subotičani prvi u Segedinu

Na međunarodnom turniru u dizanju utega, koji se održao prošlog vikenda u mađarskom gradu Segedinu, subotički

dizači *Dejan Peić Tukuljac* (do 69 kg), *Mihalj Pece* (94 kg) i *Čaba Nađ* (105kg) osvojili su prva mjesta u svojim kategorijama. Na turniru je učestvovalo 25 natjecatelja.

Ultimate fight

Nova pobjeda Cro Copa

Ekspresno i na svoj način najbolji hrvatski borac *Mirko »Cro Cop« Filipović* riješio je meč protiv Amerikanca *Marka Colemana* već u prvoj rundi susreta. Poslije ove pobjede, sljedeći meč *Filipović* bi trebao imati protiv *Fedora Emelianenka*, ali ta borba još uvijek nije dogovorena usred određenih problema oko statusa ovog borca u Pride federaciji.

U subotu 26. veljače počinje proljetni dio HNL sezone 2004/05.

Lopta kreće s centra

Piše: Dražen Prčić

Susretima 19. kola prvoligaške sezone 2004/05. u 1. Hrvatskoj nogometnoj ligi (HNL) nastavlja se, uslijed zimске stanke, prekinuta borba za naslov najbolje momčadi u državi. Poslije niza »jednoličnih« šampionata u kojima se titula rješavala između dvije najjače momčadi Hajduka i Dinama (izuzetak je 2001. godina kada je Zagreb bio prvak), ovogodišnje natjecanje najboljih hrvatskih momčadi donijelo je posve neizvjesnu prvenstvenu utrku.

Letimičan pogled na tablicu govori mnogo više od riječi. Hajduk (35) ima samo dva boda prednosti ispred, uz zaprešićki Inter (30) najugodnijeg iznenađenja sezone momčadi Rijeke (33), ali čak osam bodova prednosti ispred najneugodnijeg razočara-

nja prvoligaške jeseni, favorizirane momčadi višestrukog prvaka Dinama (27). **NEIZVJESNA BORBA ZA EUROPSKA »MJESTA«:** prema cirkularnom pismu koje je Uefa poslala svim svojim članicama, Hrvatska se prema koeficijentu uspješnosti svojih klubova nalazi na 23. mjestu koje joj garantira 1 mjesto u kvalifikacijama za Ligu šampiona (prvak se uključuje u drugi krug kvalifikacija), dok u renoviranom natjecanju kupa Uefa ima pravo na dva predstavnika (drugoplasirana momčad u prvenstvu i osvajač nacionalnog kupa uključuju se u drugo kolo kvalifikacija). Još jedna mogućnost ulaska u Europu postoji za 1 predstavnika u Intertoto kupu (trećeplasirana momčad u prvenstvu), što sve znači da za mali broj »europskih viza« ravnopravno pretendira nekoliko najbolje plasiranih momčadi. Ali da bi se uopće moglo i razmišljati o plasmanu u neko od spomenutih kontinentalnih natjecanja prvo se treba izboriti za jedno od prvih šest mjesta koje osiguravaju plasman u Ligu za prvaka. Pored prvoplasiranih momčadi Hajduka, Rijeke i Varteksa koje su već »viđene« i realno za očekivati trenutno

sedmoplasiranu momčad Dinama, za ostala dva mjesta u »eliti« borit će se Inter, Osijek, Slaven Belupo, Kamen Ingrad i Zagreb, dok će ostale momčadi najveći dio proljetne sezone uglavnom brinuti o golom prvoligaškom statusu u Ligi za ostanak. Najslabije šanse da se na jesen nađu u društvu najboljih ima ekipa Međimurja, a najveća borba za izbjegavanje predposlednjeg mjesta vodit će se između Zadra i Pule 1856.

Parovi 19. kola

Osijek – Hajduk (26. veljače u 17.15 HTV 2), Dinamo – Zagreb, Rijeka – Pula 1856, Varteks – Inter, Zadar – Međimurje i Slaven Belupo – Kamen Ingrad

Sustav natjecanja

Unastavku proljetne sezone u tzv. prvom dijelu natjecanja odigrat će se još ukupno 4 kola (19-22.), a potom šest prvoplasiranih momčadi tvori Ligu za prvaka, dok šest posljednjih igra Ligu za ostanak. Obje lige se igraju po 10. kola.

POJAČANJA: u ligi koja pretežito oskudjeva s velikim nogometnim imenima, obzirom da su najbolji nogometaši već »udomljeni« u inozemnim, bogatijim momčadima, pojačanja prvoligaških momčadi za nastavak prvenstva svela su se na nekoliko interesantnijih imena koja su pak sva ostala u sjeni senzacionalnog transfera *Nike Kranjčara* iz Dinama u Hajduk. Ambiciozni sportski radnici aktualnog prvaka u svoje »bile« redove doveli su i povratnika *Ivana Leku* iz Malage, te talentiranog napadača *Bulenda Bišćevića* iz sarajevskog Željezničara, stvarajući super momčad za obranu naslova i ozbiljnije ambicije u Europi. S druge strane, ipak najveći konkurent za prvo mjesto zagrebački Dinamo osim povratnika, makedonskog reprezentativca *Goce Sedloskog*, gotovo da uopće nije posezao za zvučnijim prinovama jer mu je momčad ionako »prebukirana« talentiranim igračima koji još uvijek nisu pokazali svoju kvalitetu. Trenutačno drugoplasirana Rijeka je u svoje redove dovela hrvatskog Rumunja *Dumitru Mitua* (poslije neuspjele epizode u Panathinaikosu potpisao za Riječane), dok su ostale momčadi osvježena igračkog kadra bazirale na igračima iz nižih razreda natjecanja ili vlastitih juniorskih pogona. ■

Branko Vizin, mladi nogometaš »Tavankuta«

Proljeće nogometnog dokazivanja

Razgovor vodio: Dražen Prčić

U samo devetnaest godina života mladi nogometaš *Branko Vizin* (1986.), uspio je tijekom juniorskog staža svojom nogometnom vještinom stići iz rodnog Tavankuta i do Subotice, Novog Sada i Beograda. Igrajući za momčadi Spartaka i Vojvodine, te sudjelujući u radu jedne nogometne škole za nadarene igrače, po okončanju juniorskog statusa, iako još prema godištu ima pravo igre, odlučio se za klub u kojemu je i započeo bavljenje nogometom. U susret predstojećem nastavku sezone u Srpskoj ligi, u kojoj se njegov klub »Tavankut« nastoji izboriti za sigurno mjesto u sredini tablice, porazgovarali smo aktualnom trenutku njegove tek započete seniorske karijere.

► **Kako je uopće došlo da se, pomalo neobično za Vaš uzrast, toliko »selite« u veće nogometne centre poput Novog Sada i Beograda?**

Na preporuku nekih ljudi koji su me gledali, dobio sam poziv da se priključim jednoj nogometnoj školi u Beogradu. Tijekom vikenda sam odlazio i trenirao, a obavio sam i jedne cijele pripreme. Što se tiče odlaska u Novi Sad i igranja za kadetsku momčad Vojvodine, tamo sam se ipak morao preseliti i pohađati školu.

► **Poslije nogometnih godina na strani, ipak ste se na koncu vratili mnogo bliže kući u subotički Spartak, a potom u matični »Tavankut«.**

U Spartaku sam odigrao jednu sezonu, igrajući nekoliko prijateljskih susreta za prvu momčad, ali sam se ipak odlučio vratiti se u svoj klub »Tavankut«, u kojemu sam dobio priliku zaigrati u prvoj momčadi.

► **Kako biste prokomentirali jesenski dio sezone?**

U prvih sedamnaest kola osvojili smo isto

toliko bodova, ali objektivno mislim da smo morali imati znatno bolji saldo. U proljetnom dijelu vjerujem da ćemo znatno poboljšati naš plasman i realno bi bilo, da

rao sam gotov sve susrete, osim kada sam zbog parnih kartona morao pauzirati.

► **Koji je nogometaš, po vašem igračkom ukusu i pritom igra na vašoj poziciji?**

Ima mnogo kvalitetnih svjetskih nogometaša koji igraju po desnoj strani i teško je odabrati samo jednog. Ali za nijansu od svih najviše mi se dopada igra kapetana brazilske reprezentacije i nogometaša Milana, *Cafua*.

► **U pauzi između dva dijela trećeligaške sezone momčad je dobila novog trenera koji trenutačno rukovodi pripremama za nastavak prvenstva.**

U pitanju je stari novi trener *Cetina* koji rukovodi priprema koje obavljamo na našem terenu u Tavankutu. Dosada smo odigrali tri pripremne utakmice, protiv »Bajše«, »Severa« i »Horgoša« i vjerujem da ćemo potpuno spremni dočekati prvu utakmicu nastavka prvenstva koju igramo protiv »Šajkaša« u Kovilju.

► **Usporedo s nogometnim zanimanjem, niste zapostavili ni redovito obrazovanje. U koju školu idete?**

Pohađam četvrti razred za zvanje prometnog tehničara u subotičkoj srednjoj školi »MEŠC«, a hoću li nastaviti daljnje školovanje ponajviše ovisi o razvoju nogometne karijere.

► **Kako provodite trenutke slobodnog vremena izvan nogometnih i školskih obveza?**

Obzirom da zbog brojnih obveza nemam baš previše slobodnog vremena, te trenutke najradije provedem sa svojim mahom nogometnim prijateljima, jer poglavito u ovom trenutku najviše sam koncentriran na nogomet. ■

pored izborenog opstanka, čak pokušamo zauzeti mjesto u sredini tablice.

► **Na kojoj poziciji u momčadi ste najčešće nastupali tijekom prvog dijela prvenstva?**

Moja pozicija na kojoj igram u momčadi je desni vezni, mjesto koje zahtijeva jednaki angažman u obrambenim i napadačkim djelovima igre. Tijekom prvog dijela odig-

Umro Mladen Delić

22. veljače 2005. umro je čuveni hrvatski sportski komentator *Mladen Delić*. Rodio se u Sinju 1919. godine, studirao tjelesni odgoj u Beogradu, živio je za sport, ponajviše je volio atletiku, veslanje, košarku i nogomet, a jednom je, govoreći o svojoj profesiji, rekao kako ga je sve što zna o novinarstvu naučio *Hrvoje Macanović*.

Godine 1950. utemeljio je sportsku redakciju Radio Zagreba, a na televiziju prelazi 1956. godine. Naime, u studenome te godine Delić je prenosio za radio utakmicu Engleske i Jugoslavije, a u drugom su ga poluvremenu uključili i u izravni televizijski prijenos. Približno 1.500 prijenosa iz 36 zemalja popratio je živom (vatenom, sugestivnom, strastvenom) riječi, izvještavao s 13 olimpijskih igara i sedam svjetskih nogometnih prvenstava. Višestruko je nagrađivan, a 1976. godine dobio je

nagradu za životno djelo.

Mnogi su zaboravili *Borotu*, koji je poklonio loptu protivničkoj momčadi, *Katalinskog* koji je zabio nevjerojatan gol Španjolcima i odveo reprezentaciju na Svjetsko prvenstvo u Njemačkoj, no *Radovanovića* nitko neće zaboraviti. U kvalifikacijama za Europsko prvenstvo Jugoslavija je trebala dobiti Bugarsku, no bilo je 2:2. I 22. prosinca 1983. godine, kada je publika već napuštala stadion, a Delić završio posljednje slovo reprezentaciji, Radovanović je, nekako, ugurao loptu Bugarima u gol. A Delić komentirao, emotivno, snažno i nježno u isto vrijeme, zbunjeno i radosno, a jasno i razgovijetno: »Ljudi moji, je li ovo moguće?« Nitko nije tako iskreno, ni prije ni poslije, izrazio svoje čuđenje i radost.

T j e d n i v r e m e p l o v

Bedem za turske osvajače

21. veljače obilježava se Međunarodni dan materinskoga jezika.

22. veljače 1732. rođen je *George Washington*, američki vojskovođa i političar.

22. veljače 1483. tiskana je prva knjiga na hrvatskom tlu. »Let gospodnjih 1483, meseca pervara, dni 22-i Misali biše svršeni.« Tako piše na kraju knjige Misala po zakonu rimskog dvora, prve knjige tiskane na hrvatskom tlu.

22. veljače 1942. ubio se *Stefan Zweig*, austrijski književnik.

22. veljače 1935. rođen je *Danilo Kiš*, srpski književnik židovskoga podrijetla.

23. veljače 1440. rođen je u *Cluju Matija* ili *Matijaš Hunyadi*, nazvan

Korvin. Nakon tajanstvene smrti hrvatsko-ugarskog kralja Ladislava V., izabran je za novog je monaha 1458., kao osamnaestogodišnji sin ugarskoga guvernera i vojskovođe Janosa ili Janka.

Ime Korvin dobio je po gavranu koji se na latinskom naziva corvus, a ističe se u njegovu grbu.

U to doba Ugarska je bila staleška država u kojoj je vladala oligarhijska anarhija krup-

nih feudalaca. Oslanjajući se na niže plemstvo i građanstvo, Korvin pokušava središte moći učvrstiti u dvoru. No, za to je bila potrebna i novčana moć. Zbog toga, pod izgovorom opasnosti od Turaka, Korvin uvodi oporezivanje svih staleža u zemlji, te stvara jaku najamničku vojsku koja će kasnije biti snažan bedem za turske osvajače. Poslije pada Bosne, 1463., Korvin oslobađa Jajce i Srebrenicu i stvara banovine što će godinama štiti Slavoniju od Turaka. Istodobno ratuje i s Habsburgovcima, te suzbija pokušaj Mletaka da se učvrste u Hrvatskome primorju. Tada osniva u Senju prvu stalnu vojničku organizaciju u Hrvatskoj.

Godine 1485. Korvin trijumfalno ulazi u Beč koji postaje nova prijestolnica kraljevstva. No, snažna centralistička monarhija, prva u srednjoj Europi, bit će kratka vijeka. U dobi od 50 godina Korvin 4. lipnja 1490. umire u Beču, a njegovi slabi nasljednici neće uspjeti spriječiti anarhiju. To će omogućiti daljnje nadiranje Turaka i uzrokovati kopnjenje ugarske države. Matija Korvin ostao je zapisan i kao zaštitnik umjetnosti. Njegov je dvor bio stjecište najpoznatijih umjetnika i humanista onoga

doba, a među njima bili su *Ivan Česmički*, odnosno *Jannus Panninius*, *Ivan Vitez*, *Ivan Duknović*, *Jakov Statilić* i drugi Hrvati.

23. veljače 1685. rođen je *Georg Händl*, njemački kompozitor.

23. veljače 1855. umro je *Carl Gauss*, njemački matematičar.

HRVATSKI BORAC U ULTIMATE FIGHTU (NA 52 KG), I I DAN OD NAJBRŽIJI NA SVIJETU	KOJE JE BLUJE NITRA	PJEVAČ ČVIG	SINTE- TIČKA IRANA	SUVAH- NEŠTVO	KRIJIKI LAGANI MATERIJAL (ZA AMBA- LAŽU)	NAJLIKA KORAČA KAKIJA AS	ČUVENI KING SAJIST ALEKSAN DAR
NASA SUSJEDNA DRŽAVA							
PRONALAZAČ, OTKROVAČ							
ŠTET RUKE OD HLADNOĆE ILI LJELJUBA							
SITNI TRGOVAC, POKUČA- RAC						"VOTIK" DOČAS- NICKI ČIN	
OSOBNA JAMU NITRA		VELIKE HIBRIDNE MILIT PRINCEZA IZ "MIDE"					
"FRIENDS OF ANIMALS"			POBJE- NICKI ZAJMUT U DŽUDOU ST. OBLAST U ITALIJU				
BASTAVNI VIZNIK	SLAVEN. OPISME- NIVAC ABRAHAM OD MILJA						KIPČ BOGA AMORA
SVJEŠ- ONIK							
FRANC. KOMP- ZICOR, JACKIE H					"MOTSKI" OTOK BLUDU NAJSTINJI		
JULIJA AMERIČKA DRŽAVA				POGOD- BENI VIZNIK VRSTA GLINE			
"KOGIK"	SAJIB NITRA U OKLI					RAZREZ NA ODJEČI AMERIČKI GLAŠENIK MIGUJAJ	
ISTAKNUTI ZAGRE- BAČKI SLIKAR	POJ VAC VITASOVIĆ						DJELI SE NA 11 OKLIAR I KVARTAR
"IZRAEL"		SORTA JABUKA JELEN S PLOSNAJIM NEKAKVIMA					
ČOVJEK S MALO (II I NIMALO) KOSE						BLAŽANJA NEVJERNIK NEZNA- BOŽAC	
BASTAVIO: JVIČA SUBAI	"NOBELLI" KIRAJI NA KRETI (LABIRINT)		NODNA LAJJA RITAIČKA MREŽA VELIKIH OKA			SAGIBANIT TUELA U ZNAK POZ DRAVA "ZELENI OTOK"	
RIMSKI: 1000	LIKACIJE POČASTI GLAZBENA MJERA						NA OVU STRANU OVAMO ČORJE U JAMENIKI
ODISEJEV RODNI OTOK					SITAN SKANDIN- NOVAC ALEKSAN DAR OD MILJA		GLASANJE GUSAKA LOPOV KRALJI VAC
NATALIJA (KRAČE)				GLUMICA IZ "PRIVA TELJA", JENNIFER "ASTATIN"			ALMIRA OSMANO VIČ ZEMLIJE NAJITRA
SUŠTA VINA						AFERE, SASLAŽNI "ŠVEDSKA"	
ZRAČNI BALON ZALIT U VELIKE VISINE							SKLADA- TELI SARJE

RJEŠENJA IZ PROŠLOG BROJA:

RUMUNJSKA, AMARILIS, YOKOHAMA, CVITAN, N, HI, ILICA, A, STANAC, RAVI, ARI, LUISA, SJ, ESTETIKA, STK, ANA, JASTREB, RONČEVIĆ, PRATI, JAVA, SOK, ILINIJA, ULCINJ, DAKSA, AKE, SKIDATI, AKVAREL, TA, AKACIJA, RITA, I, S, ARAM, NJEN, AV, CIPELA, POET, T, R, IKONOSTAS, HARFA, JANE, KALIMANTAN, AREST, SEMANTIKA.

PETAK 25. 2. 2005.

HRT 1

06.20 – TV kalendar
 06.30 – Dobro jutro, Hrvatska
 09.10 – Promet danas
 09.15 – Lugarnica 10., serija
 10.00 – Vijesti
 10.10 – Putovanje oko svijeta
 11.05 – Slobodna zona, kratki dokumentarni film
 11.20 – Kruške i jabuke – kuharski dvoboj
 12.00 – Dnevnik
 12.15 – Bioprogrnoza
 12.16 – Panorama Europe – pitanje
 12.17 – TV kalendar
 12.30 – Sedam žena, serija
 13.20 – Maja, talk-show
 14.00 – Vijesti
 14.10 – Karen Sisco, serija
 14.55 – Slobodna zona, kratki dokumentarni film
 15.05 – Batman, crtana serija
 15.30 – Nora Fora, igra za mlade
 16.00 – Hrvatska danas
 16.20 – Život uživo – sa stilom
 17.00 – Vijesti
 17.10 – »ivot uživo – tema dana
 17.50 – Promet danas
 17.55 – Znanstvena petica
 18.40 – Villa Maria, serija
 19.30 – Dnevnik
 20.00 – Panorama Europe – odgovor
 20.10 – Heartbreakers, američki film
 22.20 – Dnevnik
 22.30 – Bioprogrnoza
 22.35 – Umorestva u Midsomeru 6., mini-serija
 00.15 – Zlikavci, zabavni program
 00.25 – U uredu 1., humoristična serija
 00.55 – Rodbina, humoristična serija
 01.20 – Karen Sisco, serija
 02.05 – Alias 2., serija
 02.50 – Snaga valova, serija
 03.40 – Putovanje oko svijeta
 04.30 – Film
 06.00 – Maja, talk-show
 06.35 – Sedam žena, serija

HRT 2

07.50 – TV kalendar
 08.00 – Teletubbies, lutkarska serija
 08.25 – ŽUTOKLJUNAC
 09.20 – NULTI SAT
 10.30 – Sjednica Hrvatskog sabora, prijenos

13.35 – Rodbina, humoristična serija
 14.00 – Res publica: Meu nama
 14.45 – Res publica: Iz jezične riznice
 15.00 – Sjednica Hrvatskog sabora, prijenos
 16.30 – Vijesti za gluhe
 16.40 – Pleme 5., serija
 17.30 – CIA 2., serija
 18.15 – Panorama Europe – pitanje
 18.20 – Županijska panorama
 18.45 – Savršeni svijet
 19.15 – Slobodna zona, kratki dokumentarni film
 19.30 – Glazbena TV
 20.05 – Kome zvoni Dora? Press konferencija
 20.50 – Snaga valova, serija
 21.45 – Alias 2., serija
 22.30 – Vijesti na Drugom
 22.40 – Promet danas
 22.45 – Zlikavci, zabavni program
 22.55 – Metro pop
 00.25 – Zona sumraka, serija
 01.10 – Mercedes, moja ljubav – francuski film
 02.45 – Savršeni svijet

nova

07.00 NOVA KIDS TV
 Digimoni
 Supercure
 Harvey Toons
 Djeca iz učionice 402
 Digimoni
 Supercure
 09.35 Uljez, serija
 10.25 Izlog strasti, serija
 10.55 San Sicario: Skijanje, Super G ž, prijenos
 12.00 Zatočenica, serija
 13.05 Po ure torture, zabavna emisija
 13.50 Crkni ljepotice, igrani film
 15.45 Zatočenica, serija
 16.45 Ljubav bez grijeha, serija
 17.35 Vijesti
 17.40 Izlog strasti, serija
 18.10 Uljez, serija
 19.00 24 sata
 19.45 Laku noć, Hrvatska, crtana serija
 19.55 Vrijeme
 20.00 Drugo lice – Petar Vlahov show
 21.00 Zelena karta, igrani film
 22.50 Zakon u New Yorku, serija
 23.45 V. I. P., serija
 00.35 Laku noć, Hrvatska, crtana serija
 00.45 Vrijeme sutra
 06.30 Osveta ljubavi, telenovela (R)

REEL

07.15 Anastasia, sapunica (R)
 08.00 Voljeni doktor Martini, humoristična serija (R)
 08.55 Simpsoni, humoristična animirana serija (R)
 09.20 Sabrina, mala vještica, humoristična serija (R)
 09.45 Roseanne, humoristična serija (R)
 10.10 Bračne vode, humoristična serija (R)
 10.35 Dadilja, humoristična serija (R)
 11.00 Sanja, talk show (R)
 11.55 Zabranjena ljubav, sapunica (R)
 12.25 Anastasia, sapunica
 13.10 Osveta ljubavi, telenovela
 14.00 Voljeni doktor Martini, humoristična serija
 14.50 Eksploziv, magazin (R)
 15.25 Simpsoni, humoristična animirana serija
 15.50 Sabrina, mala vještica, humoristična serija
 16.15 Roseanne, humoristična serija
 16.35 Bračne vode, humoristična serija
 17.00 Dadilja, humoristična serija
 17.30 Sanja: Minea je Djevica, a vi?, talk show
 18.30 Ekkluziv, magazin
 18.45 Vijesti, informativna emisija
 19.10 Eksploziv, magazin
 19.45 Zabranjena ljubav, sapunica
 20.15 Siguran plan, igrani film, triler
 21.55 Vojnik, igrani film, znanstveno-fantastični
 23.40 Vijesti, informativna emisija
 23.50 Bijeli gavran, igrani film, triler
 01.25 Vrijeme zmajeva, dokumentarni film
 03.00 Cobra 11 – specijalci s autoputa, kriminalistička serija (R)

SUBOTA

HRT 1

07.25 – TV kalendar
 07.35 – Vijesti
 07.40 – Obje strane zakona, britanski film za djecu i mlade
 09.00 – Parlaonica
 09.50 – Vijesti
 10.00 – Promet danas
 10.05 – Briljanteen
 10.55 – Kad zvoni?, serija za mlade
 11.25 – Kruške i jabuke – kuharski dvoboj

12.00 – Dnevnik
 12.15 – Bioprogrnoza
 12.20 – Sedam žena, serija
 13.10 – Heartbreakers, američki film
 15.15 – Vijesti
 15.20 – Alpe-Dunav-Jadran
 15.50 – Reporteri
 16.50 – Vijesti
 17.00 – Promet danas
 17.05 – Inspektor Rex 6., serija
 17.50 – Divlja Australoazija, dokumentarna serija
 18.40 – TV Bingo Show
 19.30 – Dnevnik
 20.05 – Studio 10, show program
 21.40 – Monster's Ball, američki film
 23.40 – Dnevnik
 23.55 – Magloviti trag, američko-britanski film
 01.35 – Passagem por Lisboa, portugalski film
 03.20 – Newyorški plavci 10., serija
 04.05 – Inspektor Rex 6., serija
 04.50 – Simpsoni 12., humoristična serija
 05.15 – Studio 10, show program
 06.45 – Sedam žena, serija
 08.00 – TV vodič
 08.40 – Villa Maria, serija
 10.50 – Kućni ljubimci
 11.20 – Reprizni program

26. 2. 2005.

12.15 – TV raspored

12.20 – Korijeni –
hrvatske manjine u Europi

12.50 – Duhovni izazovi

13.05 – Prizma –
multinacionalni magazin

14.05 – City Folk

14.35 – TV raspored

14.40 – Krugovi – sigurnost u
cestovnom prometu

15.00 – Crno-bijelo u boji

15.30 – Filmska klasika: Vikings,
američki film17.25 – HNL: Osijek – Hajduk,
prijenos

19.30 – Glazbena TV

20.05 – Newyorški plavci 10.,
serija20.50 – Bez oduševljenja, molim 2.
– humoristična serija

21.20 – Vijesti na Drugom

21.35 – HNL – emisija

22.45 – Simpsoni 12.,
humoristična serija

23.05 – Promet danas

23.10 – Sport danas

23.20 – Sissor Sisters Live in
Brighton

00.10 – Reporteri

01.10 – Divlja Australoazija,
dokumentarna serija02.00 – National Geographic:
Lovci na zmijske –
sjeverna Amerika

07.00 NOVA KIDS TV

Supercure

Digimoni

Nevjerojatni Hulk

08.20 Dinotopia, serija

09.10 Djevojke s Beverly Hillsa,
serija09.40 Kranjska Gora: skijanje vsl
m, 1. vožnja, prijenos

10.25 Ski magazin

10.55 San Sicario: Skijanje spust
ž, prijenos

11.55 Goodyear liga – sažeci

12.25 Kranjska Gora: Skijanje
vsl m, 2. vožnja, prijenos

13.20 Smallville, serija

14.10 VH 1 Put do slave: Brandy

15.00 Zelena karta, igrani film

16.50 Vijesti

16.55 Košarka Goodyear liga:
Cibona VIP-Split CO,
prijenos

19.00 24 sata

19.45 Vrijeme

19.50 Da pukneš od smijeha,
zabavna emisija20.00 Hrvatski Idol – Finale,
prijenos

21.30 Na selu, igrani film

23.25 Mentor, serija

00.15 Firefly, serija

01.05 Vrijeme sutra

07.25 Beyblade, crtana serija

08.55 Moja cura je zvijezda,
humoristična serija09.15 Rock Me Baby,
humoristična serija09.35 Lud za tobom,
humoristična serija10.00 Zabranjena ljubav,
sapunica – maraton (pet
tjednih epizoda)12.20 Sally Hemings: Američki
skandal, dramska
mini serija, prvi dio13.50 Tarzan: Kralj New Yorka,
kriminalistička serija14.35 Cijena savjesti,
dramska serija15.20 Pravi poziv, akcijsko-
fantastična serija16.10 Siguran plan, igrani film,
triler (R)17.50 Zvijezde Ekstra: Ashton
Kutcher i Fred Durst-
ljubavni lanac,
zabavna emisija

18.45 Vijesti, informativna emisija

19.10 Eksploziv vikend, magazin

20.15 Operacija Swordfish,
igrani film, akcijski triler21.55 Zmajev udarac, igrani film,
akcijski23.20 Playboy: Grijesi Hollywooda,
igrani film, erotski00.50 Vojnik, igrani film,
znanstveno-fantastični (R)02.25 Bijeli gavran, igrani film,
triler (R)

NEDJELJA 27. 2. 2005.

08.00 – TV kalendar

08.10 – Vijesti

08.15 – Teletubbies,
lutkarska serija

08.40 – Vikendica

09.30 – Aladdin, crtana serija

09.50 – Timon i Pumbaa,
crtana serija

10.15 – Promet danas

10.20 – Ciklus Columbo:
Kandidat za zločin,
američki film

12.00 – Dnevnik

12.15 – TV kalendar

12.30 – Plodovi zemlje

13.20 – Split: More

14.00 – Nedjeljom u dva

15.05 – Vijesti

15.15 – Promet danas

15.20 – Pjesme s potpisom

16.10 – Moj otac junak,
američko-francuski film17.40 – Kad zvoni?, serija za
mlade

18.15 – Piramida, zabavni program

19.30 – Dnevnik

20.05 – Tko želi biti milijunaš?,
kviz21.05 – Duga mračna noć,
dramska serija

22.00 – Dnevnik

22.15 – Evergreen: A Shot in the
Dark, američki film00.00 – Dodjela 77. filmske
nagrade Oscar, prijenos06.00 – Slobodna zona, kratki
dokumentarni film08.10 – Najbolji,
dokumentarna serija08.40 – Radoznali vrtlari,
dokumentarna serija

09.10 – Villa Maria, serija

10.40 – Biblija

10.50 – Portret crkve i mjesta

11.00 – Sv. Ivan Žabno:
Sveta misa, prijenos12.05 – National Geographic: Sove
– nečujni lovci

13.00 – Mir i dobro

13.30 – Studio F1 – uvod u sezonu

14.00 – Umrorstva u Midsomeru 6.,
mini-serija15.40 – Policijske priče: Narudžba,
dokumentarna emisija

16.10 – Opera Box

16.40 – Zvezdani ratovi:
Fantomaska prijetnja,
američki film18.50 – Nogomet –
Magazin Lige prvaka19.20 – Međunarodno natjecanje
u sinkroniziranom klizanju,
reportaža

19.45 – Simpsoni 12.,

humoristična serija

20.10 – Pet plus – sportski
program

21.20 – Vijesti na Drugom

21.30 – Vijesti iz kulture

21.35 – Pet plus – sportski
program

23.45 – Promet danas

23.50 – Zvezdane staze:
Voyager 5., serija00.35 – Zvezdane staze:
Voyager 5., serija

06.55 Vrijeme danas

07.00 NOVA KIDS TV

Supercure

Digimoni

Djeca iz učionice 402

08.50 Školska rukometna liga

09.25 Kranjska Gora: Skijanje
sl m, 1. vožnja, prijenos10.25 San Sicario: skijanje
kombinacija ž, prijenos
(spust)11.30 Tajne veze,
dokumentarna serija12.10 Kranjska Gora: Skijanje
sl m, 2. vožnja, prijenos13.00 Automotiv, auto-moto
magazin13.25 San Sicario: skijanje
kombinacija ž, prijenos (sl)14.25 Sretni dani s golim kuharom,
kulinarski show

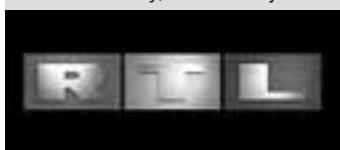
14.55 Sve je relativno, serija

15.25 Pet minuta slave,
zabavna emisija

16.15 U sedmom nebu, serija

NEDJELJA

17.05 Vijesti
17.10 Draga, smanjio sam djecu,
igrani film
19.00 24 sata
19.30 Vrijeme
19.35 Laku noć Hrvatska,
crtana serija
20.00 Zona smrti, serija
20.45 Red Carpet,
zabavna emisija
21.45 Sedam godina u Tibetu,
igrani film
00.05 Hrvatski Idol,
zabavna emisija
01.30 Laku noć Hrvatska,
crtana serija
01.40 Vrijeme sutra
07.10 Astro Boy, crtana serija

07.30 Dexterov laboratorij,
crtana serija
07.55 Ed, Edd i Eddy, crtana serija
08.20 Johnny Bravo, crtana serija
08.40 Beyblade, crtana serija
10.10 Moja cura je zvijezda,
humoristična serija (R)
10.35 Rock Me Baby,
humoristična serija (R)
10.55 Lud za tobom,
humoristična serija (R)
11.20 Pseća izložba,
igrani film, komedija
12.50 Sally Hemings: Američki
skandal, dramska mini serija,
drugi dio
14.15 Operacija Swordfish,
igrani film, akcijski triler (R)
15.55 Prijatelj na kvadrat,
zabavna emisija (R)
16.50 Mijenjam ženu – hrvatska
verzija
17.40 Salto, zabavna emisija
18.15 Ekkluziv, magazin
18.45 Vijesti, informativna emisija
19.10 Nova zvijezda – europski
magazin, informativna
emisija
19.25 Eksploziv vikend, magazin
20.15 Velika frka, srpski igrani film,
komedija
21.40 FBI: Istraga,
dokumentarno-
kriminalistička serija
22.35 Novi forenzičari,
dokumentarno-
kriminalistička serija
23.30 Autopsija,
dokumentarno-
kriminalistička serija
00.00 Zmajev udarac,
igrani film, akcijski (R)
01.30 Playboy: Grijesi
Hollywooda, igrani film,
erotski (R)
03.00 Eksploziv vikend,
zabavna emisija (R)

PONEDJELJAK 28. 2. 2005.

06.20 – TV kalendar
06.30 – Dobro jutro, Hrvatska
09.10 – Promet danas
09.15 – Lugarnica 10., serija
10.00 – Vijesti
10.10 – Putovanje oko svijeta:
Mongolija – povratak
na nomadske staze
11.05 – Oprah Show
12.00 – Dnevnik
12.15 – Panorama Europe –đ
pitanje
12.16 – TV kalendar
12.30 – Sedam žena, serija
13.20 – Maja, talk-show
14.00 – Vijesti
14.10 – Karen Sisco, serija
14.55 – Slobodna zona,
kratki dokumentarni film
15.05 – Batman, crtana serija
15.30 – Nora Fora, igra za mlade
16.00 – Hrvatska danas
16.20 – Život uživo – sa stilom
17.00 – Vijesti
17.10 – Život uživo – tema dana
17.50 – Promet danas
17.55 – Najslabija karika, kviz
18.40 – Villa Maria, serija
19.30 – Dnevnik
20.00 – Panorama Europe –
odgovor
20.10 – Latinica: Sve zbog novca
21.50 – Konstruiranje nemogućeg:
Rimska ratna naprava,
dokumentarna serija
22.45 – Otvoreno
23.40 – Dnevnik
23.55 – Vrijeme je za jazz
01.00 – Momci iz četvrti,
američki film
02.30 – Latinica: Sve zbog novca
04.00 – Shpitza, zabavna emisija
04.50 – Maja, talk-show
05.25 – Sedam žena, serija

07.50 – TV kalendar
08.00 – Teletubbies,
lutkarska serija
09.20 – NULTI SAT
10.25 – Fudge, serija za djecu
10.45 – Batman, crtana serija
11.10 – Direkt
11.40 – Slobodna zona,
kratki dokumentarni film
12.00 – Zvezdane staze:
Voyager 5., serija
12.45 – Res publica:
Ekumena, religijski
program

13.35 – Rodbina,
humoristična serija
14.00 – NULTI SAT
14.55 – Ciklus Columbo:
Kandidat za zločin,
američki film
16.30 – Vijesti za gluhe
16.40 – Pleme 5., serija
17.30 – CIA 2., serija
18.20 – Županijska panorama
18.45 – Internacional,
vanjskopolitički magazin
19.30 – Glazbena TV
20.05 – Kome zvoni Dora? Izlet
20.40 – Bez traga, serija
21.25 – Vijesti na Drugom
21.35 – Vijesti iz kulture
21.40 – Promet danas
21.45 – Shpitza, zabavna emisija
22.40 – Oz 2., serija
23.35 – Filmska večer s
akcijskim filmovima:
Trkač, američki film
01.15 – Karen Sisco, serija
02.00 – Rodbina,
humoristična serija
02.25 – Bez traga, serija

07.00 NOVA KIDS TV
Digimoni
Supercure
Harvey Toons
Djeca iz učionice 402
Digimoni
Supercure
09.40 Uljez, serija
10.30 Izlog strasti, serija
11.00 Ljubav bez grijeha, serija
11.50 Zatočenica, serija
12.50 Red Carpet, zabavna
emisija
13.45 Laku noć Hrvatska,
crtana serija
13.55 Moćni par, igrani film
15.45 Zatočenica, serija
16.45 Ljubav bez grijeha, serija
17.35 Vijesti
17.40 Izlog strasti, serija
18.10 Uljez, serija
19.00 24 sata
19.45 Vrijeme
19.50 Laku noć Hrvatska,
crtana serija
20.00 Jedan na jedan –
talk show Alke Vuice
21.00 Opasna zona, igrani film
22.50 Talentirani g. Ripley,
igrani film
01.00 Vrijeme sutra
06.50 Osveta ljubavi,
telenovela (R)
07.35 Anastasia, sapunica (R)
08.20 Voljeni doktor Martini,
humoristična serija (R)

09.15 Simpsoni, humoristična
animirana serija (R)
09.40 Sabrina, mala vještica,
humoristična serija (R)
10.05 Roseanne,
humoristična serija (R)

10.30 Bračne vode,
humoristična serija (R)
10.00 Dadilja, humoristična
serija (R)
11.25 Sanja, talk show (R)
12.20 Zabranjena ljubav,
sapunica (R)
12.45 Anastasia, sapunica
13.30 Osveta ljubavi, telenovela
14.20 Voljeni doktor Martini,
humoristična serija
15.15 Ekkluziv, magazin (R)
15.30 Simpsoni, humoristična
animirana serija
15.55 Sabrina, mala vještica,
humoristična serija
16.15 Roseanne, humoristična
serija
16.40 Bračne vode,
humoristična serija
17.00 Dadilja, humoristična serija
17.30 Sanja: Ljudi, psi,
mačke naglavačke!,
talk show
18.30 Ekkluziv, magazin
18.45 Vijesti, informativna emisija
19.10 Eksploziv, magazin
19.45 Zabranjena ljubav, sapunica
20.15 Srolcovka, zabavna emisija
21.15 Domaći pomfrit, igrani film,
romantična komedija
22.50 Cobra 11 – specijalci s
autoputa,
kriminalistička serija
23.40 Vijesti, informativna emisija
23.55 Velika frka, srpski igrani film,
komedija (R)
01.20 FBI: Istraga,
dokumentarno-

kriminalistička serija (R)
02.05 Novi forenzičari,
dokumentarno-

UTORAK 1. 3. 2005.

HRT 1

06.20 – TV kalendar
 06.30 – Dobro jutro, Hrvatska
 09.10 – Promet danas
 09.15 – Lugarnica 10., serija
 10.00 – Vijesti
 10.10 – Putovanje oko svijeta: Neistraženi Mianmar
 11.05 – Oprah Show
 12.00 – Dnevnik
 12.15 – Bioproгноza
 12.16 – TV kalendar
 12.30 – Sedam žena, serija
 13.20 – Maja, talk-show
 14.00 – Vijesti
 14.10 – Karen Sisco, serija
 14.55 – Slobodna zona, kratki dokumentarni film
 15.05 – Batman, crtana serija
 15.30 – Nora Fora, igra za mlade
 16.00 – Hrvatska danas
 16.20 – Život uživo – sa stilom
 17.00 – Vijesti
 17.10 – Život uživo – tema dana
 17.50 – Promet danas
 17.55 – Najslabija karika, kviz
 18.40 – Villa Maria, serija
 19.30 – Dnevnik
 20.10 – Globalno sijelo
 20.45 – 100% ja, zabavno-glazbena emisija
 21.40 – Svete planine svijeta: Kailas – središte svijeta, putopisna serija
 22.15 – Otvoreno
 23.10 – Dnevnik
 23.25 – Na rubu znanosti: Zablude u pseudoznanosti
 00.25 – Dječji rođendani, američki film
 02.05 – Globalno sijelo
 02.35 – 100% ja, zabavno-glazbena emisija
 03.25 – Karte na stol, magazin iz kulture
 04.10 – Oprah Show
 04.55 – Maja, talk-show
 05.30 – Sedam žena, serija

HRT 2

07.50 – TV kalendar
 08.00 – Teletubbies, lutkarska serija
 08.25 – ŽUTOKLJUNAC
 09.20 – NULTI SAT
 10.25 – Fudge, serija za djecu
 10.45 – Batman, crtana serija
 11.10 – Slobodna zona, kratki dokumentarni film
 11.20 – Negdje daleko, dokumentarna emisija
 12.00 – Zvezdane staze:

Voyager 5., serija
 12.45 – Res publica: Treća dob, emisija za umirovljenike
 13.35 – Rodbina, humoristična serija
 14.50 – Dječji rođendani, američki film
 16.30 – Vijesti za gluhe
 16.40 – Pleme 5., serija
 17.30 – CIA 2., serija
 18.20 – Županijska panorama
 18.45 – Karte na stol, magazin iz kulture
 19.30 – Glazbena TV
 20.05 – Kome zvoniti Dora? Izlet
 20.40 – Plavuša s Harvarda, američki film
 22.15 – Vijesti na Drugom
 22.25 – Vijesti iz kulture
 22.30 – Promet danas
 22.35 – Oz 2., serija
 23.30 – Filmska večer s akcijskim filmovima: Tango i Cash, američki film
 01.10 – Karen Sisco, serija
 01.55 – Rodbina, humoristična serija
 06.55 – Vrijeme danas

nova

07.00 NOVA KIDS TV
 Digimoni
 Supercure
 Harvey Toons
 Djeca iz učionice
 09.40 Uljez, serija
 10.30 Izlog strasti, serija
 11.00 Ljubav bez grijeha, serija
 11.50 Zatočenica, serija
 12.50 Jedan na jedan, talk show Alke Vuice
 13.45 Laku noć Hrvatska, crtana serija
 13.55 Princ Valiant, igrani film

Princ Valiant

15.45 Zatočenica, serija
 16.45 Ljubav bez grijeha, serija
 17.35 Vijesti
 17.40 Izlog strasti, serija
 18.10 Uljez, serija
 19.00 24 sata
 19.45 Vrijeme
 19.50 Laku noć Hrvatska,

crtana serija
 20.00 Naša mala klinika, serija
 21.00 Po ure torture, zabavna emisija
 21.30 Izgubljeni, serija
 22.30 Svi vole Raymonda, serija
 23.00 Narod protiv Larryja Flinta, igrani film
 01.10 Vrijeme sutra

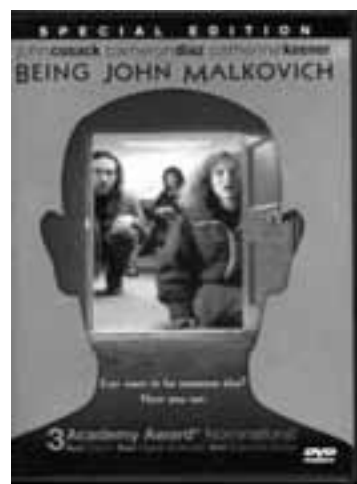

06.50 Osveta ljubavi, telenovela (R)
 07.35 Anastasia, sapunica (R)
 08.20 Voljeni doktor Martini, humoristična serija (R)
 09.15 Simpsoni, humoristična animirana serija (R)
 09.40 Sabrina, mala vještica, humoristična serija (R)
 10.05 Roseanne, humoristična serija (R)
 10.30 Bračne vode, humoristična serija (R)
 11.00 Dadilja, humoristična serija (R)
 11.25 Sanja, talk show (R)
 12.20 Zabranjena ljubav, sapunica (R)
 12.45 Anastasia, sapunica
 13.30 Osveta ljubavi, telenovela
 14.20 Voljeni doktor Martini, humoristična serija
 15.15 Ekkluziv, magazin (R)
 15.30 Simpsoni, humoristična animirana serija
 15.55 Sabrina, mala vještica, humoristična serija
 16.15 Roseanne, humoristična serija
 16.40 Bračne vode, humoristična serija
 17.00 Dadilja, humoristična serija
 17.30 Sanja: Kakvo je stanje u hrvatskim rodilištima!, talk show
 18.25 Ekkluziv, magazin
 18.45 Vijesti, informativna emisija
 19.10 Eksploziv, magazin
 19.45 Zabranjena ljubav, sapunica
 20.15 Super dadilja, dokumentarna sapunica
 21.10 Krvna osveta, igrani film, akcijska drama
 22.35 Cobra 11 – specijalci s autoputa, kriminalistička serija
 23.30 Vijesti, informativna emisija
 23.45 Scrolovka, zabavna emisija (R)
 00.35 Domaći pomfrit, igrani film, romantična komedija (R)
 02.05 Cobra 11 – specijalci s autoputa, kriminalistička serija (R)
 02.55 Eksploziv, magazin (R)

SRIJEDA

HRT 1

06.20 – TV kalendar
 06.30 – Dobro jutro, Hrvatska
 09.10 – Promet danas
 09.15 – Lugarnica 10., serija
 10.00 – Vijesti
 10.10 – Najekstremnije životinje: Ekstremni ugrizi
 11.00 – Govorimo o zdravlju
 11.50 – TV raspored
 12.00 – Dnevnik
 12.15 – Bioproгноza
 12.16 – TV kalendar
 12.30 – Sedam žena, serija
 13.20 – Maja, talk-show
 13.55 – TV raspored
 14.00 – Vijesti
 14.10 – Karen Sisco, serija
 14.55 – Slobodna zona, kratki dokumentarni film
 15.05 – Batman, crtana serija
 15.30 – Nora Fora, igra za mlade
 16.00 – Hrvatska danas
 16.20 – Život uživo – sa stilom
 17.00 – Vijesti
 17.10 – Život uživo – tema dana
 17.45 – Promet danas
 17.50 – Najslabija karika, kviz
 18.30 – Villa Maria, serija
 19.30 – Dnevnik
 20.05 – Being John Malkovich, američki film

22.00 – Od trnja do zvijezda, dokumentarna emisija
 22.30 – Bioproгноza
 22.35 – Otvoreno
 23.30 – Dnevnik
 23.45 – Direkt
 00.15 – Fakinaža, francuski film
 01.45 – Najekstremnije životinje: Ekstremni ugrizi
 02.35 – Prekid programa radi redovnog održavanja uređaja
 04.50 – Maja, talk-show
 05.25 – Sedam žena, serija

SRIJEDA 2. 3. 2005.

07.50 – TV kalendar
08.00 – Teletubbies, lutkarska serija
08.25 – ŽUTOKLJUNAC
09.20 – NULTI SAT
10.25 – Fudge, serija za djecu
10.45 – Batman, crtana serija
11.10 – Reprizni program
12.00 – Zvezdane staze: Voyager 5., serija
12.45 – Res publica: Trenutak spoznaje
13.20 – Res publica: Heureka
13.35 – Rodbina, humoristična serija
14.00 – NULTI SAT
15.00 – Prevrnuta kolijevka, američki film
16.30 – Vijesti za gluhe
16.40 – Pleme 5., serija
17.30 – CIA 2., serija
18.20 – Županijska panorama
18.45 – Tihi ubojica, dokumentarna emisija
19.30 – Kome zvoni Dora? Dorin godišnjak
20.20 – Austrija – Hrvatska, 1. poluvrijeme
21.15 – Vijesti na Drugom
21.22 – Vijesti iz kulture
21.27 – Promet danas
21.30 – Austrija – Hrvatska, 2. poluvrijeme
22.20 – Emisija nakon utakmice
22.40 – Oz 2., serija
23.35 – Filmska večer s akcijskim filmovima: F/X - ubojstvo trikom, američki film
01.20 – Karen Sisco, serija
02.05 – Rodbina, humoristična serija

07.00 NOVA KIDS TV
Digimoni
Supercure
Harvey Toons
Djeca iz učionice 402
Digimoni
Supercure
09.40 Uljez, serija
10.30 Izlog strasti, serija
11.00 Ljubav bez grijeha, serija
11.45 Zatočenica, serija
12.45 Naša mala klinika, serija
13.35 Laku noć Hrvatska, crtana serija
13.45 Lisičji vladar, igrani film
15.45 Zatočenica, serija
16.45 Ljubav bez grijeha, serija

17.35 Vijesti
17.40 Izlog strasti, serija
18.10 Uljez, serija
19.00 24 sata
19.45 Vrijeme
19.50 Laku noć Hrvatska, crtana serija
20.00 U potrazi za ocem, igrani film
21.45 U sridu – talk show
22.45 Svjetske zavjere, dok. film
23.15 Valentinovo spilijskog čovjeka, igrani film
01.05 Vrijeme sutra

06.50 Osveta ljubavi, telenovela (R)
07.35 Anastasia, sapunica (R)
08.20 Voljeni doktor Martini, humoristična serija (R)
09.25 Simpsoni, humoristična animirana serija (R)
09.40 Sabrina, mala vještica, humoristična serija (R)
10.05 Roseanne, humoristična serija (R)
10.30 Bračne vode, humoristična serija (R)
11.00 Dadilja, humoristična serija (R)
11.25 Sanja, talk show (R)
12.20 Zabranjena ljubav, sapunica (R)
12.45 Anastasia, sapunica
13.30 Osveta ljubavi, telenovela
14.20 Voljeni doktor Martini, humoristična serija
15.15 Ekkluziv, magazin (R)
15.30 Simpsoni
15.55 Sabrina, mala vještica
16.15 Roseanne
16.40 Bračne vode
17.00 Dadilja, humoristična serija
17.30 Sanja: Moja najveća blamaža, talk show
18.25 Ekkluziv, magazin
18.45 Vijesti, informativna emisija
19.10 Exploziv, magazin
19.45 Zabranjena ljubav, sapunica
20.15 Prijatelj na kvadrat, zabavna emisija
21.10 Nestali, kriminalistička serija
21.55 Tragovi zločina, kriminalistička serija
22.50 Cobra 11 – specijalci s autoputa, kriminalistička serija
23.40 Vijesti, informativna emisija
23.55 Super dadilja, dokumentarna sapunica (R)
00.45 Krvna osveta, igrani film akcijska drama (R)
02.15 Cobra 11 – specijalci s autoputa, kriminalistička serija (R)
03.00 Exploziv, magazin (R)

ČETVRTAK

06.20 – TV kalendar
06.30 – Dobro jutro, Hrvatska
09.10 – Promet danas
09.15 – Lugarnica 10., serija
10.00 – Vijesti
10.05 – Putovanje oko svijeta: Namibija, tajni rezervat
10.55 – Radoznali vrtlari 2., dokumentarna serija
11.25 – Najbolji, dokumentarna serija
12.00 – Dnevnik
12.15 – Bioproгноza
12.16 – TV kalendar
12.30 – Sedam žena, serija
13.20 – Maja, talk-show
14.00 – Vijesti
14.10 – Karen Sisco, serija
14.55 – Slobodna zona, kratki dokumentarni film
15.05 – Batman, crtana serija
15.30 – Nora Fora, igra za mlade
16.00 – Hrvatska danas
16.20 – Život uživo – sa stilom
17.00 – Vijesti
17.10 – Život uživo – tema dana
17.50 – Promet danas
17.55 – Najslabija karika, kviz
18.40 – Villa Maria, serija
19.30 – Dnevnik
20.05 – Tko želi biti milijunaš?, kviz
21.05 – Dora 2005. – 1. polufinalna večer, prijenos
22.20 – Bioproгноza
22.25 – Otvoreno
23.20 – Dnevnik
23.35 – Perry Mason: Slučaj zloglasne redovnice, američki film
01.10 – Putovanje oko svijeta: Namibija, tajni rezervat
02.00 – Ispovijed, američki film
03.50 – Slobodna zona, kratki dokumentarni film
04.05 – Poslovni klub
04.35 – Europa i mi
04.50 – Maja, talk-show
05.25 – Sedam žena, serija

07.50 – TV kalendar
08.00 – Teletubbies, lutkarska serija
08.25 – ŽUTOKLJUNAC
09.20 – NULTI SAT
10.25 – Fudge, serija za djecu
10.45 – Batman, crtana serija
11.10 – Reprizni program

12.00 – Zvezdane staze: Voyager 5., serija
12.45 – Res publica: Slika zdravlja, emisija o zdravlju
13.35 – Rodbina, humoristična serija
14.55 – Perry Mason: Slučaj zloglasne redovnice, američki film
16.30 – Vijesti za gluhe
16.40 – Pleme 5., serija
17.30 – CIA 2., serija
18.20 – Županijska panorama
18.45 – Poslovni klub
19.15 – Europa i mi
19.30 – Glazbena TV
20.05 – Zapadno krilo 5., serija
20.55 – U uredu 1., humoristična serija
21.25 – Vijesti na Drugom
21.35 – Vijesti iz kulture
21.40 – Promet danas
21.45 – Oz 2., serija
22.40 – Filmska večer s akcijskim filmovima: F/X - ubojstvo trikom 2, američki film
00.25 – Karen Sisco, serija

01.10 – U uredu 1., humoristična serija
01.40 – Rodbina, humoristična serija
02.05 – Zapadno krilo 5., serija

07.00 NOVA KIDS TV
Digimoni
Supercure
Harvey Toons
Djeca iz učionice 402
09.40 Uljez, serija
10.30 Izlog strasti, serija
11.00 Ljubav bez grijeha, serija
11.50 Zatočenica, serija
12.50 U sridu – talk show
13.45 Laku noć Hrvatska, crtana serija
13.55 Samo gledam, igrani film
15.35 TV prodaja
15.45 Zatočenica, serija
16.35 TV prodaja
16.45 Ljubav bez grijeha, serija
17.35 Vijesti
17.40 Izlog strasti, serija
18.10 Uljez, serija
19.00 24 sata

3. 3. 2005.

19.45 Vrijeme sutra
 19.50 Laku noć Hrvatska, crtana serija
 20.00 Pet minuta slave, zabavna emisija
 21.00 Kućanice, serija
 22.00 Kevin Hill, serija
 23.00 Listopad 22, igrani film
 00.45 Košarka Euroliga, snimka
 02.30 Vrijeme sutra

06.50 Osveta ljubavi, telenovela (R)
 07.35 Anastasia, sapunica (R)
 08.20 Voljeni doktor Martini, humoristična serija (R)
 09.15 Simpsoni, humoristična animirana serija (R)
 09.40 Sabrina, mala vještica, humoristična serija (R)
 10.05 Roseanne, humoristična serija (R)
 10.30 Bračne vode, humoristična serija (R)
 11.00 Dadilja, humoristična serija (R)
 11.25 Sanja, talk show (R)
 12.20 Zabranjena ljubav, sapunica (R)
 12.45 Anastasia, sapunica
 13.30 Osveta ljubavi, telenovela
 14.20 Voljeni doktor Martini, humoristična serija
 15.15 Ekkluziv, magazin (R)
 15.30 Simpsoni, humoristična animirana serija
 15.55 Sabrina, mala vještica, humoristična serija
 16.15 Roseanne, humoristična serija
 16.40 Bračne vode, humoristična serija
 17.00 Dadilja, humoristična serija
 17.30 Sanja: Na što trošite?, talk show
 18.30 Ekkluziv, magazin
 18.45 Vijesti, informativna emisija
 19.10 Eksploziv, magazin
 19.45 Zabranjena ljubav, sapunica
 20.15 Mijenjam ženu – hrvatska verzija, dokumentarna sapunica
 21.05 Moji dragi Amerikanci, igrani film, komedija
 22.45 Cobra 11 – specijalci s autoputa, kriminalistička serija
 23.40 Vijesti, informativna emisija
 23.55 Prijatelj na kvadrat, zabavna emisija (R)
 00.45 Nestali, kriminalistička serija (R)
 01.30 Tragovi zločina, kriminalistička serija (R)
 02.20 Cobra 11 – specijalci s autoputa, kriminalistička serija (R)
 03.10 Eksploziv, magazin (R)

TV TJEDNIK NA YU ECO

Emisija TV tjednik emitirat će se večeras 25. veljače u terminu od 20 sati na programu YU ECO televizije. U ovoj emisiji gost će biti predsjednik Izvršnog odbora HNV-a Lazo Vojnić Hajduk. Repriza ove emisije je u subotu 26. veljače u 15 sati.

FILM TJEDNA

PRVI PROGRAM SUBOTA, 26.2.2005. 21.40

MONSTER S BALL – američki film

(MONSTER'S BALL, 2001.)

Drama. Hank Grotowski (B. B. Thornton) i njegov sin Sonny (H. Ledger) rade kao zatvorski čuvari. Hank je strog, rasistički odgojen čovjek koji svoj sina smatra nesposobnim i kukavicom. Nakon teške svađe s ocem, Sonny si oduzme život. Nekoliko dana poslije Hanka na cesti zaustavi crkinja Leticia (H. Berry) i moli ga da odveze njezinog teško ozlijeđenog sina u bolnicu. On odlučio pomoći, no dječaku nema spasa. Sljedećih dana Hank često posjećuje Leticiju, a njihovo druženje ubrzo prerasta u ljubavnu vezu. Hank otkriva da je Leticia udovica osuđenika na smrt u čijem je pogubljenju sudjelovao, no njoj tu činjenicu prešuti. Budući da se smatra odgovornim, želi joj nadoknaditi gubitak tako što će se brinuti o njoj. Pronašavši novi smisao života, Hank postaje drugi čovjek. Daje otkaz na poslu, a čak se suprotstavlja autoritativnom ocu (P. Boyle), koji mu je usadio mržnju prema crncima...

Američki film, pogotovo onaj nezavisni, sve se češće bavi disfunkcionalnošću vlastitog društva, bilo da se radi o nekim masovnim pojavama ili odnosima u obitelji. Logično, malo koji od tih filmova postigne značajniji uspjeh, a gotovo ni jedan nije u toj mjeri privukao pažnju publike kao »Monster's Ball«. Pompa oko tog (više političkog nego filmskog) događaja nepravredno je zasjenila film, u kojem je gluma tek jedan od brojnih hvalevrijednih elemenata. Prvenstveno valja spomenuti izvrstan scenarij koji, iako dotiče ozbiljnu sociološku tematiku poput smrtnih kazni i rasizma te psihološku u vidu duševne transformacije, iskupljenja i oprosta, uspješno izbjegava patetiku i poučnu angažiranost pri suočavanju likova s najtežim tragedijama. Likovi Hanka i Leticie ne mogu se svrstati u dobro poznate, tipizirane, psihološke okvire; njihovi postupci i osjećaji nisu unaprijed strogo zacrtani. Oni su obični ljudi koji se, svako na svoj način, pokušavaju boriti s boli i mržnjom koje osjećaju. Tu se naravno valja ponovno osvrnuti na glumačke izvedbe te uz H. Berry, koja je zaslužila osvojene nagrade, pohvaliti i B. B. Thorntona koji je besprijeckorno odigrao kompleksnu ulogu glavnog muškog lika i uvjerljivo dočarao njegovu transformaciju. Režija Marca Forstera (Finding Neverland) na adekvatno nenametljiv način uokviruje cijelu priču, a diskretne, no iznimno dojmljive glazbene intervencije dodatno naglašavaju emotivno zasićenu i turobnu atmosferu. Ono o čemu se možda najviše govorilo bio je izvrstan glumački nastup lijepe H. Berry, koji je prvi put u povijesti crnoj glumici donio Oscara u kategoriji najbolje glavne gumice. (Dvije godine ranije tumačila je naslovnu ulogu u TV filmu »Introducing Dorothy Dandridge«, o prvoj američkoj crnoj glumici koja je bila nominirana za Oscara). Uz Oscara za svoju je ulogu osvojila još i Srebrnog medvjeda na Berlinskom međunarodnom filmskom festivalu, nagradu Black Reel te nagrade američkih udruženja Screen Actors Guild i National Board of Review. Scenarij M. Addice i W. Rokosa bio je nominiran za Oscara, a osvojio je nagradu Golden Satellite. Glumački nastup B. B. Thorntona nagradili su Florida Film Critics Circle i National Board of Review. Za Thorntona je 2001. bila vrlo uspješna: nagrade National Board of Review i Florida Film Critics Circle za najboljeg glumca dodijeljene su mu za uloge u tri filma u toj godini: »Monster's Ball«, »The Man Who Wasn't There« i »Bandits«. Redatelj Marc Forster, kojemu je ovo tek treći film, nagrade je osvajao i s prva dva filma: »Loungers« (1995) i »Everything Put Together« (2000).

Uloge: Billy Bob Thornton, Halle Berry, Peter Boyle, Heath Ledger

Scenaristi: Milo Addica i Will Rokos

Redatelj: Marc Forster

Maskenbal je tradicionalni

U »Hrvatskoj riječi« broj 105, na trećoj stranici, objavljen je tekst pod naslovom »Vrijeme poklada«, u kojem se navodi: »Hvale je vrijedna i odluka Slankamenaca i Vajšćana da i oni ove godine pokrenu maskare kao mogućnost da se ljudi u većem broju okupe pod istim krovom i u istom, dobrom raspoloženju.«

Također, u istom broju »Hrvatske riječi« na stranici 30 navodi se: »Nekoliko godina se poklade u Petrovaradinu proslavljaju pod nazivom Maskenbal, u Golubincima kao Maškare, a od ove godine se slavilo i u Slankamenu.

Ovom prilikom želim obavijestiti Vas, kao i širu javnost, da u Slankamenu dugi niz godina postoji tradicija proslavljanja poklada, čega se rado sjećaju, kako mješta - ni Slankamena, tako i drugih mjesta u Srijemu, koji su nam bili dragi gosti na tradi-

cionalnom maskenbalu. Čak i kada HKPD »Stjepan Radić« nije bio u posjedu svojih prostorija (od 1991. do 2002.), nije se odustajalo od ove manifestacije, nego je ona održavana u župnoj učionici. Također Vas želim podsjetiti da su fotografije s proteklih maskenbala objavljivane i u »Hrvatskoj riječi«.

Ove je godine bilo mnogo više prisutnih i maski i gledatelja, što je dokaz općeg napretka kako u HKPD »Stjepan Radić«, tako i u Slankamenu, a o čemu je objavljena reportaža u istom broju na 32. strani, gdje piše: »U tjednu pred početak Korizme od starine je bio običaj maskirati se...«.

Iznenaden sam da je moguće u istom broju novina objaviti kako je u Slankamenu održan tradicionalni maskenbal i da je on održan prvi puta. Nadam se da je greška napravljena slučajno.

Ivan Gregurić
tajnik HKPD »Stjepan Radić«
Novi Slankamen

PRIVATNO POGREBNO PREDUZEĆE

"URNA"

A.D.-d.o.o.

Trg žrtava fašizma br. 1

**PREDUZEĆE ZA PRODAJU
POGREBNE OPREME
PREVOZ I CEREMONIJAL
SAHRANE**

Tel.: 024/558-011

Cvečara:
Tel.: 024/557-130

Nama je dovoljno da znate za nas...

FUNERO

Privatno pogrebno poduzeće

- Subotica, Karađorđev put 2, telefon (danonoćno): (024) 55-44-33

- Horgoš, Borisa Kidriča 7, telefon (danonoćno): (024) 792-202

Raspored sprovoda i umrlice na Internetu: www.funero.co.yu

e-mail: funero@funero.co.yu

SUBOTICA-TRANS obavještava cijenjene putnike na međunarodnoj autobusnoj liniji: Subotica - Zagreb, da od 19. 1. 2003. važe nove, niže cijene prijevoza s nizom pogodnosti:

- djeca do 6 godina voze se besplatno
- djeca od 6 do 12 godina imaju popust 50% (cijena povratne karte iznosi 1.728 din.)
- studenti uz prikaz indeksa uživaju popust od 30% (povratna karta je 2.420 din., a u jednom pravcu 1.920 din.)
- osobe starije od 60 godina imaju popust od 30%

POPUSTI VAŽE ISKLJUČIVO ZA DIREKTNU LINIJU OD SUBOTICE DO ZAGREBA U OBA PRAVCA I VAŽE 30 DANA.

VAŠ SUBOTICA-TRANS

RADIO SUBOTICA

24000 Subotica
Put Jovana Mikića 12
Tel: 024/55-22-00
Fax: 024/55-19-02

email: radio@radiosubotica.co.yu

- 91,5 MHz cjelodnevni program na srpskom jeziku
- 89,6 MHz cjelodnevni program na mađarskom jeziku
- 91,5 MHz od 19 do 21 sat program na hrvatskom jeziku

SHEMA programa na hrvatskom jeziku

19,00 h

- Najava programa
- Večernji dnevnik
- Agencijske vijesti iz zemlje
- Agencijske vijesti iz RH
- Jezični savjetnik

19,30 h

- »Iz života naših predaka« (ponedjeljkom)
- »Sportski vremeplov« (ponedjeljkom)
- »Na izravnoj vezi« (utorkom)
- »Otvoreni studio« (srijedom)

»Galerija« emisija o kulturi (četvrtkom)

»U društvu s mladima« (petkom)

20,00 h

- »Aktualije« (ponedjeljkom)
- »Iz hrvatske povijesti« (utorkom)
- »Putokazi« (srijedom)
- »Rock vremeplov« (četvrtkom)
- Vjerska emisija (petkom)

20,30 h

- Vijesti dana
- Pripovijetka Balinta Vujkova
- Hitovi hrvatskih izvođača
- Minute za ljubitelje jazz-a (petkom)

agria

AGRIA D.O.O. SUBOTICA
PROIZVODNJA SIJAČICA I
REZERVNIH DIJELOVA
SUBOTICA, BARANJSKA 23
tel. i fax: 024-561-553
e-mail: agria@suonline.net

Pravi izbor

www.tippnet.co.yu Tel.: 555-765 E-mail: support@tippnet.co.yu

